

ANUARIUL

BCU Cluj / Central University Library Cluj

UNIVERSITĂȚII DIN CLUJ

PE ANUL ȘCOLAR 1923—24

INTOCMIT DE

N. BĂNESCU
RECTORUL UNIVERSITĂȚII DIN CLUJ.

ȘI

ȘTEFAN JARDA
SECRETAR GENERAL AL UNIVERSITĂȚII

CLUJ,
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE „ARDEALUL”
1925.

E. O.

ANUARIUL UNIVERSITĂȚII DIN CLUJ

PE ANUL ȘCOLAR 1923—24

BCU Cluj / Central University Library Cluj

INTOCMIT DE

N. BĂNESCU

RECTORUL UNIVERSITĂȚII DIN CLUJ.

ȘI

ȘTEFAN JARDA

SECRETAR GENERAL AL UNIVERSITĂȚII

Bibl. Univ. Cluj.
Nr. 2449 1925

CLUJ,
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE „ARDEALUL”
1925.

I.

Cuvântarea inaugurală și raportul
Rectorului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1.

Academia grecească din București

și

Școala lui Gheorghe Lazăr

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cuvântare festivă

la deschiderea anului universitar 1923—24

rostită de

N. BĂNESCU

Rectorul Universității.

Gheorghe Lazăr

(1779 - 1823)

Onorat auditoriu,

Am ascultat cu multă satisfacțiune expunerea Rectorului ce m'a precedat, raportul d-lui profesor Dr. Iacobovici.

Precum ați putut observa, drumul cel bun al tradițiunii noastre universitare, — dacă se poate numi astfel trecutul de patru ani al Instituțiunii, — a fost și de astă dată urmat cu osârdie și devotament.

Universitatea noastră a pornit, dela început, ca un organism bine închiegat și, prin colaborarea prețioasă a factorilor ce o compun, an de an puterile sale au sporit. Anul ce s'a încheiat a fost un an de criză. Unitatea acțiunii rodnice de mai înainte s'a rupt. Cu toate acestea, instituția a înregistrat, și acum, un evident pas înainte. Atâtea proiecte meditate au devenit fapte, atâtea altele s'au fixat, pentru a asigura mai departe dezvoltarea sa organică.

Când asemenea lucruri se săvârșesc în stare de liniște, ele încă sunt un merit pentru inițiatorii lor, în vremile grele de astăzi; când însă astfel de realizări se înfăptuiesc într'un an de necontenite zguduiri, ele constituie un merit cu mult mai însemnat. Suntem prin urmare recunoscători d-lui profesor Dr. Iacobovici că a știut, în împrejurările cunoscute, să adauge la temeliea traică pusă de înaintași.

Bilanțul pe care d-sa ni l-a expus e o pildă instructivă pentru cine vrea să înțeleagă: ei ne arată că unul singur este drumul pe care se pot culege roadele adevărate și ne mai arată ce prețioase pot fi puterile la un loc ale tuturor. În numele Universității, pe care, în vremi atât de grele, a represintat-o, îmi fac o plăcută datorie a-i aduce, cu acest prilej solemn, cele mai vii mulțumiri; ele se adresează de asemenea colegilor cari, în Senatul universitar, l'au ajutat cu sfatul și cu fapta lor.

Și acum, pentru a instaură și aici tradiția obișnuită în lumea universitară, m'am simțit dator a dezvoltă dinaintea Domniilor-voastre un subiect din specialitatea mea.

O coincidență fericită mi-a indicat subiectul. În anul în care poporul românesc comemorează o sută de ani dela moartea lui Gheorghe Lazăr, când prin urmare din toate părțile un gând pios

se îndreaptă către mormântul dela Avrig, am crezut că nu poate fi mai nemerit a se vorbi, în Aula festivă a acestei înalte școli ardelenene, pe care duhul său a pregătit-o, decât despre lucruri în legătură cu dânsul. Vom aduce astfel și noi partea noastră la prinosul recunoștinței publice pentru înviatorul culturii naționale.

M'am gândit prin urmare să schițez astăzi viața culturală a epocii lui Lazăr, precisând unele date greșite și aducând o informație nouă, care ne va face să înțelegem mai bine rezistența fără folos a grecismului în agonie față de spiritul nou, ce se trezise, după atâta vreme, la noi și pe care marele ardelean îl duse la biruință.

Când Gheorghe Lazăr își deschidea, în 1818, învățământul său în limba românească, în odăile sărace dela Sf. Sava, pe locul unde se ridică astăzi statuia lui Mihaiu Viteazul, Bucureștii își aveau de mult școala de limbă grecească, în care au învățat pe rând atâtea generații de fruntași ai vieții noastre publice. Ea fusese întemeiată, la 1679, de acel Prinț al Orientului creștin care a fost Șerban-Vodă Cantacuzino. Indemnul a putut veni, cum presupune d. Iorga, dela Patriarhul Ierusalimului Dosoftei, care a stat atâta vreme la noi, și mai mult încă dela învățatul frate al Domnului, dela Constantin Cantacuzino Stolnicul, purtat prin școlile înalte din Constantinople, din Veneția și Padova ¹⁾.

Școala, ca și cea din Constantinople, a Patriarhiei, reorganizată, numai cu șaisprezece ani mai înainte, de un strămoș al familiei Manu, dela noi ²⁾, era o școală pentru toată lumea elenică, o Universitate, unde se învățau, înainte de toate, filosofia și limba greacă veche, care era și limba de predare. Ea se studia cu deosebită râvnă, și exercițiile de gramatică, retorică și poetică ocupau câțiva ani din viața școlarului. Nici nu se putea închipui pe atunci, chiar la noi, altă limbă de predare. Greceasca a fost, în Orientul stăpânit atâtea veacuri de civilizația Bizanțului, ceiace a fost latina pentru popoarele din Apus.

Fundația lui Șerban Cantacuzino s'a lucrat, la început, de multă strălucire. Vestitul Cacavela, dascălul lui Dim. Cantemir, a condus-o un timp. Urmașul cititorului, Constantin Brâncoveanu,

¹⁾ *Pilda bunilor Domni din trecut față de școala românească*, An. Ac. Rom., Mem. secț. ist. t. XXXVII (1914), p. 5.

²⁾ Manolache, care-i adaoase o nouă secție științifică, în Metocul Sf. Mormânt. Const. G. Mano, *Documentele din secolele XVI—XIX privitoare la familia Mano*, București 1907, p. 35. Cf. Manuel I. Gedeon, *Χρονικά τῆς πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας*. Constantinople 1883, p. 94 și urm.

patronul întregii mișcări literare a vremii, i-a dat o deosebită atenție. Încă dela începutul domniei sale, în fruntea școlii stetea cel mai învățat dintre Greci, Sevastòs Chiminitul, dela Κύμνα, lângă Trapezunt. El servise și în marele oraș de pe țărmul Pontului, unde pusese temeliiile școlii; de aceea și-a zis și Τραπεζούντιος (Trapezuntinul). Învățase la Constantinopole, în vestita școală a Patriarhiei, cunoscută sub numele de „Școala cea mare a neamului“, Μεγάλη τοῦ γένους σχολή, unde avuse de dascăl pe Exaporitul însuși, căruia îi și urmează la direcție ¹⁾. E cunoscut pentru numeroasele sale lucrări, tipărite sau compuse la noi, multe rămase în manuscris, pentru panegiricele adresate lui Vodă Brâncoveanu, unele tipărite, în timpul din urmă, de Papadopoulos—Kerameus.

Sub Fanarioți, școala decade, cu toate că numără uneori profesori dintre cei mai de frunte. Alexandru-Vodă Ipsilanti s'a văzut silit a-i da, prin hrisovul său din Ianuarie 1776, o nouă organizare, sporind numărul profesorilor dela doi la nouă: doi de gramatică, doi de matematici și istorie, unul de șt. fizice, unul de teologie și trei pentru limbile latină, franceză și italiană. El împărțea învățământul în patru trepte: 1. a învățământului elementar (cu începătorii), în care copiii se exercitau, timp de trei ani, în gramatică; 2. a învățământului gimnazial (cu înaintații), în care alți trei ani se studiau limbile greacă și latină; 3. a celui corespunzător cursului superior liceal, care cuprindea greaca și latina, cu exerciții de retorică și poetică, morala lui Aristoteles, limbile franceză și italiană; 4. ultima treaptă era a învățământului superior, cu aritmetică și geometrie, istorie și geografie, filosofia aristotelică și astronomia. Pentru cei cari ar fi vrut să se închine clerului, se deschidea, deosebit, la Mitropolie, un curs de teologie. Se înființau burse pentru 75 de școlari fără mijloace, se prescriau măsuri privitoare la ordinea interioară, la întocmirea Eforiei, la recrutarea profesorilor și la mijloacele de întreținere ²⁾. Cealaltă școală din București, cea de slovenie, dela Sf. Gheorghe-Vechiu, se păstră mai departe, ca trebuincioasă „pentru cetirea hrisoavelor vechi domnești“. În țară mai erau atunci altele, elementare, grecești sau românești, pe lângă bisericii și Episcopii. Domnul făgăduia a mai înființa câteva.

¹⁾ A. Papadopoulos—Kerameus, *Texte grecești privitoare la istoria românească*, Hurmuzaki, XIII, Introducerea, p. 13.

²⁾ Hrisovul, în traducere, la C. Erbiceanu, *Cronicarii greci*, București, 1888, pp. XVII—XX; originalul reprodus de d. Iorga, Hurmuzaki, XIV, p. 270 și urm.

Astfel reorganizată, școala domnească din București trecu, la 1791, dela Sf. Sava la Doamna-Bălașa, unde, din pricina localului neîncăpător, nu rămase mult, mutându-se în mitocul dela biserica Măgureanului ¹⁾. Ea luă, către sfârșitul veacului al XVIII-lea, un nou avânt, sub conducerea vestitului Lambrou Photiadis. La dânsul învățară atâția dintre boierii pe cari-i aflăm în fruntea treburilor publice, în epoca de care ne ocupăm, și cei mai mulți dintre loghiotații greci, chemați, după moartea sa, la conducerea școlii. Lambrou Photiadis e amintit în totdeauna cu admirațiune.

Tulburările aduse în țară, la începutul veacului trecut, de războiul ruso-turc, aruncase și școala în desordine. Vodă Caragea îi dete, în Septemvrie 1814, o nouă întocmire, numindu-i Efori, hotărându-i veniturile, examenele și vacanțele. Un nou hrisov, din Februarie 1816, preseria amănunțit cursul învățaturii. Alături de materiile predate de patru dascăli, — litere, științe, limbi, istorie și geografie, — Caragea introduce acum întâia oară un curs de știința Dreptului, cu care fu însărcinat Marele-Clucer Nestor. Lucrurile se duseră și mai departe. Domnul însărcinează pe Mitropolit, pe Episcopi și câțiva boieri de divan ca, împreună cu Eforia, să chibzuiască la îmbunătățirea școlii și să îngrijească de alegerea dascălilor. Această comisie elaborează, la 1 Decemvrie 1817, regulamentul școlilor. În raportul ei către Domn, comisia cere atunci înființarea unei școli românești la Sf. Gheorghe, unde predase până acum numai dascălul slavon. Boierii și arhierii schițează chiar planul acestei prime școli de învățământ mai înalt în limba patriei. Ea trebuia să aibă trei dascăli, dintre cari unul avea să propună aritmetica, geometria și geografia, exercitând pe copii și la „măsurarea pământului“. Ei mai cereau școli românești în toate orașele celor douăsprezece județe ale țării. Domnul întări această anaforă și porunci să se caute dascăli destoinici ²⁾.

Pentru cursul de științe, *epistimonichî*, ce trebuia acum propus, „chiar în limba noastră cea românească“, Eforia nu putu recomanda pe altul mai destoinic, „fără pe un Lazăr, inginer, ce a venit acum de curând din părțile Transilvaniei aici, într'acest pământ“ ³⁾. Cum observă foarte bine d. Iorga, nevoia hotărnicilor, costisitoare și adesea nedrepte, determinase în acelaș timp și numirea lui

¹⁾ N. Iorga, *Ist. liter. române în secolul al XVIII-lea*, vol. II, pp. 40—1.

²⁾ N. Bănescu, *Viața și scrierile Marelui-Vornic Iordache Golescu*, Vălenii-de-Munte 1910, p. 13 și urm.

³⁾ *Ibidem*, p. 16.

Asachi la Iași și alegerea lui Lazăr la București ¹⁾. Acesta dovedise dinaintea boierilor cunoștința desăvârșită a meșteșugului. Propunerea Eforilor fu primită de Domn, și astfel își deschide Lazăr, în primăvara anului 1818, învățământul său, în odăile dela Sf. Sava.

Concurența eră pentru dânsul zdrobitoare. Școala grecească, îmbunătățită mereu, cum am văzut, prevăzută cu toate mijloacele, era cea d'întâi în tot Răsăritul. Pentru reprezentanții „elenismului“ ea eră o „Academie“ — *Ἀκαδημία τοῦ Βουκουρεστίου* — menită a rivaliza cu cele mai vestite Academii sau Universități europene.

Dar norocul veni și el în ajutorul nostru. Domnia lui Vodă Caragea e o epocă de aprige lupte între Greci, pe tărâmul culturii. Chestiunea limbei împărțea atunci pe învățați în tabere, unii ținând cu învierșunare, — din aceleași motive care au stăpânit mai târziu pe latiniștii noștri, — la păstrarea limbii moarte a modelelor clasice, adâncind tot mai mult prăpastia între pătura cultă și clasa de jos, alții căutând a impune ca instrument de cultură limba vorbită, înțeleasă de toți. Am expus, în altă parte, ecoul pe care lupta aceasta l-a avut printre învățații Academiei grecești dela noi ²⁾. Chestiunea reorganizării învățământului era alt obiect de discuție aprinsă. Fie-care se socotea reformatorul chemat a-și impune sistemul. Toată nenorocirea neamului era atribuită învățământului sec, scolasticei pedante, în care se risipea fără folos truda tinerimei. Ambițiile personale își aveau, ca în totdeauna, și ele partea în această frământare. Rivalitatea dintre învățații ce râvneau de o potrivă la locul de unde se putea imprima directiva și câștiga gloria, duse la intrigi meschine, care zguduiră adânc prestigiul înaltei școli. Așa ceva se întâmplase și în școala Patriarhiei, închisă un timp, către sfârșitul veacului al XVIII-lea.

Împrejurările acestea sunt puțin cunoscute astăzi. Istoria școlilor domnești din Principate nu s'a scris încă. Cele câteva lucrări publicate în Grecia, cu privire la dânsese, sunt sumare și pline de inexactități. La noi, un harnic tipăritor de lucruri grecești, Const. Erbiceanu, a strâns la un loc datele ce a putut culege din colecțiile de manuscrise risipite mai înainte în atâtea locuri. Lucrarea sa, fără metodă, abundă în greșeli și trebuie folosită cu precauțiune. Erorile sale au trecut la alții, dând naștere la multe confusii și contradicții. Un teolog, Teodor Athanasiu, care și-a întregit studiile la Atena, a închinat o lucrare specială școlilor

¹⁾ *Ist. liter. românești în secolul al XVIII-lea*, p. 522.

²⁾ *Viața și opera lui Daniel Philippide* „Anuarul Inst. de ist. națională“ din Cluj, 1923.

domnești, în teza susținută la Universitatea de acolo, *Περὶ τῶν ἑλληνικῶν σχολῶν ἐν Ῥουμουνίᾳ* (1644—1821), Atena 1898. Lucrarea se întemeiază însă pe acelaș material cunoscut și e detot sumară și incompletă.

Mă folosesc prin urmare de acest prilej, pentru a fixa definitiv unele lucruri, din această perioadă ultimă a culturii grecești dela noi.

În anul în care boierii noștri puneau la cale deschiderea școlii naționale, Academia grecească avusese în fruntea ei pe arhimandritul *Neofit Ducas*, un erudit și harnic dascăl, cunoscut prin marele număr de manuale ce a scris pentru folosul tinerimii școlare și prin mulțimea clasicilor pe cari i-a editat, cu traducere în aplă și adnotațiuni. Născut în Zagora Epirului, învățase la Meșovo (Aminciu), și venise apoi la București, la școala lui Lambros Photiadis. În primii ani ai veacului trecut, se mutase de aici la Viena, unde fusese chemat ca paroh al bisericii companiei grecești 1).

Istoria acestor vestite asociații negustorești ale emigraților Greci, cunoscute sub numele de „companii” și așezate în Austria — cele mai însemnate la Viena și Triest — și în Ungaria, în mai toate centrele mari, rămâne încă de scris. Ea ne-ar interesa foarte mult și pe noi. În afară de faptul că printre membrii acestor companii erau mulți Români, din acele părți ale Macedoniei, Tesaliei și Epirului din care tocmai se constată emigrarea, legăturile pe care țara noastră le avea cu marile case de negoț de peste Carpați, cu Pesta și Viena, raporturile culturale ce puneau pe ai noștri în corespondență cu rudele și cunoscuții lor din acele locuri, au lăsat însemnate urme în arhivele acestor companii. Cercetarea lor ar lumina multe împrejurări necunoscute încă pe deplin ale epocii dela începutul veacului al XIX-lea.

Regretatul Sp. Lambros dela Atena a schițat odată, în linii generale, unele împrejurări din viața de mai bine de 250 de ani a acestor companii. El le-a închinat un studiu, — *„Pagini din istoria elenismului macedonean în Ungaria și Austria, Σελίδες ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ ἐν Οὐγγαρίας, καὶ Αὐστρίας Μακεδονικοῦ ἑλληνισμοῦ*, citit în Aula festivă a Universității din Atena, cu prilejul instalării sale ca Rector al acelei Universități, la 26 Februarie 1912 2).

Ați putut observa, numai după titlu, că toate aceste tovrărășii

1) Anast. N. Gudas, Βίος ἑπαλλάηλοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος διαπρεφάντων ἀνδρῶν, I, p. 261.

2) Tipărit apoi în *Νέος Ἑλληνομῆμων*, VIII (1911) pp. 257—300.

de negoț, la care frații noștri Aromâni, vestiți în toate veacurile pentru spiritul lor întreprinzător, au contribuit cu un însemnat contingent, sunt pentru învățatul dela Atena „elenismul macedonean“. El vede într'însele exclusiv Greci și se silește chiar a dovedi existența Aromânilor, ca atare, printre companiști. Compania grecească de la Budapesta, una dintre cele mai puternice, își clădise, prin contribuția membrilor, la 1790, o biserică. Lambros mărturisește că printre cei cari au ajutat cu bani au fost și „nu puțini Cuțovlahi, ca și în alte părți ale Ungariei“ (και οὐκ ὀλίγοι Κουτσόβλαχοι, ὡς και ἀλλάχου τῆς Οὐγγαρίας συνέβη), dar le tăgăduiește orice caracter etnic. „E de ajuns“ — urmează dânsul — „să urmărim istoria orașului Moschopolis, unul dintre cele mai însemnate centre ale Cuțovlahilor, pentru ca să vedem dacă și întru cât aceștia aveau conștiința particulară etnică“. Dar eruditul are la îndemână un argument și mai hotărâtor. „Invrăjbirea politică“ din ultimii ani dintre Români și Greci a dus, afirmă dânsul, la procesul revendicării bisericii grecești din Budapesta, ca grecească. Și, după o lungă desbatere dinaintea tribunalelor maghiare, câștigul a fost de partea comunității grecești, prin sentința definitivă a Curții de casație maghiare, „în care se cuprinde și decizia, nu lipsită de însemnătate politică, — adaugă cu mulțumire istoricul — că tot ce este cuțovlah nu este și românesc“ (ἐν τῇ περιέχεται και ἡ οὐχὶ ἀμοίρους πολιτικῆς σημασίας διαγνώμη, ὅτι πᾶν τὸ κουτσόβλαχικὸν δὲν εἶνε και ῥωμουνικόν). 1) Curioasă obiectivitate a savantului, invocând o sentință privitoare la calitatea *juridică*, pentru a tăgădui caracterul *etnic* al connaționalilor noștri din Balcani! Dar realitatea pe care o neagă, îi dă ea însăși o desmintire categorică, chiar în paginile sale. Cercetând, în vara anului 1911, biblioteca acelei companii din Budapesta, istoricul grec a publicat, în revista sa dela Atena 2), o scurtă însemnare cu privire la cărțile rare și la manuscrisele ce a aflat într'însa. Pe o traducere în limba germană a Istoriei universale a abatelui Millot (Viena, 1794), Sevastos Oeconomu, posesorul cărții, înseamnă, în 1824, că a cumpărat cele 16 tomuri pe 13 florini de argint și le dăruiește „bibliotecii din Pesta a Grecilor și Vlahilor“ (ὠνησάμην τοὺς 16 Τόμους διὰ φλωρίνια 13 ἀργυρὰ ἀφιερώνω δ'αὐτοὺς τῇ ἐν Πέστῃ Γραικῶν και Βλάχων βιβλιοθήκῃ φιλογενείας χάριν). Un „Encolpion pentru creșterea co-

1) *Ibidem*, p. 286.

2) „Ἡ βιβλιοθήκη τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος Βουδαπέστης και αἱ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ σωζόμενοι ἑλληνικοὶ κώδικες“, în *Νέος Ἑλληνομνημῶν*, VIII (1911) pp. 70—73.

piilor“, tipărit la Pesta la 1866, e „alcătuit de Arhimandritul Ioasaf Mavrommatis din Enos, paroh la biserica din Pesta a Grecilor și Vlahilor (Ἐγκύλιον περὶ τῆς τῶν τέκνων ἀνατροφῆς. Συντεθέν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἰωάσαφ Μάυρομμάτη τοῦ ἐξ Αἴνου, παροχέως παρὰ τῆ ἐν Πέστη τῶν Γραικῶν τε καὶ Βλάχων ἐκκλησίᾳ. Πέστη, Τυπογραφία Τράττνερ Καρόλου. 1866). Pe o Psaltire în manuscris, din veacul al XVIII-lea, o însemnare din 1825 ne spune: „Această Psaltire e a mea, Naum Rheon, și o dăruesc bibliotecii din Pesta a comunității Grecilor și Vlahilor“ (καὶ τὸ ἀφιερῶν ἡ εἰς τὴν βιβλιοθήκην ἐν Πέστη Γραικῶν καὶ Βλάχων κοινότητος). O însemnare posterioară ne arată că manuscrisul trecuse în posesia unui Gheorghe Melarescu, care numai Grec nu poate fi (ἐκ τῶν τοῦ Γεωργίου Μελλαρέσκου)

Alte amănunte, publicate după moartea învățatului Grec, mărturisesc acelaș adevăr. În Ἐρευναὶ ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις καὶ ἀρχείοις Ῥώμης, Βενετίας, Βουδαπέστης καὶ Βιέννης¹⁾, aflăm mențiunea (p. 113) „griechisch-Valachische Kirche“ (s. *gemeinde*), „graeco-Valachiae ecclesiae curatores“ (p. 119), „ἡ κοινότης τῶν Ἑλλήνων καὶ Μακεδονοβλάχων“ (p. 136), iar numele ce figurează pe listele publicate în acelaș studiu sunt multe din cunoscutele nume românești. Statistica ne arată importanța numerică a Românilor macedoneni în compania dela Budapesta. Cererea națiunilor neunite din Pesta, din Aprilie 1788, pentru ridicarea bisericii lor, specifică, alături de 25 familii de Greci, cu 193 de suflete, 41 familii românești, cu 258 de suflete²⁾.

Toate acestea ne dovedesc prin urmare că acea „conștiință etnică“, pe care nu vrea s'o recunoască Lambros, o aveau totuși membrii companiei înșiși, a căror mărturie, lipsită de preocupări istorice, e, pentru orice om obiectiv, mai presus de indoială³⁾.

Comaniile acestea de negoț din Ungaria și Austria se constată încă de pe la începutul veacului al XVII-lea. Cea din Viena era foarte numeroasă. Ea ocupă un întreg cartier, avea negustori și bancheri dintre cei mai mari și purtă o deosebită grijă școlii, care atrăgea aici pe mulți dintre învățații de atunci ai Greciei. De acolo ieși o mișcare culturală însemnată. Inceputurile publicistice grecești s'au făcut la Viena, unde, la 1791, apărură cel dintâi ziar,

¹⁾ Νέος Ἑλληνομνημον, t. 17 (1923).

²⁾ *Ibid.*, p. 372. În colecta făcută în acest scop se însemnează „Macedonische Walachen oder hier in Land sogennante Zinzaren“.

³⁾ Cf. studiul d-lui P. Papahagi, *Din trecutul cultural al Aromânilor* (An. Ac-Rom., Mem. secț. lit., t. XXXV, 1912) destul de elocvent în această privință.

în tipografia grecească a lui Macridis Pulio (un Aromân: Puiu)¹⁾. Cele mai multe dintre cărțile elaborate în această epocă a renașterii poporului Grec au văzut lumina în tipografiile grecești din capitala Austriei.

Pe la începutul veacului trecut, poate și din cauza decăderii școlii domnești, boierii din Țara-Românească își trimiteau adesea copiii la învățătură la Viena. Unul din acești școlari ne-a lăsat un caiet care se păstrează la Academia Română²⁾, Copierul Corespondenței sale din anii 1815—1817. E intitulat: „*Copia des D. B. 1815*“. Între alte însemnări, socoteli și înscrisuri în limbile germană și franceză, caietul cuprinde un număr de scrisori în grecește, adresate de băiat părintelui său, la București. Ele ne dau prețioase știri, privitoare la rosturile școlii grecești din capitala principatului muntean. Tânărul semnează Δ. Μπέλιος (Bellio, Belu) și e unul dintre fiii lui Ștefan Belu, paharnic pe la 1810 și apoi Mare-Logofăt³⁾. Familia era de origine macedoneană și, foarte probabil, aromânească⁴⁾. Marele-Logofăt era frate cu Constantin, care se așezase la Viena, obținând, pentru serviciile sale de mare bancher, titlul de Baron (Constantin Baron de Bellio).

Dimitrie venise la Viena pentru învățătură. Stetea, după câte rezultă din corespondență, la unchiul său și se osteneă a-și însuși,

1) Acolo au apărut: „*Εἰδήσεις διὰ τὰ ἀνατολικά μέρη*“, publicate de Euphronios Popovici; „*Ἑλληνικὸν Τηλέγραφον*“ al lui Dim. Alexandridis; „*Καλλιόπη*“ și „*Λόγιος Ἑρμῆς*“. (Lambros, *Νέος Ἑλληνομν.*, VIII, p. 296).

2) Ms. grec 34 (197). Cefind Δημήτριος Πέλλι, in loc de Μπέλιος, Litzica bănuia că ar fi un Băleanu. V. *Catalogul manuscrisurilor grecești*, 1909, p. 25.

3) In copierul lui Dimitrie Belu, se află scrisori adresate fraților săi Alecu și Costa. Un document intern al familiei Belu (București, 25 Martie 1831) cuprinde înscrisul dat de Ștefan Belu fiilor săi Costache, Dimitrache și Alecu (Biblioteca Ac. Rom., *Creșterea Colecțiilor*, 1913, p. 182). Nu mai încap deci îndoială că Dimitrie e fiul cunoscutului Mare-Logofăt Ștefan Belu.

D. Iorga, a aflat în corespondența casei de negoț Haği Pop din Sibiu scrisori dela câțiva membri ai familiei Belu (*Scrisori de boieri și negustori oțteni și munteni către casa de negoț sibiiană Haği Pop*, Buc., 1906, p. XI). Filiația ce se dă acolo nu pare însă exactă. Constantin nu pare a fi avut copii, căci în 1838 el înfiiază pe nepoții săi Dimitrie și Alexandru, fiii fratelui său din Valahia Ștefan Belu (*Creșterea Colecț.*, 1913, Docum. extern cu data: Viena, 24 Ianuarie 1838).

4) Numele ei îl întâlnim printre al familiilor aromânești menționate de I. Caragiani, *Studii istorice asupra Românilor din penins. balcanică*. Din pagina de titlu a traducerii în aplă a „*Întâmplărilor noului Robinson*“, tipărită la Viena în 1792 de Constantin Dimitrie Belio, aflăm că era din Linotopolis (παρὰ Κωνσταντίνου Δημ. Μπέλιου, τοῦ ἐκ Λιντοπόλεως τῆς Μακεδονίας)

după moda vremii, cultura grecească obișnuită, dela exercițiile de gramatică până la oratorii atici și filosofia lui Aristoteles. Limba, în formele ei clasice, îi dedea mult de lucru. El primea de la tatăl său scrisorile îndărăt, corectate, și odată declară că n'a înțeles nimic din cele îndreptate, și nici dascălul, căruia, după sfatul părintelui, se adresase, nu le știe sensul (ὁ γραμματικὸς ἀπορῶς ἐστὶ τῶν σημασιῶν αὐτῶν) ¹⁾.

La 9 Maiu 1815, Dimitrie încunoștința pe tatăl său că Neofit Ducas, cu care învăța, are de gând să se întoarcă în patrie și l-a îndemnat să-i scrie că numai pe un an a avut învoială să-l învețe. Ar putea să-i mai predea, câtă vreme va mai sta la Viena, dacă l-ar plăti cu luna. Neprimind răspuns, scrie, la 30 Iunie, din nou, plângându-se că e amenințat a-și întrerupe din nou învățătura grecească (ὁ τῆς δυστυχίας καὶ αὐθις διακοπῆ τῆς ἐλληνικῆς μαθησεως!) ²⁾. Căutându-și alt învățător, spune că Ștefan Commită, pe atunci tot la Viena, cere lunar 15 galbeni, pentru câte trei ore pe zi.

Invoiala se face cu acesta. Peste o lună, Dimitrie putea scrie la București că a început cu noul său dascăl, câte trei ore pe zi: două dimineața și una după amiază. Neofit Ducas fusese chemat de Eforia din București a școlii domnești, care, în urma reorganizării ce primise, își căută iarăși profesorii. El își părăsi, firește, gândul de a se întoarce în patrie, unde i se oferise un loc la școala din Corfu ³⁾, și plecă îndată la București, ca director (πρωτοδιδάσκαλος), începându-și, cu noul an școlar, învățământul. Dimitrie Belu scria; în toamna acestui an, fratelui său Alecu, la București, rugându-l a-i spune cum a fost primit acolo de Înălțimea Sa și de boieri „prea-veneratul și prea-învățatul profesor“ și dacă „shismaticii“ mai există și nu i-a nimicit „slăvitul în învățatură acest bărbat numai cătând spre dânșii, fără să mai și spună ceva.“ Lămurește că înțelege shismatici pe cei „cari, lipsiți de instrucție, se luptă cu vocea Helladei“ și pretind a fi socotiți „filosofi în loc de barbari“. Să-i scrie numai decât, știind că scrisoarea sa „va fi biciu pentru barbarofilosofii cari încă mai există aici“ (ἴσθι τὴν σὴν ἐπιστολὴν μάστιγα τοῖς ἐνταῦθα ἔτι σωζομένοις βαρβαροφιλοσόφοις) ⁴⁾.

Dar locurile nu se împliniseră la Academia domnească. Eforii încercară a-l aduce și pe Commită, pentru matematici. Acesta

¹⁾ Scr. dela 18 Martie 1815. fol. 11 v.

²⁾ Fol. 15. v.

³⁾ *Ibidem.*

⁴⁾ La 24 Octomvrie 1815, fol. 24 v.

răspunse însă la scrisoarea lor că nu poate primi din trei cauze : mai întâiu, cărțile lui refuzate ; al doilea, fiind-că ar fi necinstit din parte-i să lase pe fiii lui Ghica așa pe neașteptate, fără a le afla mai întâi dascăl vrednic ; și, în sfârșit, contractul cu Belu, care-l silește a sta la Viena până la primăvară¹⁾. Însă dacă nu putu merge acum, îndată ce se crezú deslegat de aceste obligații, Commită se grăbi a-și ocupa locul oferit, mai bun din toate punctele de vedere decât cel dela Viena. În Martie 1816, Dimitrie vesteă pe tatăl său despre apropiata plecare a dascălului, la indemnul căruia s'a hotărît a lua pe Athanasie Stagiritul, câte o oră pe zi, „pentru ca să nu piardă ceia ce a învățat“. În acelaș timp, îl prevenea în secret că, din câte a înțeles dela Commită, acesta, „din pricina unor intrigi în potriua sa, din partea celor de acolo, nu se duce cu plăcere, ci numai ca să-și țină fâgăduiala“. Știind cât dorește părintele său a trimete la Viena și pe Alecu, îl sfătuește să încerce a-l convinge pe Commită, înainte de a ajunge la București, să se întoarcă împreună cu Alecu. Să-i scrie prin urmare la Sibiiu, unde se va opri câteva zile.

Incercarea n'a izbutit. Commită se duce la București, unde-și începe cursul, la deschiderea semestrului al doilea. La 10 Maiu st. nou, Dimitrie îi scria, bucurându-se de buna primire ce auzise că i se făcuse acolo. Din aceeași scrisoare aflăm că Gheorghe (Ghenadios) se găsea de asemenea la școala din București, ca al treilea dascăl. De mai multe ori Dimitrie scrie fostului său profesor, cerându-i știri privitoare la gimnasiu. Odată îi recomandă pe Ioan Gheorghiu, elev al „nemuritorului“ Lambrou Photiadis. Altă dată îl roagă să ajute pe Athanasie Stagiritul, care n'avea cu ce-și tipări tomul II al Mitologiei.

Dar noii dascăli nu putură rămâne multă vreme în fruntea școlii domnești. Tulburările de care încă dela început se temuse Commită, intrigile acelor „shismatici“ pe cari-i vestejeă Dimitrie Belu și care-și aveau reprezentanții lor și la Viena, provocară în curând un mare scandal. După repetate scrisori de amenințare, într'o dimineată, pe când se ducea la biserică, Neofit Ducas e lovit de un școlar cu ciomagul în cap. El fú ridicat de jos în nesimțire și multă vreme zăcu, greu bolnav. Imprejurările acestui atentat ni le lămurește însuși, în scrisoarea adresată Patriarhului Ciril, a zecea zi după nefericita întâmplare. Agresorul era unul din Zakynthos (*Ζακύνθιος γάρ τις τῶν μαθητῶν*), „îndrăzneț și per-

¹⁾ Scr. cu aceeași dată a lui Dimitrie către tatăl său.

vers", care, tot uneltind în potrive dascălului, după muștrările ce i se făcuse, nevoind nici să înceteze, nici dela învățătură să se retragă, fusese izgonit din gimnasiu. Neofit denunță Patriarhului pe autorii morali, cari pregăteau acum în potrive sa o lovitură „sufletească“, „și mai criminală decât cea d'întâi“. Pricina adevărată, — lămurește Neofit — e invidia celor ce nu puteau rivaliza cu dânsul pe tărâmul culturii. Sunt trei ani, spune Neofit, de când a dat la lumină pe Aeschine socraticul și alte lucrări, și nici Biserica nu s'a arătat nemulțumită de aceste lucrări, nici oamenii cu judecată dreaptă n'au avut ceva de obiectat în potrive lor. Cei de mijloc însă și mai de jos, lipsiți de înțelegere și aprinși de superstiție, nu e lucru de care să nu-l învinuiască. N'ar putea spune de unde vine îndemnul, dar Hesiod poetul a explicat-o bine când a numit pe „oamenii de aceeași profesiune rivali“ (τοὺς ὁμοτέχνους ἀντιτέχνους εἰσών). El recurge la înțelepciunea Stăpânului său, pentru ca, dacă a strecurat ceva neîngăduit în carte, să-i poruncească a îndrepta; dacă, din potrivă, se dovedește fără prihană, să-l scape de ocară¹).

Patriarhul îl asigurase de bunăvoința sa și Neofit îi răspunde că totul vine din partea „tiranilor“ cari, vrând să se ridice prin violență și strălucire, „se luptă inconștient în potrive binelui și propășirii comune“²).

El scrisese în acelaș timp și Domnului, cerându-i protecția.³ Dintr'o scrisoare adresată lui Nicolae Logadis, redactor la „Chivotul“, vedem că după optzeci de zile arhimandritul era încă bolnav, plângându-se că „400 de școlari, pierzând pe tatăl și învățătorul lor, nu știu cum să-și potolească durerea, iar părinții lor chiamă Furiile“.⁴) Ni s'a păstrat și scrisoarea adresată agresorului, un anume Antonios (Ἀντωνίῳ τῷ πατάξαντι κατὰ κέρρης). El își ceruse iertare pentru fapta nelegiuită, și bătrânul îi scrie că, în ce-l privește, de mult l-a iertat, și să nu se mai îngrijească de aceasta. „Ingrijește-te numai“, adaugă dânsul, „că, pe lângă suferința mea, ai făcut rău și celorlalți mulți școlari; până la patru sute, în potrive cărorora ai uneltit și mai înainte, împiedecându-i dela propășire, și acum mai în urmă, silindu-i a-și înceta lucrul, când ai cutezat a ucide astfel, în chip necugetat, pe învățătorul și

1) Ἐπιστολαὶ πρὸς τινὰς ἐν διαφόροις περιστάσεσι, Aegina, 1835, vol. I, scris. 14.

2) *Ibidem*, scris. 15.

3) *Ibid.*, scris. 13.

4) *Ibid.*, scris. 17.

părintele lor“. Iar dacă îi trebuie un sfat, pentru îndreptarea sa, îi atrage atenția că nimic n'ar putea face mai bun decât „să respecte cât mai mult cele obștești și pe câți în totdeauna se ostenește pentru dinsele“.

În urma celor întâmplate, la începutul anului 1818, cei doi primi dascăli, ἀρχιδιδάσκαλοι, Neofit Ducas și Ștefan Commită, își dau demisiunea în mâinile Eforilor. „Telegraful filologic“ dela Viena (Φιλολογικὸς Τηλέγραφος ἤτοι Ἑλληνικὸς Τηλεγράφου φιλολογικᾶ) înregistrează, în n-rul său dela 18 Maiu 1818, această demisiune ¹⁾, făcând în acelaș timp loc discursurilor rostite la deschiderea din nou a școlii, în ziua de 9 Februarie.

Alexandru Mavrocordat, deschide, în numele Eforiei, serbarea, arătând foloasele învățaturii și laudând întocmirea „Academiei din București“, care, „dacă lucrurile merg după dorință“, va ajunge „să se așeze alături de cele mai faimoase Universități ale Europei“. El prezintă apoi pe noul dascăl de filosofie, pe învățatul Veniamin din Lesbos, care luă succesiunea lui Neofit. Veniamin rosti, după dânsul, un lung și pedant discurs, vorbind despre cele „trei puteri ale sufletului“: memoria, judecata și fantasia, și despre materiile de învățământ proprii a exercita și desvolta pe fiecare. El proclamă trebuința pentru oricine de a învăța perfect limba națională și apoi pe aceia care contribuie la împodobirea ori la cârmuirea omului, afirmând că, în această privință, limba greacă e, în afară de orice discuție, „mai presus de toate limbile“, după mărturisirea oamenilor învățați ai diferitelor popoare. Dacă boierii vor ști să dea sprijinul cuvenit, eruditul grec nu se îndoiește că „în București se va întocmi o Academie care să rivalizeze cu Academiile celor mai luminate popoare, în cât să alerge la dânsa școlari din toată Hellada și din țările vecine“.

Curând după deschidere, sosi și al doilea dascăl, Constantin Psomakis, chemat dela Constantinopole, pentru limba veche greacă. Mavrocordat, prezentându-l, anunță că se vor chema și alți învățați, și unul dintre dânsii, Constantin Iatropulos, se speră că va răspunde în curând la invitația ce i se făcuse.

Psomakis, în cuvântarea sa, laudă iubirea de Muse a Helladei, „învățătoarea popoarelor“, „strălucita mamă a științelor“, zelul pentru învățatură al cârmuitorilor dela noi, silindu-se a face din școala de aici „un nou Lykeion“ și din patria lor „o nouă Atenă“.

¹⁾ N. Iorga, *Amănunte din istoria noastră în veacul al XIX-lea*, An. Ac. Rom., Mem. sect. ist., t. XXXVIII (1916).

El schițează programul cursului său, dovedind că omul de folos societății nu e de ajuns să aibă numai cunoștințe științifice, ci trebuie să fie în acelaș timp filolog și iubitor de istorie (φιλόλογος και φιλοιστορ), și cere dela școlari multă silință, pentru desăvârșirea lor în grecește, după marile modele clasice, pe care le înșiră¹⁾.

Dar chemarea aceasta a dascălilor școlii de *elenică* sună ca un strigăt de alarmă ce vesteă sfârșitul apropiat al grecismului. O prefacere se făcuse în sufletul românesc, la începutul veacului trecut, și ea cerea alte rosturi decât ale culturii ce răspundea atât de puțin trebuințelor acestui suflet. Prin ziarele ce pătrundeau acum la noi, prin cărțile cerute tot mai mult de boieri, prin dascălii francezi așezați în familiile lor, prin copiii, care începuseră a trece la învățătură peste hotare, ideile Apusului zguduit de marea Revoluție franceză străbăteau acum înalta societate românească. Ea nu se mai putea mulțumi cu învățământul străin, ce închisese atâta vreme drumul către cultură al poporului. Și când vedea în jurul său lupta pe care o dedeau Grecii înșiși, pentru a înlocui vechea limbă moartă, înțeleasă numai după migăloase studii, într'un strămt cerc de inițiați, cu limba vie a poporului, ca singur mijloc de prefacere a maselor părăsite în robie și întunec, ea s'a putut simți îndemnată a lua aceeași atitudine față de limba desprețuită a poporului nostru. Chemați a se ocupa de reorganizarea școlii grecești, cei câțiva boieri, adunați în comisie împreună cu Mitropolitul și Episcopii, cerură astfel Domnului, în Decembrie 1817, întemeierea școlii românești, care așteptă pe Lazăr.

În împrejurările pe care le-am schițat, înțelegem ușor insuflecția cu care ai noștri au primit învățământul care era acum *al lor*. Îndemnurile ce veniau, stărutor, de alături, dela școala grecească, cu perspectivele viitorului care avea să așeze „Academia“ Bucureștilor printre Universitățile vestite ale Apusului, cu foloasele boierimii, care nu-și va mai trimite odraslele departe, în străini, pentru învățătură, — toate acestea nu mai putură ademeni acum pe nimeni. Și starea în care ajunsese școala grecească, sfâșiată de rivalități și tulburată de neorânduieii, îi scoborise prestigiul. Veniamin Lesbios nu împlini anul și fu alungat din locul său de *protodidasalos* al școlii domnești. El se dovedise vinovat de agresiunea brutală ce suferise Ducas¹⁾ și eră pe lângă aceasta acusat

¹⁾ Discursul la N. Iorga, *l. c.*

²⁾ O scrisoare a acestuia acuză și pe Navroordat de complicitate. (Επιστολαί etc., II, scrsl. 827).

de scăderea nivelului școlii, prin metoda și ideile ce introduseseră într'însa. O hotărîre a boierilor, din Octomvrie 1818, îl scoase chiar din hotarele țării, trecându-l peste Dunăre. Am aflat documentul acesta, redactat în grecește, într'o Condică a Mănăstirii Radu-Vodă. El e foarte interesant, fiind-că oglindește starea de spirit a epocii.

Actul, dat în numele Banului Brâncoveanu, cuprinde cinci capete de acușățiune. Incepe prin constatarea că „vicleanul și ignorantul filosof Veniamin din Lesbos“, intitulat „în mod abusiv“ protodidascalos al școlii de aici, a apărut în țara noastră în anul trecut, sub pretext de a trece în Europa, dar cu scopul numai de a nimici întocmirea școlii și a se strecura într'însa, în potriua legilor. Se înșiră apoi abaterile ce i se impută. Mai întâiu, el se întovărăși „cu unii străini rău-sfătuitori și de proaste moravuri“, cari lucrau „ca poporul românesc să nu ajungă la o stare mai bună, propășind, și să nu se împodobească și dânsul cu luminile adevărului și ale desăvîrșitei cunoștinți, în patria sa“. Puse în acest scop în mișcare tot felul de uneltiri, ajungând „până și la omor“, pricuinindu-ne, „nouă și iubitorilor noștri dascăli legali“, lucruri atât de grozave, „în cât nici să le amintim, nici să le auzim fără durere în stare nu suntem“. „După aceste tragice lucruri“, urmează raportul, „dascălii noștri legali demisionând, dânsul se introduse în gimnasiu“ și începă a improșca în poporul întreg, dar mai cu seamă în cler și boieri, cu vorbele sale răutăcioase și barbare, „împrăștiind, în fiecare zi, câte-i veneau în gură (τὰ ἐξ ἐμῶν), în potriua lor.“ Fără nici o cunoștință despre „limba și filologia elenică“, nu încetă apoi de a vorbi în potriua ei, pretinzând că e o alcătuire de vorbe goale, scriitorii neavând nici un fel de fond, și nimici silințele școlarilor, în cât jumătate, în scurtă vreme, părăsiră învățătura, iar cei rămași nu făcură, în tot anul, nici un progres, „după cum lucrurile o arată și conștiința fiecăruia o poate mărturisii“. Mai departe se arată că, „în loc să se folosească de cărți sistematice și ușor de înțeles și scrise curat, introduse urzelele sale bârfitoare și barbare“, în cât școlarii cei mai iubitori de învățătură, „urmând cu mult desgust în gimnaziu, ieșiră dintr'însul tot atât de ignorantă“. În sfârșit, după ce a desbînat, prin uneltirile sale, și pe unii din locuitori, cum făcuse mai înainte și cu bunii Kydoniați, a semănat și printre alți dascăli desordinea în învățături, în cât fiecare, introducând diferite sisteme, „tulbură mintea școlarilor fără folos, „De aceia“ — încheie raportul --

„simțind o grijă patriotică de a curăți școala de o astfel de scârbă, spre a-și recăpăta schimbarea mai bună și desăvârșită pentru lucrul de obște, am hotărît cu înțelegere comună să se alunge dintre hotarele Valahiei Veniamin cel bucuros de rău și pervers. Și pentru aceasta însărcinăm pe dumnealui Serdarul Gheorghe Ghiuler-Agă ca să-l arunce într'o căruță, cu lucrurile lui, și să-l treacă Dunărea la Rusciuc, ca să se scape locul de un ipochimen atât de păgubitor. Pentru care și cel însărcinat va executa neștrămutat și fără cea mai mică zăbavă hotărîrea noastră comună“¹⁾.

În curând veni rândul lui Iatropulos. Scandalisați de purtările sale, boierii cereau Domnului, printr'o anafora păstrată în aceeași Condică dela Radu-Vodă, îndepărtarea dascălului dela care școlarii nu foloseau nimic. Prin atitudinea lui „tiranică și insultătoare“, Iatropulos făcuse ca mai toți să se împrăștie, numai șase inși rămânând pe lângă dânsul, și aceia „auditori“. Invățământul, pe care îl preda de două sau trei ori pe săptămână, se coborise până într'atâta, încât dascălul nu făcea de cât „să insulte fără rușine pe Efori și boieri, și să-și bată joc de cele divine și umane“. El introducea oameni streini în școală, nevoind să știe de nimeni. „Mult făcătorule de bine stăpân“, — încheiau boierii, — „noi, cinstind numele sacru de dascăl, nu îndrăznim a raportă câte lucruri prea-nerușinate s'au întâmplat în școală. Înțelepciunea sa vagabondează în toate nopțile și de aceia poarta nu se închide“. Aruncându-se dinaintea prea-strălucitului Tron, cereau ca Domnul să se informeze dela toți despre „moralul ciudat al înțelepciunii sale“ și să-i scape „de un asemenea om straniu și nefolositor și mai cu seamă de un dascăl vătămător“²⁾.

Raportul, fără semnătură și dată, nu poate fi, judecând după copiile ce urmează în Condică, decât din timpul domniei lui Alexandru-Vodă Suțu.

În locul celor izgoniți se aduc acum alții, Dimitrie Stefanopolitul, ca Director, Vardallah, scos de aici mai înainte, și Canela, ca profesori. Dar școala grecească nu mai fû în stare să se ridice. Conflictul se agravase între boierii noștri, jieniți în sentimentele lor de Români, și trufașii dascăli greci, jenați de prezența școlii naționale, indignați de pretenția cu care ai noștri se încumetau a pune săraca limbă necultivată a Valahilor în locul celei elenice, în care din vechime — cum zicea unul din acești ultimi pionieri

1) Biblioteca Ac. Rom., Ms. grec No. 6. f. l. 41.

2) Acelaș ms., fol. 30 r.

ai grecismului dela noi, — „poesia s'a ridicat la slavă, filosofia a strălucit și eleganța oratorilor și scriitorilor a ajuns la culmea gloriei“¹⁾).

Acelaș proces se deschisese, în acești ani, și în Moldova, unde Govdelăs se plângea autorităților în potriva lui Asachi, cerând, stăruiitor și obraznic, „să se curețe școala de așa zisele științi moldovenesti“²⁾.

Dar spiritul nou se trezise; îl constatăm, tot mai pronunțat, în atâtea manifestări acum. Eufrosin Poteca, pe atunci un călugăr de vre-o treizeci de ani, ieșit din școala grecească, numit, în 1818, ca ajutor al lui Lazăr, în prefața celei d'întâi traduceri a sa din grecește, pentru folosul tinerimei, află cuvinte de iubire și mândrie față de limba noastră desprețuită, fiică a unei mame „bogate și mărețe“, cu mult mai presus de slavoneasca și chiar de cât greceasca³⁾. Nu e de mirare deci că Românii se îngrămădeau tot mai numeroși la școala lui Lazăr, că mulți îi părăseau atunci pe Greci, cum ne mărturisește Eliade, atrași de căldura glasului ce răscoliă în suflete speranța nouă a viitorului.

Toate aspirațiile patriotice, toate năzuințele nobile ale celor mai buni din boierimea înaltă a epocii se întrupară atunci în acest idealist cu visiuni de profet. În câțiva ani numai el așează, prin puterea credinții sale, temelia școlii naționale. Eforii se îngrijiră a-i asigura profesori și, încă dela începutul anului 1820, ei cereau Domnului să se trimeată, pe socoteala Casei Școlilor, „patru ucenici români“ la școlile din Pisa, în Italia, „ca să învețe în limba italienească meșteșugurile filosoficești și după vreme să poată prinde locul dascălilor ce sunt trebuincioși la școalele de aici, fără să mai aibă trebuință școala a aduce dascăli din alte locuri străine“⁴⁾. Eforii rupeau astfel hotărît cu tradiția. Înainte de mișcarea lui Tudor, ei se desfăceau de Greci, și căutau a-și pregăti pe ai lor în școlile Italiei străbune, pentru solia nouă a învățământului în limba țării. Alexandru-Vodă Suțu întărește propunerea Eforilor și, în primăvara anului 1820⁵⁾, cei patru

1) Cuvântarea lui Psomakis, Iorga, l. c., p. 64.

2) N. Iorga, *Ist. liter. rom. în secolul al XVIII-lea*, vol. II, p. 517 și urm.

3) „*Mai înainte gătire spre cunoștința de Dumnezeu*“, Buda 1818.

4) N. Bănescu, *Cei d'întâi bursieri români în străinătate*, în „*Rev. generală a învățământului*“, VI (1910), 3, 4.

5) D. Bianu, care a publicat în „*Revista Nouă*“, I, 11, scrisorile din străinătate ale lui Euf. Poteca, socote că acești întâi bursieri ai noștri au fost trimiși la studii la 1822. D-sa n'a observat că aceasta e în contradicție cu însuși textul uneia din scrisori. La 10 Febr. 1822, Poteca, scriind după bani în țară — tulburările mișcării dela 1821 făcuse ca bursierii să fie uitați — se plânge în acești termeni: „N'avem încă doi ani aice și am făcut mai mult de cât aceea ce putea cineva să spereze“. Zăpisele pe care le-am aflat în Arhivele Statului fixează definitiv data.

„ucenici“ — Eufrosin Poteca, Constantin Papă Dimitru (cum se chemă atunci Moroiu), Simion Marcu (Marcovici) și Ioan Pandeli — porneau la învățătură în Italia. Ei se legau, prin zapis, fiecare, ca „in soroc de patru ani“ să săvârșească „tot cursul învățaturii“ și să predea, la întoarcere, la școlile din București, timp de opt ani, dând în acelaș timp un chezaș, care trebuia să garanteze răspunderea cheltuelilor, în cas de nerespectare a legământului.

Neofit Ducas semnează ca chezaș pentru Moroiu și Marcovici, Filipescu pentru Eufrosin Poteca și Ștefan Bălăceanu pentru Pandeli. În 1823 bursierii treceau la Paris, pentru desăvârșirea lor.

Revoluția dela 1821 puse capăt activității școlilor. Cea grecească se închise atunci pentru totdeauna. Sub domnia lui Grigorie Dimitrie Ghica, școala românească se deschide însă iarăși, de și nu îndată. Gheorghe Lazăr, mistuit de boală, nu mai avu bucuria să prezideze, sub aceste nouă auspicii, pline de făgăduințe, opera pe care cu atâta osârdie o întemeiase. În Iunie 1823, el trecea munții, acasă, pentru a se stinge în curând între ai săi. Lazăr lăsa însă, în locurile de unde pleca pentru a nu se mai întoarce, acel spirit nou de prefacere, pe care-l sădise adânc în inimile învățăceilor chemați a-i duce lucrul mai departe. Acest spirit va călăuzi întreaga generație tânără, pe calea ce deschisese harnic culturii noastre naționale.

Eufrosin Poteca era de 33 de ani când plecă la studii, în Apus. După împlinirea sorocului de patru ani, el se întoarse în țară, chemat de Eforie, pentru a lua conducerea școlii lui Lazăr, pe care o deschide în toamna anului 1825.

Poteca fusese elevul lui Neofit Ducas, la școala domnească. Acesta ne-a lăsat câteva scrisori către dânsul, necunoscute până azi și asupra cărora vreau să opresc un moment atenția D-niilor Voastre, căci ele întregesc tabloul epocii pe care am schițat-o.

După demisiunea sa din postul de Director al Academiei grecești, Neofit nu plecase din București. Acest călugăr erudit, harnic tipăritor de cărți grecești, era o figură simpatică printre ai noștri, cu toate că nu ne-a iubit. Am văzut în ce termeni îi luau boierii apărarea, pentru sălbătecia ce suferise din partea conaționaliilor săi. După retragerea sa dela școală, el a putut trăi astfel mai departe la noi, întreținându-se din lecțiile sale particulare. La izbucnirea revoluției dela 1821, trecuse, cu atâția alții, peste munți, la Brașov, unde a stat, după propria sa mărturisire, șeșase ani. S'a

întors apoi la București, cu gândul ca să-și câștige ce-și pierduse și să-și adune bani de drum, căci întoarcerea „in pământul iubit al patriei“ a fost întotdeauna nostalgia acestui fiu al Helladei, aruncat departe de țara sa. Dar războiul ruso-turc, ciurma și foametea l-au reținut un timp. În 1831 se hotărîse a pleca; trimetându-și însă în Grecia cărțile, navlul i-a înghițit economiile¹⁾ și a trebuit să-și amâne din nou plecarea, pentru anul următor, când a eșit în sfârșit din țară și s'a așezat la Aegina. Acolo și-a strâns în două volume scrisorile către prieteni și cunoscuți (*Ἐπιστολαὶ πρὸς τινὰς ἐν διαφόροις περιστάσεσι*), în mare parte din vremea petrecerii sale la noi.

Scrisorile acestea sunt pline de interes pentru epoca de care ne ocupăm. Din nefericire nici una nu este datată și ele nu poartă numele de familie al persoanelor cărora se adresează, în cât anevoie se mai poate ști azi cine e cutare Ioan, Gheorghe sau Constantin din corespondența dascălului.

Mai întâi, o mulțime din aceste scrisori sunt îndreptate foștilor școlari, pregătiți de Neofit în timpul refugiului său la Brașov, sau și la București, înainte și după mișcarea Eteriei. Ele aruncă o ciudată lumină asupra moravurilor epocii. Mai toți acești școlari, cei mai mulți Greci,²⁾ îi rămăseseră datori cu plata și nu mai voiau să știe de dânsa. Silit a-și aduna bani de drum, dascălul scrie necontenit, cerându-și zadarnic dreptul. Această purtare îl umple de revoltă; el se miră că „învățându-i în totdeauna despre recunoștiință și dreptate, școlarii se arată dimpotrivă față de însuși învățătorul lor“³⁾. De aici antipatia sa pentru locul „unde nici conștiința, nici legea n'are putere și recunoștiința a pierit cu totul“.⁴⁾ Îndemnând pe un prieten să meargă cu dânsul în Grecia, îi scria aceste cuvinte: „Căci eu, după două luni, poate, cu ajutorul lui Dumnezeu nu voi mai vedea Bucureștii, nici nu voi mai auzi nedreptatea dintr'ânsul, de care, izbit în fiecare zi, m'am zăpăcit“.⁵⁾ Doi frați, Anghelakis, îi fac mult necaz: „Dați-mi, prea bunilor“, — le strigă dânsul, — „plata lecțiilor și nu siliți pe un bătrân nefericit să cutreiere prin județe, în chip nedemn, după cerșit!“ După repetate scrisori fără nici un răspuns, bătrânul, în cele din urmă, declară

1) Scrisoarea 239. către Logadis, vol. I.

2) Printre dânsii Ioan Voinescu, datorându-i 180 de groși, pentru lecțiile primite la Brașov.

3) Scrisoarea 91.

4) Scrisoarea 92.

5) Scrisoarea 87.

fraților Anghelakis că la judecată nu se poate hotări „în orașul fără de legi“, căci ar spune judecătorul și către dânsul ce a spus adesea și către alții: „Ai dreptate, dascăle, dar vinovatul e nobil și n'am ce să-i fac“. De aceea, ne mai nădăjduind nimic, se îmbracă, după expresia sa, în comedie, și aruncă asupra lor un strașnic blăstem (ἀφοροσμός), plin de humor. Ii blăsteamă să le cadă, la adânci bătrânețe, dinții, să nu mai poată mânca nici nuci, nici migdale, „nici carne friptă de bou, cu care se hrăneau în timpurile dinainte eroii“, să nu poată gusta. Părul să le cadă, afară numai de cel din nări, care să le ajungă până la piept, barba să le fie până la brâu, albă, cum se văd în icoane patriarhii Iudeilor, muștele să-i supere în somnul dimineții, și purecii și ploșnițele să-i sugă.

Alte scrisori privesc interese culturale, școala și cărțile ce se tipăreau, polemici literare, la modă pe atunci. Dintr'una, adresată lui Thirsios, dascălul grec dela München, aflăm că acolo învățau sub oblăduirea acestuia, fiii lui Grigorie-Vodă Ghica, distingându-se prin silința lor, și Domnul, mișcat, trimetea prin Neofit un dar pentru soția lui Thirsios. „Ne-a venit știre de acolo“ — scrie acestuia Neofit — „că încă și mai mult crește faima că copiii lui Grigorie Ghica Vodă, în studiile de care se ocupă, fac progrese vrednice de laudă“. Aceasta nu ne miră, adaugă dânsul, când știm că Thirsios a fost însărcinat cu creșterea lor, Thirsios înțeleptul, „pe care Musele nu mai mult l-au cinstit decât el le-a răsplătit, ridicându-le în Bavaria un templu și un tron, cel mai frumos și mai măreț din câte sunt în Europa“. De aceea din toate părțile aleargă tinerii, mai cu seamă Greci, „ca la o nouă Atenă, la München“, Virtutea, cunoștințele, metoda bună a dascălului atrag pe toți, „ca la o masă imbelșugată“. Cei dintâi dintre toți — Ghiculeștii, „pentru care și tu te-ai ostenit mai cu seamă“, continuă Ducas. „Pentru aceea, părintele lor iubitor, cu sufletul mișcat de acestea și cu ochii muiți în lacrimile proaspete ale bucuriei, aduce dar prea onoratei tale soții acest voal de Asia, nu socotindu-l vrednic de direcția ta, ci voind să arate recunoștința prietenească față de tine“¹⁾

Dar printre scrisorile dascălului Neofit sunt câteva intitulată „Lui Eufrosin“ (Εὐφροσύνη), care nu e altul decât fostul său școlar Poteca, „filosoful“.

Cea dintâi, de tot scurtă (94), e ca o introducere la a doua, foarte lungă, în care autorul schițează, în colorii tari, tabloul stării

¹⁾ Scrisoarea 158.

sociale și politice de atunci. Neofit pornește dela ideia că visurile nu sunt lipsite cu totul de înțeles pentru oameni, că uneori mult folos se poate scoate din ele pentru viață, căci, din ceia ce fantasia naște într'însele neisprăvit, rațiunea, modelând potrivit naturii, face un copil adesea plăcut. Așa fiind, declară prietenului și școlarului său că i s'a părut „în visuri“ că o mare deosebire îl desparte pe acesta de întocmirile proiectate atunci la noi. Care e deosebirea, o va vedea cetind lunga sa scrisoare ce urmează (τὴν μακροσκελῆ μου ταύτην ἐπιστολήν). Ducas era convins de însemnătatea acestui adevărat Memoriu al său, un fel de „Contribuție“ la starea politică și socială a țării noastre, căci, în ultimile rânduri, scrie: „Dacă ți se pare copilul frumos și crezi că are ceva fermecător, du-l celor în cari se sălăsluește iubirea de bine, chiar dacă la înfățișare pare oarecum trist și greu de condus“.

Urmează îndată scrisoarea-Memoriu (95), care, judecând după cuprins, n'a putut fi scrisă decât în primăvara anului 1831, după deschiderea „Obșteștii extraordinare adunări de revizie“, pentru cercetarea proiectului Regulamentului Organic. Eufrosin Poteca se bucurase, firește, de „reforme“ cele nouă, menite a garanta o mai dreaptă întocmire a lucrurilor și, în bucuria sa, îndrăznise a asemăna aceste reforme, poate într'o scrisoare către fostul său dascăl, cu cele ce se săvârșeau pe atunci în Grecia, chemată la libertate. Comparația pără jignitoare lui Neofit, care, în cei cincisprezece ani petrecuți în mijlocul nostru, avusese prilejul de a ne cunoaște bine. El apucă atunci condeii și așterne aceste lungi pagini de satiră nemiloasă, ce trebuia să tempereze bucuria „filosofului“ român.

Dacă cineva face din fericirea celor puțini — începe dânsul — în mijlocul nefericirii generale, temeiu de mândrie, — ceia ce vedem din însăși faptele ce se petrec la voi —, nu numai față de cele ce se petrec în Grecia ale voastre sunt mult deosebite, dar nici altcum nu sunt fără sminteală. Căci ce e, la voi, la fel cu ale Grecilor, sau vrednic de comparație, când la dânsii temeiul legilor și principiul propășirii cel dintâi și cel din urmă este egalitatea în fața legii, din care, ca dintr'o singură rădăcină, speranța va lăstări în scurtă vreme ramuri frumoase? Ce minciună ți-a scăpat din îngrădirea dinților (ποῖόν σε ψεῦδος φύγεν ἔρκος ὀδόντων;), — întreabă, în stilul său homeric, — târându-te astfel, fără nici un examen, prin aparența lucrurilor, la falșa analogie? „Voi respectați în adevăr privilegiile, introducând libertatea fără margini și

scutirea de dări pentru cei bogați, lucruri pe care aceia le-au abolit dintr'odată, cu drept cuvânt, socotindu-le molii și cari vătămători întregului neam, hrănindu-se acum, în chip vădit, din carnea norodului, dar peste puțin furișându-se, pe încetul, înainte și pătrunzând până la oase. Ce alta trebuie să se socotească așa zisele teude, obiceiul barbar de demult, din veacurile cele mai întunecate, ca ieșite din văgăunile infernului? În timpul din urmă, după multe lupte, le șterse în parte din Europa cea cărmuită de bune legi brațul prea filantrop al filosofiei“.

Să examinăm acum, dacă voești, — continuă Ducas, — cine sunt acești minunați legiuitori ai voștri și de către cine alesi v'au orânduit legile nouă, minunate. „Oare după părerea întregului popor sunt ei mai înțelepți și mai filantropi, sau niște oameni cari trăesc pentru dânșii, alesi prin voturile lor, improvisați de unii ca dânșii? Nu mai de grabă cei ce știu, prin vorbe meșteșugite, să acopere violența celor cari doresc să fie în totdeauna mai mult la cărmuire? Acesta e adevărul. De aceia vă feriți ca de moarte să lăsați să participe în mod egal toți la conducere, legând muncitorilor de pământ și meseriașilor greutatea covârșitoare de amândouă mâinile, în timp ce vouă nici vârful degetelor, după cuvântul Mântuitorului, nu vă atingeți“. A fost o vreme când nenorocii agricultori, după legile cele vechi, trebuiau să dea zeciuală din produsul pământului și să lucreze numai trei zile mai întâi, apoi șease proprietarilor, fiind liberi și făcându-și fiecare ale sale, nesupărat. Iar acum, „după ce a licărit filosofia și întunerecul s'a împrăștiat“, urmați încă nestrămutat acele vechi întocmiri întunecoase și tiranice, ca niște alesi ai lui Dumnezeu, rătăcind în întunerec. Amintește că întâia oară pe vremea lui Caragea, a cărui cruzime și-au însușit-o, la cele șease zile de lucru alte șease au adăogit prin lege, iar acum le-au impus încă pe atâta, „cum se cuvine, firește, pentru reformatorii binelui public“. Și nu numai înșiși, cu trupurile lor, sunt obligați a lucra, ei și cu vitele lor, pentru cei cari au până la șapte, căci cine are mai multe trebuie să plătească încă proprietarului de fiecare cap pășunatul, după altă invoială, care e cum îi place „acelui nesuferit și brutal stăpân“. Ori-ce ar suferi nefericitul țăran, strâns ca în lanțuri de legea poruncitoare, nu poate să se strămute de pe o proprietate pe alta, ca să-și câștige hrana trebuincioasă mai ieftin. Și argumentul vostru respectabil, pe care-l scoateți cu emfasă înainte, cine auzindu-l n'ar muri de răs? Spuneți, în adevăr, că cine nu se împacă cu

cele de voi legiuite să lase pământul și să se ducă unde ar voi. „Dar unde va voi acela care a fost despuiat cu totul de voință?” — întreabă energie dânsul. „Și unde va pleca cel împiedecat de nelegiuirea legii de a se strămuta de la proprietate la proprietate? Oare te gândești afară de hotarele Daciei, ca și cum ați fugări lupi, și nu consângeni cari au aceleași drepturi și de la natură și după politica înțeleaptă?”

Și dacă am admite acest lucru, — continuă, logic, dascălul — cine ar fi mai îndreptățiți să sufere așa ceva? „Oare la voi poporul il alcătuiesc cei cinci sute de bogăți, cari stăpânesc dela început țara, pe urma violenței și a cruzimei tiranice, sau mai cu seamă cei un milion de țărani, cari din vechime lucrează întreg pământul și-l cultivă, cari și ce scot din lucrul pământului, după lege, îl dau proprietarului, covârșiți în tot timpul anului de nesuferite angarale, chinuiți neconținut de toate părțile și aducând bucuos și celelalte dări, din care se țin lucrurile ocârmuirii? Care din aceștia, zic, fac poporul? Puținii aceia, sau întregul norod? Eu cred că norodul, și vei crede-o și tu, dacă nu te va fi părăsit cu totul conștiința. Prin urmare vei consimți că mai cu dreptate este ca cei mulți să alunge pe cei puțini, decât cei puțini pe cei mulți. Căci ei au putința să mântuie neamul, alți cârmuitori, mai cu respect de lege, alegându-și dintre dânșii și pământul de iznoavă împărțindu-l, cum este drept, și lucrurile schimbându-le astfel pentru o mai mare fericire de obște. Dar stăpânii nu ne-ar mai trăi o singură zi, când acelea nu vor mai fi . . .” Cât pentru pământuri, ele se cuvin de drept celor ce nu-l au, cari, în toate împrejurările, „cu contribuțiile și primejdiile lor îl păstrează”, ci nu proprietarilor, cari cu nimic nu se ostenesc pentru dânsule, „lăsând pe seama țăranilor, când simt numai primejdia, toate necazurile, și în goana cailor trecând Carpații, pentru siguranță”.

Se spune că e o lege, care-ți dă dreptul, ca nobil, în totdeauna să iei și nici odată să dai: Dar cum s'ar putea numi lege această balanță stricată, care îngrămădește într'un talger toate pentru cei avuți, cei lipsiți chiar de cele zilnice având numai să dea? Ce lege poate fi aceia care împarte oamenii în două, în „asupriți și asupritori, tiranizați și tirani?” Toți știm că lege este „părerea comună”, adunarea întregului popor, pentru a hotări ce trebuie să se facă și ce nu. Dar când un despot decretează după voie, sau unii câțiva, constrângând mulțimea să facă ce ei voesc, „aceasta nu lege, ci siluire și nelegiuire este și se chiamă”.

Scoaterea scutelniciilor dela boieri și adăogirea lor la birnici nu va aduce, după cum se spune, o ușurare a birului.¹⁾ Neofit demască șiretenia, demonstrând că din această nouă orânduire iese un câștig tot pentru clasa boierilor și o pagubă însemnată pentru obște. Ce pare o ușurare a săracilor, e de fapt un nou venit pentru proprietari, din adaosul zilelor de muncă. Să nu se mai laude prin urmare cu reforma. Dacă Francezii ar fi făcut astfel, n'ar fi „cel dintâi popor din Europa“.

Mai era o obiecție, pe care o auzea rostindu-se atunci: privilegiu din vremuri vechi, se zicea, cum am putea noi, fără a fi huliti, să le nesocotim pentru moștenitorii lor? „Din ce vremuri vechi, prea-străvechiule, ce privilegiu“? întrebă Neofit; „din cele barbare și tiranice, zici“. Dacă cele vechi trebuie simplu păstrate, de ce ați scuturat idolatria? Împiedecați atunci să se predice Evanghelia, să înceteze filosofia de a-și deschide cu umanitate sânul celor asupriți și suferinzi. Dar dacă de acestea e rușinos chiar să te indoiești, și încă acum când cele vechi au trecut ca umbra și filosofia împărătește, prin care toate s'au înnoit spre dreptate și legalitate, nu e mai bine să ne potrivim de bună voie instituțiilor statelor bine cărmuite de legi? Acolo veți ajunge, sfătuește dânsul, dacă înainte de toate veți introduce în lege egalitatea de drepturi și aceasta este ca „toți, în toate, să se bucure în mod egal de aceleași drepturi“. Făcând așa, veți rivaliza cu neamurile cele bine conduse; „dar dacă aceasta n'o veți așeza mai întâi, ca piatră unghiulară, în edificiul statului, toată clădirea, putredă din temelie, va amenința la orice bătaie de vânt a se surpă peste voi. Și atunci nu veți mai avea prilej a rivaliza cu Grecii pentru dreptate, ci a lupta, pentru mântuirea voastră, luptă mare cu cei oprimați de voi. Căci partea nedreptățită în totdeauna va căuta prilej a-și scutura sclavia presentă“. Câteva versuri din Euripide sunt aduse în sprijinul acestei ultime afirmațiuni.

O filipică aspră în potriva boierilor încheie scrisoarea: „Dar boierii voștri, desprețuind pe ceilalți și nesocotind egalitatea, urmăresc a se ridica în toate prin inegalitate. Sprijinindu-se pe alte lucruri de nimic, ei sunt lipsiți de adevăr și de fericire și de slavă; căci nici avuția, nici așa zisa nobleță, nici demnitățile deșarte, nici haina fluturând din furt și avariție mai adesea, nici carățele albe și aurite și casele mărețe, cu două și trei caturi,

¹⁾ Art. 64 din Reg. Organic trecea pe scutelnici și poslușnici în rândul dajnicilor.

nimic din toate astea nu duc popoarele la fericire, ci numai libertatea și păzirea legii : acestea sunt elementele politice și ale moralei cele dintâi și cele mai mari !“

„Acestea către tine, scumpe Eufrosine, prietenește ca de la prieten, și ca dela învățător către școlarul cel prea recunoscător. Căci pe tine, pe lângă alte virtuți, și filosofia te împodobește, acest rar dar la voi de multă vreme întâia oară apărut. Și pred că nici o mânie nu va trezi în voi, dacă cuvântul mai mult decât trebuia, poate, a cutezat să urmărească adevărul. Căci îmi cunoști firea, și știi că nici odată n'am alergat după lingușire“.

Tabloul zugrăvit de Neofit Ducas nu e depărtat de realitate și ideile sale umanitare îl onorează. El uită însă că societatea românească eșia tocmai atunci din epoca fanariotă și că regimul întronat de această epocă eră în bună parte vinovat de tristele constatări. Poteca nu merită muștrările dascălului său. El însuși le făcuse celor în drept, mai înainte. Încă din anii studiilor sale la Paris, adresase Mitropolitului și Eforilor o scrisoare energică, în care, la dojenile lor, opunea sfaturile sale, ca o poruncă a lui Dumnezeu printr'însul. „Voiți voi, cu adevărat“, — le spunea — „să scoateți norodul Valahiei din întunerecul neștiinții?“ Cinstiți preoția și, fără a cere dela preoți nici un ban, dați-le o leafă cuviincioasă, la toți câți vor putea să învețe copiii prin sate. „Voiți voi să vă ziceți slăviți cu adevărat? Izgoniți nedreptatea din Valahia, adunați-vă cu toții în sfânta Mitropolie, faceți întâiu o rugăciune către Dumnezeu, ca să primiți iertare de păcatele cele trecute și apoi faceți o lege politicească, care să hotărască dăjdiile de acum înainte asupra veniturilor fieștecăruia, fără deosebire, dela divaniți până la plugari“, și astfel se va putea face ușor față cheltuielilor statului. Iar, în cele din urmă, „voiți voi să fiți creștini cu adevărat? Sloboziți robii creștini ce țineți . . . , pentru că între noi creștinii nu este rob și slobod, ci toți suntem una în Hristos Isus Domnul nostru“ ¹⁾.

Altă scrisoare către Eufrosin (159) e caracteristică pentru starea de spirit ce stăpâneă societatea românească față de Greci, în această epocă de încheiere a veacului fanariot. Mândria de Grec a lui Neofit se revoltă în potriva batjocurii ce se arunca de ai noștri neamului său.

„De ce suntem defăimați la voi?“ , întrebă, fără nici o in-

¹⁾ La 15 Sept., 1824, v. I. Bianu, art. citat, din „Rev. Nouă“, I, 11, pp. 428 - 9.

troducere, dascălul grec. „Ce o larma aceasta și multa flecărie în potriua tinerilor Greci? Ce minciună v'a ieșit din gură? Cum Grecia, numele acesta mare și glorios la toți, este numită numai la voi Românii, în chip prea necuviincios, cireadă? De sigur știm că cirezile produc boi și măgarii baligă, așa cum îi vedem mai cu seamă locuind în Dacia și trăind numai ca să mănânce. Dar Grecia, renumită încă din cele dintâi veacuri cu numele ei de „hră-nitoare-de-bărbați“ (βρωτάειρα) atât de plin de înțeles, naște bărbați, dintre cari pe cei vechi veacuri întregi i-au cântat ca pe cei dintâi oameni, copiii prea fericiți ai zeilor fericiți, pentru câte mari și minunate lucruri au săvârșit, asemănându-se precât e cu puțință cu însuși Dumnezeu, — ei, prin care tot pământul locuit a fost luminat și cărora și voi le sunteți datori, pentru câte credeți că trebuie să fiți mândri. Iar cei de astăzi, nu mai puțin pășind pe urmele acelora, fac lucruri vrednice, ca fii buni, imitatori ai părinților nobili. Căci, dacă sclavia, lungă pentru dânșii, pare a-i deosebi mult de virtutea străbunilor, ea nu le-a putut însă distruge și firea. De accia, îndată ce-și deschiseră ochii în ce stare erau, scuturată jugul, cu primejdia lor, și acum înfloresc ca o plantă tânără, umbrită și minunat împodobită, de toate părțile, de ramuri“.. „De ce atunci defăimarea boierilor dela voi?“ se întrebă Neofit. „Să știe deci“, declară dânsul energic, „că Grecii de azi sunt foarte mândri de câte au plinit și, nădăjduind încă și mai mult pentru viitor, pe cei ce mugesc în afară de venerata Grecia îi indeamnă să plângă“.

O a treia scrisoare (183) aduce lămuririle filologului, în privința purismului, pe care îl represintă cu atâta tenacitate în generația sa.¹⁾ „Se spune că adesea mă invinuești“ — începe Neofit — „că împotriva obiceiului prefer să lucrez; căci, pe când toți câți se împărtășesc de învățătură, se folosesc, în scriere, de limba obișnuită, eu singur mă slujesc de cea veche, ca și cum m'aș grozăvi față de camarazi, vărsându-le, zici, ca o recoltă de drojdii“. Auzind acestea, se miră, căci imputarea ce i se face e pentru dânsul un merit. „Și mai întâi“, — lămurește Neofit — „a cinsti cele vechi și a te sili să sporești numai ce a rămas ca vrednic dela înaintași, merită nu imputare, ci mai de grabă laudă. Apoi și în limba obișnuită eu am scris, socot, mai mult decât toți ceilalți. Iar dacă singur, către aceia numai cari mă înțeleg, am preferit să

¹⁾ Chestia limbii face obiectul multora din scrisorile sale (I, 185—190), îndreptate în potriua Coraiștilor. Ele sunt adresate lui Gh. Gazl.

mă folosese de limba veche, neamestecată, voind să-i aduc și pe dânsii, prin exemplu, la imitație, ce rău am făcut? Oare născocit-am ceva rău, chemând pe iubitorii de frumos la cele vechi?“ Dar astăzi, adaugă, într'acolo merg lucrurile și e rușinos să asemenea procedeele sale cu „recolta de drojdii“ (τρούγη σπειφύλων). Și dacă-mi spui că nu voi izbuti, singur având aceste păreri, o știu și eu; dar n'aș putea trăda un lucru, care știu că e de folos obștesc. „Și, de aș fi cu zece ani mai tânăr“, — declară puristul, convins, — „ai vedea, cred, pe toți școlarii mei și vorbind și scriind grecește curat“. Incheiând, sfătuiește pe Eufrosin să imite, mai bine, decât să osândească pe cei cari cinstesc lucrurile frumoase, „și cu deosebire pe cei cari, cu aceleași cuvinte, te-au învățat și pe tine și pe ceilalți“.

Altă scrisoare (116) cuprinde un rechizitoriu în potriva călugărilor, pe care Ducas încercase a-i aduce la faptele Evangheliei.

Cea din urmă, în sfârșit (115), din vremea în care dascălul se pregătea de plecare, are un caracter intim. Neofit mărturisește că multe lucruri îi fac dureroasă plecarea din țară (bătrâneța l-a făcut mai leneș, și obișnuința cea lungă nu-l lasă să se zmulgă de aici cu ușurință), dar și „Hoțul“ său (ὁ χότζος οὐμός), pisicul, pe care de puiu l-a hrănit, ca experiență, să vadă până la cât poate trăi. Acum, având 16 ani, „gârbovit de tot ca și stăpânul“, nu l-ar putea însoți în lunga sa călătorie pe mare, și nu știe la cine ar putea gusta atâtea binefaceri, până ce moartea îi va pecetlui fericierea, „dacă tu“ — serie lui Eufrosin — „ca filosof, respectând obișnuința cu dânsul și în școală și aiurea și prețuind cuvintele pe care, în apărarea stăpânului, le spuse în potriva răufăcătorilor, nu-l vei primi la tine și nu-i vei îngriji bătrânețele cu aceleași desmierdări și odihne în care a trăit. Primindu-l deci sub acelaș acoperământ, vei avea cea mai plăcută petrecere, filosof împreună cu un filosof. Căci știi că, în această lungă viață pe care o trăi la mine, el nu încetă nici ziua, nici noaptea de a ascultă, pe genunchii mei, toate câte școlarii, unii una, alții alta, le-au auzit dela mine; din care nu puțin a folosit, cu deosebire în cele etice și într'ale menajului. Și ori și ce ar face, o va săvârși cu rațiune și socoteală, în orice împrejurare cu măsură și bună rânduială îndeplinind cele cuviincioase“.

Poteca se vede că n'a putut primi la dânsul pe tovarășul de filosofie, căci într'o scrisoare către Manolachi Căminarul, Neofit îi recomandă bătrânețele favoritului său, ca să nu fie silit a-l sacrifica, cu propria sa mână, „ca alt Abraham“.

Acestea sunt amănuntele nouă privitoare la epoca începuturilor școlii naționale, de care se leagă numele lui Gheorghe Lazăr. Ele au fost, poate, cam plictisitoare, dar nu sunt lipsite de interes, pentru deslușirea mai bine a împrejurărilor în care aceste grele începuturi s'au înfiripat, acum o sută de ani.

Din expunerea făcută, ați putut constata că nu fără luptă s'a cucerit pentru cultura națională terenul stăpânit de veacuri de școala grecească. Fără tradiția acesteia, fără cărți și profesori, modesta școală a lui Lazăr a putut susține concurența cu rivala sa bine organizată, dispunând de mijloace incomparabil superioare. Ea a biruit totuși, în ciuda condițiilor protivnice, pentru că a avut în serviciul său idealismul curat al omului pătruns de mărimea soliei ce avea de îndeplinit între ai săi. Opera de veacuri a grecismului s'a putut astfel năruți în câțiva ani, de păcatele bătrâneții sale, de sigur, dar și de puterea cu care Gheorghe Lazăr rosti atunci între Români crezul redeșteptării noastre. De aceia, dela un capăt la altul, patria recunoscătoare se închină astăzi, după o sută de ani, dinaintea blândului chip de Apostol al acestui mare făuritor de conștiințe. Dela 1821 încoace, fiecare din generațiile care s'au trudit a spori patrimoniul național își face o onoare a-l revendica de inițiator.

Cu atâta însă nu ne plătim de toată datoria noastră. Trecutul nu e de nici un folos, de câteori îl chemăm în memoria noastră, dacă nu scoatem dintr'ânsul învățăminte, motive de îmbărbătare, principii de conducere în munca disciplinată, cu care suntem, la rândul nostru, datori neamului. Și trecutul pe care l-am evocat astăzi ne învață care sunt armele sigure ale biruinții unui popor.

Școala de veacuri a grecismului stăpânitor n'a dărâmat-o Lazăr, prin acte de violență, nici ucenicii săi, prin războaie cu camarazii lor dela Academia vecină: a surpat-o însă duhul străbătător pe care unul a știut să-l transmită și ceilalți să-l primească, a risipit-o puterea nebiruită a sufletului și rodnicia muncii, care singure sunt în stare a prefăce o societate.

Mă adresez în special tinerimei, pentru care este mai cu seamă festivitatea de astăzi. Vremea lui Gheorghe Lazăr se întoarce pentru noi, după o sută de ani, iarăși. Și când slăvim memoria lui, se cuvine să ne pătrundem de pilda și de cuvintele sale. Sunt mari și azi golurile pretutindeni, în organismul vieții naționale. Aceleași imperioase trebuințe reclamă toate părțile noastre. Școlile n'au învățatori, administrația funcționari pregătiți; elementele

de conducere, la înălțimea cerințelor mari ale patriei întregite, lipsesc în cea mai mare parte. Și în fața ne stau, mai mult, poate, de cât în vremea lui Lazăr, rivali cu puteri disciplinate, cu tradiții și mijloace superioare. În aceste împrejurări, nu e de pierdut un singur moment. Fiecare din d-voastră e dator a-și afla cât mai repede locul în domeniul activității generale. Pentru a se pregăti cu un ceas mai de grabă, fiecare e dator să prelungească noaptea cursul ocupațiilor sale de zi, dacă simte cu adevărat chemarea sacră a patriei. Și pregătirea tineretului nu se face în sterile adunări zgomotoase, nu se face în conspirațiuni și parodii revoluționare. Ea se face liniștit, în sălile de studiu, pe care le-am dori cât mai pline, se face în tovărășia acelor tainici sfătuitoari de înțelepciune care sunt cărțile bibliotecii.

Vorbește dinaintea d-voastră un om, care a ajuns la acest suprem loc de onoare și de răspundere, ținând cu îndărătnicie calea însemnată de conștiința binelui. Cuvintele sale vă pot părea aspre; credeți însă că ele sunt sincere. Aveți în fața d-voastră corpul de elită al acestei înalte școli: ce n'ar fi dat tinerii din generația mea să fi avut cursurile ce vi se oferă astăzi D-voastră, entuziasmul tineresc ce se cheltuește aici din belșug în serviciul culturii?

Nu uitați, domnilor, sfatul pe care în vremea sa îl dădea omul providențial pe care azi îl cinștim. În prefața celui „Povătuitoriu al tinerimei“, pe care-l compuse pentru trebuințele școlii, Gheorghe Lazăr osândia energetic sistemul care ducea la vorbăria goală, cerând ca școala să trezească mai presus de toate „*simțul dăruirilor*“ și „*înbirea de muncă*“. Indreptariul său rămâne și acum pentru noi un imperativ categoric.

Dacă este cu adevărat o virtute a eredității, pe care atâta o slăvea poetul antic, sunt sigur că această voce a înaintașului va afla ecou în sufletele D-voastră.

Cu această speranță, încheiu conferința mea, și, în numele Universității, declar deschis noul an școlar, urând ca roadele lui să îndreptățească pe deplin așteptările publicului numeros ce ne-a onorat cu prezența sa.

Raportul Rectorului

asupra activității universitare în anul școlar 1923—24.

Ca și în anii precedenți, Universitatea noastră s'a resimțit de dificultățile situației financiare a țării. Dotațiunile acordate de Stat, de și sporite și acum, n-au putut ținea pas cu scumpetea crescândă a materialului științific. Cu toate aceste dificultăți, Universitatea a știut nu numai să-și păstreze, neștirbit, situația bună ce și-a creiat, dar s'o și desvolte, prin nouă achizițiuni.

Următoarea expunere sumară dă o idee completă asupra rezultatelor obținute la sfârșitul celui de-al cincilea an al existenței sale.

Țifra totală a *studentilor înscriși* a fost de 1967. După cum se poate observa din tabloul de mai jos, elementul predominant al populației se presintă, de data aceasta, într'o mai justă proporție față de elementele minoritare: el alcătuește un contingent de 73,9%, pe când elementele allogene se înfățișează, toate la un loc, cu un procent sub 27%.

Facultatea	Români	Germani	Maghiari	Evrei	Alte naționalități	Totalul înscriși
Drept și Șt. de Stat	728	32	81	91	4	936
Litere și Filosofie	216	25	47	10	5	303
Medicină și Farmacie	355	27	40	104	7	533
Științe	156	8	20	14	2	195
Total	1455	87	188	219	18	—
Total general						1967

Români de baștină 1455

„ „ altă naționalitate 512

Procentul:

Români 73,9%

Evrei 11,1

Maghiari 9,6

Germani 4,5

Diferite alte naționalități 0,9

Cunoscută fiind gravitatea condițiilor de traiu, în acest oraș, Universitatea s'a preocupat neconținut a înlesni cât mai mult tineretului studios aceste condiții ale vieții materiale. Cu concursul binevoitor al Ministeriului Instrucției, 423 de bursieri și 147 de solvenți au putut fi adăpostiți în căminurile studentești, iar 180 de burse în bani — 40 à 1000 lei, 140 à 600 lei lunar — au fost acordate prin concurs. Tabloul ce urmează ne arată situația exactă :

Felul Căminului	Bursieri	Solvenți
În Căminurile Universității (studenți)	268	131
„ Căminul „Sănătății Publice“ „	95	—
„ Căminul Studentelor	60	16
Total	423	147

Total general 570

Bursieri în bani 180

Trebuie să menționăm și pe cei 23 de studenți în medicină, adăpostiți în căminul cel nou (str. Babeș) în curs de instalare. Iar căminul particular, condus cu atâta devotament de d-na A. Grințescu, a avut, în acest an, 37 de studente, care și-au putut afla acolo adăpost și masă, pentru modesta sumă de 600 lei lunar, și alte 17 studente la cantină. O treime din numărul total al studenților noștri au fost astfel ajutați cu burse sau înlesniți ea, în schimbul unei sume aproape derisorii, să se poată întreține la studii.

Față de numărul tot mai mare al studentelor, s'a simțit nevoia măririi actualului cămin. Datorită zelului d-lui profesor I. Paul, un nou local, alături de cel existent, a fost oferit, și d. Ministru al Instrucției, Dr. C. Angelescu, a luat toate măsurile pentru a-l cumpăra, în cât putem spera să avem, în anul viitor, în căminul studentelor, un număr îndoit de locuri.

Au fost promovați, în cursul acestui an școlar, 233 de *doctori* și 29 *licențiați*. Acest număr se repartizează astfel pe Facultăți :

Facultatea	Doctori	Licențiați
Drept și Șt. de Stat	94*	
Litere și Filosofie	6	14
Medicină	132	
Farmacie		5
Științe	1	10

*) 73 în Drept, 21 în Șt. de Stat.

Urmând și în acest an tradiției păstrate la Universitatea noastră, distinși învățați streini au fost invitați a ne ținea prelegeri.

D. *Erik Colban*, secretarul „comisiei de cooperatie intelectuală” dela „Liga Națiunilor”, ne-a făcut două conferințe publice asupra întocmirii și scopului însemnatei instituțiuni pe care o reprezintă; d. Dr. *Caulley*, de la Facultatea de Medicină din Lyon, ne-a dat o conferință „Sur les problèmes de la sexualité: détermination du sexe et des caractères sexuels secondaires”, iar d. *Breuil*, ne-a întreținut, în două conferințe, asupra artei preistorice. Rămânând apoi, două săptămâni, în Ardeal, d. Breuil a întreprins și un program de cercetări preistorice, secundat de d. profesor Jeannel și de d. Dr. Marton Roska. Săpăturile conduse de d-sa și susținute cu cheltuiala Universității au dat rezultate fericite, punându-ne în posesia unui bogat material preistoric și fixând în mod definitiv răspândirea largă a paleoliticului în Ardeal, lucru contestat până azi.

Institutul nostru arheologic, condus de d. profesor D. Teodorescu, a întreprins de asemenea, în vara acestui an, o campanie de cercetări arheologice, care au dat rodnice rezultate. D-sa a făcut nouă descoperiri de mare interes pentru epoca dacă, în jud. Hunedoara, la Grădiștea Muncelului și la Cetățuia-Mică. Alte săpături, tot atât de bogate în rezultate, au fost conduse de practicantul institutului, d. C. Daicovici, la Sarmisegetuza romană. Șeful secției preistorice, d. Marton Roska, a explorat, și în acest an, un număr de stațiuni preistorice. Rezultatele acestor cercetări se vor publica în seria lucrărilor Institutului.

Activitatea științifică a corpului profesoral a fost tot atât de rodnică. Facultatea de Medicină a pus la îndemâna studenților două manuale nouă, *Tratatul de Hematologie* al d-lui Dr. Titu Vasiliu și cel de *Patologie neuro-mintală*, I, de d. Dr. C. Ureche, în colaborare cu d. S. Mihalescu. „Museul limbei române” a scos al III-lea Anuarium al său, „*Daco-romania*”, impunătoare operă a filologiei noastre românești. „Institutul de Istorie națională” a dat la lumină al II-lea Anuarium (1922-3), de un cuprins tot atât de bogat ca și cel dintâi. „Institutul de Geografie” și-a tipărit primul volum de lucrări (1922), în care se expun rezultatele atât de prețioase ale excursiilor științifice întreprinse de învățatul francez Emm. de Martonne în ținuturile noastre. „Institutul de studii clasice” a tipărit rezultatele cercetărilor arheologice ale d-lor D. Teodorescu și M. Roska, cel de Istorie universală lucrarea d-lui Silviu Dragomir „*Vlahii și Morlacii*”.

N'aş putea înşira multe comunicări ale colegilor de la „Societatea de Ştiinţe“, cele făcute de alţii la Academia Română ori publicate în buletinele societăţilor ştiinţifice streine. Amintesc că doi dinfr colegii noştri au luat o parte activă la lucrările Congresului internaţional de studii bizantine, ținut, în anul acesta, la Bucureşti.

Toate acestea evidenţiază silenţele statornice ale corpului nostru ştiinţific de a duce cu un pas mai departe opera creatoare a tinerei noastre Universităţi.

Programul dezvoltării organice a Universităţii noastre şi-a aflat, ori cât de mari sunt greutateile momentului, un bun început de executare. Noua construcţie a Institutului de fiziologie se ridică, lucrările de amenajare a grădinei botanice se urmează cu activitate. O achiziţie nouă a fost, în acest an, obţinerea în arendă a unui teren de 200 ha. pe seama Clinicelor noastre, pentru înlesnirea alimentaţiei lor.

Biblioteca Universităţii, sub conducerea unui personal harnic şi priceput, şi-a completat, şi în acest an, cu mult spor, colecţiunile. Ea s'a îmbogăţit cu un număr de peste 7000 volume, şi de 2316 periodice. Secţia populară a acestei biblioteci a sporit cu 934 volume.

Activitatea societăţilor studenţeşti, pe teren cultural naţional, a fost simţitoare. Comitetele lor n'au însă obişnuinţa de a-şi depune rapoarte anuale la Rectorat, şi încercările noastre pentru a le determina la aceasta, au rămas zadarnice. „Moldova întregită“, „Crişana“ s'au distins în această operă folositoare.

Cercul „*Ronsard*“ şi-a continuat, în mod activ, opera de propagare a limbii şi culturii franceze la noi, iar cercul „italo-român“ s'a constituit definitiv.

Universitatea, în jurul căreia se grupează aceste nobile şi multiple silenţe, le exprimă tuturor, prin modestul meu glas, mulţumirile sale călduroase.

Rectoratul Universității.

Rector :

Dr. N. BĂNESCU
Profesor de Bizantinologie.

Prorector :

Dr. I. Iacobovici
Profesor de clinică chirurgicală.

I. Secretariatul.

Secretar general :

Dr. I. Jarda

Arhivar : **A. Juhász**

Impiegați : **T. Doci, Margareta Papp, Maria Fodor**

Cameriști : **G. Kirsch, A. Kovács.**

II. Administrația și contabilitatea.

Administrator : **Ion Buzilă**

Contabil : **Bela David**

Casier : **Ion Galoș**

Șef biou rou principal cl. I : **Ion Moldoyan**

Secretar : **Andrieu Secuiu**

Ajutor-secretar : **Elisabeta Erdösi**

Impiegați cl. I : **Letiția Coltor, Elisabeta Derecskei**

Intendent : **Vasile Ranta**

Mecanic : **Leopold Steuermann**

Cameriști : **Iosif Piroșca, Andrieu Cipecean, Gh. Bocicai,**

Iosif Lőrincz

Portar : **Iosif Manu.**

**Statistică generală a studenților Universității,
pe anul școlar 1923—1924**

Numea Facultății	Numărul studen- ților ordinari	După religione						După naștere										In total	OBSERVAȚII					
		gr. ort.	gr. cat.	rom. cat.	reformați	evang.	unitari	izraeliți	Vechiul Regat	Transilvania și celelalte părți	Bucovina	Basarabia	Cehoslovacia	Ungaria	Austria	Jugoslavia	Polonia			Franța	Rusia	Macedonia		
Drept — — —	936	403	327	53	36	18	6	91	6	910	5	1	6	3	—	5	—	—	—	—	—	936		
Medicină și — —	472	249	94	9	15	3	2	100	115	288	17	38	1	6	1	5	—	—	—	—	1	472		
Farmacie — — —	61	12	—	41	—	—	—	8	2	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61		
Litere — — —	303	138	77	38	16	22	1	11	42	229	3	12	7	4	—	4	1	—	—	—	1	303		
Științe — — —	195	114	42	19	3	1	2	14	28	123	2	29	2	6	1	1	—	1	2	—	—	195		
																						Total general	1967	

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II.

Facultatea de Drept.

Decanatul.

Decan :

Dr. Romul Boilă

Prodecan :

Dr. Victor Onișor

Secretar : Ferdinand Szatmáry

Reg. arhivar : Nic. Cornea

Dactilografă : Roza Zornic

Laborant : Mihail Kőkényeșdi

Laborant : Teodor Nemeș

Pedel : Martin Szabó

Servitor : Mihail Pázsí.

Personalul Didactic.

Profesori titulari:

1. **Romul Boilă.** Doctor în Drept și Științele politice. Avocat. Profesor titular de *Drept constituțional*. Directorul Seminariului de drept constituțional.

2. **Vasile Dimitriu.** Licențiat în Drept. Profesor titular de *Drept comercial*. Decan în 1919—20. Rector în 1920—21. Prorector în 1921—22.

3. **Emil Hațieganu.** Doctor în Științele juridice cu examen de magistrat. Profesor titular de *Procedura civilă*. Director al seminariului de procedură civilă. Decan în anul 1921—22.

4. **Cassiu Maniu.** Doctor în Drept. Avocat. Profesor titular de *Politică*. Suplinește catedra de filozofia dreptului. Directorul seminariului de politică și filozofia dreptului.

5. **Camil Negrea.** Doctor în Drept. Avocat. Profesor titular de *Drept civil*. Directorul seminariului de Drept civil. Prodecan în 1919—20. Decan 1920—21.

6. **Victor Onișor.** Doctor în Drept. Avocat. Profesor titular de *Drept administrativ și financiar*. Prodecan în anul 1921—22. Directorul seminariului de Drept administrativ și financiar, suplinește catedra de istoria dreptului.

7. **Petre Poruțiu.** Doctor în Drept și Științele politice. Avocat. Profesor titular de *Drept comercial*. Directorul seminariului de Drept comercial. Suplinește catedra de drept bisericesc.

8. **Traian Pop.** Doctor în Drept. Avocat. Profesor titular de *Drept penal*. Directorul seminariului de Drept penal. Suplinește catedra de procedură penală.

9. **Iorgu Radu.** Doctor în Drept. Profesor titular de *Drept internațional*. Directorul seminariului de Drept internațional. Suplinește catedra de drept civil român.

10. **Ion C. Cătuneanu,** Doctor în Drept. Profesor titular de *Drept roman*. Directorul seminariului de Drept roman.

Profesori agregați :

1. **Nicolae Ghiulea.** Licențiat în Științe (Matematici). Agregat de *Politică socială*. Director al seminariului de politică socială.

2. **Dimitrie B. Ionescu.** Doctor în științele economice și financiare (Berlin). Agregat de *Economie politică*. Directorul seminariului de economie națională.

3. **George N. Leon.** Doctor în Economia politică (Jena). Avocat. Agregat de *Finanțe și Statistică*. Directorul seminariului de finanțe și statistică.

Catedre vacante:

1. Istoria dreptului român.
2. Procedura penală.
3. Dreptul civil român.
4. Dreptul bisericesc.
5. Dreptul roman II.
6. Jurnalistica.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Conferențe:

7. Cărțile funduare.
8. Contabilitatea publică.

S t a t i s t i c a
studentilor pe anul școlar 1923—24.

Numărul studenților ordinari			
936	După religione	gr. ort.	403
		gr. cat.	327
		rom. cat.	55
		reformată	36
		evanghelică	18
		unitară	6
		izraelită	91
		Vechiul Regat	6
	După naștere	Transilvania și celelalte părți	910
		Bucovina	5
		Basarabia	1
		Cehoslovacia	6
		Ungaria	3
		Iugoslavia	3
IN TOTAL	936		
Observații			

Cursuri, conferințe, lucrări de seminarii.

1. Drept roman. (I. C. Cătuneanu).

Cursuri despre istoria dreptului roman, împreună cu procedura. Lectură din izvoare de drept roman, publicate de d-l Prof. I. C. Cătuneanu.

2. Istoria dreptului român. (V. Onișor).

Cursuri despre istoria dreptului român.

Lectură din Pravila lui Vasile Lupu și Mateiu Basarab.

3. Dreptul bisericesc. (P. Poruțiu).

Biserica. Drept bisericesc și drept canonic. Istoria literaturii dreptului bisericesc.

Constituția bisericească în dezvoltarea ei istorică. Timpurile vechi. Episcopi, diaconi, presbiteri. Cler și laici. Sinoadele. Metropolii. Dezvoltarea bisericii răsăritene. Biserica în imperiul roman și în imperiul franc. Primatul roman. Conciliul Tridentin. Papalitatea. Episcopatul. Statul și biserica. Situația de drept a bisericilor în România.

4. Filozofia dreptului. (Cassiu Maniu).

Obiectul filozofiei dreptului. Geneza și noțiunea datoriiilor și dreptului subiectiv. Datoria juridică. Raportul între datorii și drept. Egalitatea de drept. Libertatea. Geneza și clasificarea drepturilor. Drepturile connaturale. Dreptul proprietății externe. Doctrina contrare proprietății individuale. Comunismul și socialismul. Despre dezvoltarea și transacțiunea drepturilor. Despre inviolabilitatea satisfacțiunii de garanție. Despre încetarea drepturilor. Despre legea juridică și despre supremul principiu al dreptului. Raporturile dintre morală și drept, — dintre drept și politică. Principiile naționale ale dreptului familiei și ale dreptului public. Despre societate

în general. Despre familie. Despre societate politică. Despre supremul principiu juridic al dreptului internațional. Logica jurisprudenței.

5. Drept constituțional. (R. Boilă).

Curs introductiv în științele de Stat și de Drept. Statul și dreptul. Diviziunile dreptului, Dreptul Constituțional ca știință. Înțelesul cuvântului de Constituție. Isoarele de drept în genere, izvoarele dreptului constituțional român. Legea și subimpărțirile ei. Legile fundamentale. Constituția vechiului regat. Revizuirea Constituției în comparație cu constituția celorlalte State. Constituția din 1923. Tratatetele internaționale. Hotărârile de unire ale diferitelor provincii. Hotărârile Marelui Stat Național din Ardeal. Decrete-legi. Decretele Consiliului Dirigent. Regulamentele Adunărilor. Uzul (obiceiul). Practica judecătorească. Știința dreptului constituțional român. Elemente constitutive ale Statului. Importanța elementului teritorial. Unirea teritoriilor românești. Indivizibilitatea Statului. Inalienabilitatea teritoriului, schimbarea și rectificarea limitelor statului. Impărțirea administrativă a teritoriului, Populațiunea în genere. Cetățenia română. Dobândirea cetățeniei române. Stipulațiunile tratatelor internaționale privitoare la cetățenia română. Comparațiune. Pierderea cetățeniei române. Redobândirea cetățeniei române. Situația de drept a străinilor. Drepturile cetățenești în genere. Declarația drepturilor omului. Dreptul la viață; dreptul la sănătate; dreptul la onoare, dreptul la fondarea familiei, dreptul la nume, dreptul la limbă, libertatea individuală și garanțiile directe; libertatea de locomoțiune. Emigrarea. Imigrarea. Inviolabilitatea domiciliului. Libertatea muncii: dreptul de proprietate. Restricțiunile dreptului de proprietate. Exproprierea. Confiscarea. Rechizițiunile. Proprietatea intelectuală. Secretul scrisorilor. Libertatea conștiinței religioase, învățământului, de presă, de întrunire, de adunare și de asociațiune. Dreptul de petițiune. Starea de asediu. Egalitatea confesională. Egala îndreptățire a naționalităților. Drepturile naționalităților. Drepturile politice. Datoriile cetățenești. Situația de drept a străinilor în Statul român. Cursuri comparative asupra dispozițiilor din Constituțiile statelor străine.

Puterea de Stat, organizarea puterii de Stat. Forma de guvern a Statului român. Regele. Regina. Casa domnitoare. Succesiunea la tron. Locotenența Regală. Regența. Jurământul regal. Inviolabilitatea și iresponsabilitatea Regelui. Caracterul puterilor

regăle. Decretele regale. Regele. Capul puterii armate. Prerogative regale. Dreptul de amnistie, de grațiere, de a declara război, de a încheia tratate și convențiuni cu Statele străine, de a fi șeful unui alt Stat, de a numi și primi reprezentanți diplomatici, de a bate monedă. Lista civilă.

Puterea legiuitoare. Reprezentanța națională (Parlamentul). Constituirea Camerei Deputaților.

Lucrări în seminar.

S'au întregit prin explicații și interpretări cursurile, s'au citit și s'au discutat următoarele trei lucrări ale studenților :

Ionel Comșa : Istoria vieții noastre politice și constituționale ;

Alexandru Mureșan : Caracterul tratatelor internaționale ;

Petru Pașca : Nașterea dreptului și lupta pentru el.

6. Drept Penal. (Tr. Pop).

CRIMINALOGIE.

Introducere istorică și filosofică. Dreptul de a pedepsi. Evoluția sa. Fundamentul dreptului de a pedepsi. Diverse teorii.

Diferitele școli penale. Școala clasică. Școala antropologică criminală. Teoriile lui Lombroso. Școala psihologică criminală. Școala pozitivă italiană. Școala sociologică franceză. Torza scuola. Școala socialistă. Școala intermediară.

Cauzele criminalității. Ereditatea. Rasa. Mediul social și economic. Educațiunea. Religiunea. Instrucțiunea. Civilizația. Ocupațiunea. Etatea. Sexul. Alimentare. Alcoolism. Situația populațiunei. Influența economică. Cauzele cosmice. Criminalitatea generală și specifică.

Profilaxia și terapia criminalității.

Responsabilitatea. Criteriile acesteia.

PARTEA GENERALĂ.

Introducere. Isoarele dreptului penal. Legea penală. Critica, interpretarea și analogia legii penale.

Eficacitatea legii penale. Conflictul legilor penale în timp. Eficacitatea legii penale în spațiu. Eficacitatea teritorială și extra-teritorială. Drept penal internațional. Eficacitatea legii penale asupra persoanelor.

Infracțiunea ca fenomen juridic. Diviziunea infracțiunilor. Elementele constitutive ale infracțiunii.

Imputabilitate, culpabilitate și responsabilitate.

Cauzele care exclud imputabilitatea. Cauze fiziologice, psihologice și patologice.

Cauzele care exclud culpabilitatea. Ignoranța și eroarea. Constrângerea.

Cauzele justificative. Legitima apărare. Starea de necesitate. Acte ordonate, îngăduite și tolerate.

Scuzele. Circumstanțele agravante și atenuante.

Unitatea și pluralitatea de infracțiuni: Unitatea naturală, legală și judiciară. Pluralitatea. Concurs sau cumul. Recidivă.

Fazele infracțiunii. Faza oratorică. Actele preparatorii. Tentativa. Consumarea.

Infractorul. Autor unic. Participațiune penală. Coautorat. Instigare. Complicitate.

7. Procedura Penală.

Suplitor: *Profesor Traian Popovici Cluj*

Obiectul și caracterul procedurii penale. Istoric. Isovoarele procedurii penale. Eficacitatea isovoarelor. Mecanismul procesului penal. Sistemele de procedură penală. Competența. Persoanele în procesul penal. Acuzația și categoriile sale. Apărarea. Actele judiciare în procesul penal. Principii fundamentale de procedură penală.

8. Economia politică. (D. B. Ionescu).

Economia și economia națională și politică. Noțiunile fundamentale ale economiei politice. Fazele de evoluție ale economiei naționale. Principiile ei de organizare. Caracterul științific, sistemul și metoda economiei politice. Istoria ideilor și sistemelor economice.

Condițiile de dezvoltare ale economiei naționale: 1. Condițiuni naturale: mediul natural și populația. 2. Condițiuni sociale: statul, proprietatea, libertatea personală; împărțirea societății, clasele sociale și repartitia puterii în stat și societate, influența organizației economice asupra statului și dreptului; 3. Condițiuni personale: principiul economic și motivele activității economice.

Producțiunea bunurilor. Factorii ei: 1. Solul, forțele naturale, forțele motrice, mașinismul, legea rendementului, neproportional; 2. Munca: diferențierea muncii, învățământul profesional, 3. Capi-

talul. capitalismul. Reglementarea producției, concurența, supra-producția. crizele. Sistemele de producție și concentrarea producției industriale: producția caznică, meserii, manufactura fabricii, industria la domiciliu. Marile magazine. Caracterele și formele producției agricole. Formele de întreprinderi, societăți pe acțiuni, cooperative, cartele, trusturi, întreprinderi de stat și municipale.

Circulația. Mijloacele de transport. Comerț și comercianți, târguri și burse. Valoarea și formarea prețului. Monedă. Valută. Credit. Bănci. Emisiunea și circulația monetară.

Repartiția, venitul și felurile lui. 1. Salariul, formele și mărimea lui; teoriile asupra salariului. Contractul de muncă și legislația muncii. Contractul colectiv, sindicatele muncitorești, mijloacele de luptă ale muncitorilor. Conciliația. Venitul din posesiune: dobânda împrumutului și profitul capitalului; teoriile asupra lor.

Întrebuințarea și consumarea bunurilor.

9. Dreptul comercial român. (V. Dumitriu).

Importanța dreptului cambial în lumea comercială. Critica titlaturei adoptate de legiuitorul român, după legiuitorul italian, pentru cartea I titlul IX din codicele comercial, studiul materiei Diviziunea sudiului dreptului cambial în trei capitole: Cambii, ordine în produse sau mărfuri, cecuri.

Subdiviziunea capitolului întâiu în polițe și bilete la ordin.

Studiul poliției a fost împărțit în șapte secțiuni:

În secțiunea întâia, care cuprinde definițiunea poliției, s'a cercetat mai întâiu dezvoltarea istorică a titlului cambial în genere în cursul celor patru perioade: italiană, franceză, germană și italo-română, fixându-se pentru fiecare caracterul lor distinctiv. După aceasta s'au luat în considerare utilitățile actuale și principale ale titlului cambial modern.

În secțiunea a doua, care cuprinde condițiunile de validitate ale poliției, s'au cercetat condițiunile de formă și cele de fond.

În secțiunea a treia, care cuprinde transmisiunea cambiei, s'au examinat girul translativ de proprietate, girul de procurațiune și girul de garanție.

În secțiunea a patra, care cuprinde mijloacele de garantare a plății poliției, s'a tratat despre acceptare, despre aval și despre solidaritate, amintindu-se, că un al patrulea mijloc, care odinioară făcea parte din această secțiune, după legislațiunile mai nouă și mai cu seamă de la congresul de la Haga, a fost eliminat din materia cambiei, ca neapt de a produce efecte cambiare.

10. Drept comercial local. (P. Poruțiu).

Contractul de asigurare. Dispozițiuni generale. Ideia asigurării. Intreprinderile de asigurări.

Asigurările contra daunelor. Noțiuni. Asiguratul. Obiectul și limitele asigurării. Supraasigurarea. Forma și încheierea contractului de asigurare. Obligațiunile asiguratorului. Incetarea pretențiunilor din contractul de asigurare. Cazuri speciale: asigurările contra incendiului, grindinei, asigurările transporturilor.

Asigurările asupra vieții. Noțiuni și specii. Încheierea contractului de asigurare asupra vieții, drepturi și obligațiuni. Incetarea pretențiilor.

Reasigurare.

11. Drept civil român. (C. Negrea).

Cursuri din materia dreptului civil român.

12. Drept civil local (acelaș).

Despre drept în general. Isoarele dreptului civil. Interpretarea și modul de aplicarea legilor civile. Forța obligatoare a legilor civile. Drept civil intertemporal. Drept privat internațional. Drepturi subiective. Persoane firești. Dobândirea personalității. Circumstanțele ce influențează capacitatea persoanelor. Domiciliul. Incetarea personalității. Declarațiunea judiciară a decesului, Absența.

13. Drept administrativ și financiar. (V. Onișor).

Cursuri din materia dreptului administrativ și financiar.

Tratatele de pace dela Saint-Germain și Trianon din punct de vedere al dreptului administrativ.

14. Procedura civilă. (Em. Hațieganu).

Constituirea procesului. Excepțiunile împiedecătoare de proces. Desbaterea lor. Desistarea dela acțiune. Modificarea acțiunii. Cererea reconvențională. Acțiunea nouă. Prepararea desbaterii în fod. Unitatea desbaterii. Conducerea desbaterilor. Incercarea de transacțiune. Suspendarea desbaterii procesului. Procedura preparativă în procesele de compturi etc. — Probațiunea. Negațiunea. Recunoașterea. Mărturisirea. Aprecierea probelor. Martorii. Actele. Expertiza. Interogarea părților. Proba prealabilă.

15. Politică. (Cassiu Maniu).

Noțiunea, obiectul, problema și caracteristica politicii.

Impărțirea științelor de stat. Organizațiunea oamenilor și organizațiunea exigentelor cardinale. Deosebirea dintre politică morală și drept.

Istoria doctrinelor politice. Istoria științei politice : Evul vechiu, evul mediu, evul nou, evul cel mai nou. Ocârmuirea societății politice. Societatea politică și suveranitatea. Despre actele mari politice : Formațiunile statelor istorice, naționale. Războiul. Problemele civilizațiunii și culturei. Direcțiunea evoluțiunii dreptului internațional. Defectele instituțiunilor mari politice. Principiile fundamentale ale înțelepciunii și prudenței politice. Politica oamenilor de stat : Solon, Pericles, Julius Cezar, Carol cel Mare, Richelieu, Colbert, Henric IV, Napoleon cel Mare, Cromwell.

16. Drept internațional. (I. Radu).

Cursuri din materia dreptului internațional.

17. Finanțe. (G. N. Leon).

Știința financiară. I. Introducerea în știința financiară. 1. Obiectul ; 2. Caracterul economiei financiare ; 3. Conținutul și limitele activității financiare ; 4. Comparație între economia financiară și economia privată ; 5. Raporturile științei financiare cu alte discipline științifice ; 6. Metoda.

II. Studiul cheltuelilor publice. a) Despre cheltuelile publice în general. 1. Ce se înțelege prin cheltuiala publică ; 2. Principii generale în materie de cheltueli ; 3. Dezvoltarea cheltuelilor publice ; 4. Sporirea lor în timp de război ; b) Clasificarea cheltuelilor. 1. Cheltueli ordinare și extraordinare ; 2. proprii și ascunse ; 3. personale și reale ; 4. Clasificarea cheltuelilor după obiect. c) Creșterile datoriiilor publice sunt reale ?

III. Despre Venituri și clasificarea lor. a) Veniturile izvorite din proprietatea și activitatea productivă a Statului. 1. Domeniile și proprietățile agricole ; 2. Pădurile ; 3. Minele ; 4. Intreprinderile industriale și comerciale ; 5. Băncile de stat ; 6. Căile ferate ; 7. Poșta și telegraful ; b) Despre taxe. 1. Teoria taxelor. 2. Clasificarea ; 3. Practica. c) Despre impozite. I. Partea generală : 1. Noțiunea de impozit ; 2. dreptul de impunere ; 3. Terminologia impozitelor ; 4. Principiile fundamentale ale impozitelor ; 5. Dubla impunere ; 6. Incidența și repercusiunea impozitelor ; 7. Clasificarea impozitelor.

18. Statistica generală. (G. N. Leon.)

I. Introducere. 1. Statistica socotită ca metodă și ca știință; 2. Caracterele statistice; 3. Statistica și raporturile ei cu alte discipline; 4. Utilitatea statistice.

II. Istoria statistice. 1. Antichitatea; 2. Veacul de mijloc; 3. Dezvoltarea științei; 4. Școala politică aritmetică; 5. Iohan Peter Sussmilch; Adolf Cuételet.

III. Organizarea Statistice în diferite State și în România.

IV. Tehnica Statistică. 1. Principii generale pentru elaborarea statistice. a) Statistica descentralizată. b) Statistica centralizată. c) Valoarea comparată a celor două metode. 2. Statistica elaborată de particulari. 3. Expunerile datelor statistice. 4. Procedurile aritmetice. 5. Metoda grafică. 6. Legea numerilor mari.

19. Politică socială. (N. Ghiulea).

Cursuri din materia politice sociale.

I. Ocrotirea muncii.

BCU Cluj a) *Generalități.* City Library Cluj

1. Principii generale. Definiții.
2. Ocrotirea muncii în lumina tratatelor de pace (Versailles, Trianon).
3. Valoarea socială și politică a ocrotirei muncii.
4. Problemele ocrotirei muncii.
5. Ocrotirea muncii în cadrul politice sociale.

b) *Analiza chestiunii ocrotirei muncii.*

1. Ocrotirea muncii ca o problemă sociologică.
2. Statul față de ocrotirea muncii.
3. Ocrotirea muncii și politica.
4. Progresul social.
5. Politică socială și ocrotirea muncii.
6. Principiile fundamentale ale ocrotirei muncii:
  - a) Dreptul la viață;
  - b) Dreptul de a munci;
  - c) Dreptul personalității;
  - d) Dreptul de a se asocia;
  - e) Dreptul de a fi ocrotit în societate.
7. Munca. Infățișările ei. Elementele analitice ale muncii. Formele muncii și valoarea lor. Formele industriei. Regimul muncii în cursul timpurilor.

c) Diferite probleme ale ocrotirii muncii.

1. Ucenicia. Contractul de ucenicie. Indrumarea profesională. Invățământul profesional.
2. Contractul de muncă. Contractul industrial și colectiv.
3. Lipsa de lucru și organizarea plasării.
4. Ocrotirea muncii femeilor, adolescenților și copiilor.
5. Reglementarea muncii. Regulamente de atelier.
6. 8 ore de lucru. Durata muncii. Durata zilei de lucru. Durata săptămânei de lucru. Repaos săptămânal.
7. Problema salariului.
8. Asigurarea preventivă, represivă și reparatoare a muncii.
9. Cooperație muncitorească.

II. Politica socială românească. Cooperative. Asigurări.

(Opt lecții făcute la Universitatea Populară din Cluj).

- Lecția 1. Introducere. Obiectul cursului. Importanța și valoarea lui.
- „ 2. Solidaritatea socială.
- „ 3. Principiile cooperației.
- „ 4. Istoricul cooperației.
- „ 5. Cooperația în România.
- „ 6. Principiile asigurării.
- „ 7. Formele asigurării.
- „ 8. Asigurările sociale în România.

4.

Lucrări științifice.

- Romul Boila :** „Inegalitatea oamenilor“, conferință ținută în cadrele „Astrii“ în ziua de 7 Decembrie 1923, la Universitatea din Cluj.
- I. C. Cătuneanu :** „Curs elementar de drept roman“ apărut în ediția II. Cluj, 1924.
- Traian Pop :** „Drept Penal comparat. Penologie și Știință penitenciară“. Volumul III. Cluj, 1924.

III.

Facultatea de Medicină. Cluj

Decanatul.

Decan :

Dr. Titu Gane

Prodecan :

Dr. Dimitrie Negru

Secretar : Popescu Iulian

Secretar-ajutor : Tutelea Victor

Arhivar : Dreghiciu Ioan

Registrator : Comănescu Simion

Dactilografă : Havaş Etelea

„ Lăpuşneanu Agripina

Pedel : Opriş Francisc

Camerist : Nagy Ioan

Curier : Runcanu Simion.

4) INVĂȚĂMÂNTUL MEDICAL.

1.

Personalul didactic.

a) Profesorii.

1. **Dr. Bilasko Gheorghe**, Dr. în medicină. Numit profesor agregat de *Clinica Stomatologică* la 1 Septembrie 1919 de Consiliul Dirigent: confirmat prin înaltul Decret Regal No. 222 din 29 Ianuarie 1920.

Profesor titular de la 1 Ianuarie 1923. Înaltul Decret Regal No. 465/23.

2. **Dr. Botez A. Mihai**, numit profesor agregat de *Igienă și Igienă Socială* la 25 Decembrie 1919 de Consiliul Dirigent: confirmat prin Înaltul Decret Regal No. 241 din 27 Ianuarie 1920, publicat în Monitorul Oficial No. 222 din 29 Ianuarie 1920.

Profesor titular de *Patologie generală și experimentală* de la 1 Februarie 1923, prin Înaltul Decret Regal No. 281/23.

3. **Dr. Gane Titu**, numit profesor agregat de *Clinica Infanțilă* la 1 Septembrie 1919 de Consiliul Dirigent: confirmat prin Înaltul Decret Regal No. 241 din 27 Ianuarie 1920, publicat în Monitorul Oficial No. 222 din 29 Ianuarie 1920.

Profesor titular de la 1 Ianuarie 1923.

4. **Dr. Grigoriu Cristea**, numit profesor agregat de *Clinică Ginecologică și Obstetricală* la 1 Septembrie 1919 de Consiliul Dirigent: confirmat prin Înaltul Decret Regal No. 241 din Ianuarie 1920, publicat în Monitorul Oficial No. 222 din 29 Ianuarie 1920.

Profesor titular de la 1 Ianuarie 1923. Asistent la Facultatea de Medicină din Viena. Docent la Facultatea de Medicină din București. Profesor la Facultatea de Medicină din Cluj. Director general al Clinicilor.

5. **Dr. Hațiegan Iuliu**, numit profesor titular la *Clinica Medicală*, la 1 Septembrie 1919 de Consiliul Dirigent: confirmat prin Inaltul Decret Regal No. 241 din 27 Ianuarie 1920, publicat în Monitorul Oficial No. 222 din 29 Ianuarie 1920.

Director la clinica Medicală. Fost Decan în anul școlar 1919/20. Președinte în Consiliul Clinicilor 1923/24. Comandor al „Coroanei României”. Ofițer al Instrucției Franceze.

6. **Dr. Iacobovici Iacob**, numit profesor titular de *Clinică Chirurgicală*, la 1 Septembrie 1919 de Consiliul Dirigent: confirmat prin Inaltul Decret Regal No. 241 din 27 Ianuarie 1920 publicat în Monitorul Oficial No. 222 din 29 Ianuarie 1924.

Profesor de clinică chirurgicală și Medicină operatoare. Membru în Consiliul Sanitar Superior. Fost Decan al Facultății de Medicină din Cluj. Fost Președinte al asociațiunii generale a medicilor din țară. Medic Colonel în rezervă.

Distincțiuni: 1. Bărbăție și Credință cl. I. Decretul Regal No. 385 din 31 Ianuarie 1913, pentru fapte de război, în calitate de șef al Misiunii sanitare române, trimisă în Bulgaria, 1 Octombrie 1912 — Decembrie 1912. 2. Medalia Avântul Țării, cu Decretul No. 5305 din 2/I/1914. 3. Medalia Jubilară Seria Z No. 18 din 10 Mai 1906. 4. Steaua României cu spade în gradul de ofițer cu Inaltul Decret No. 2188, din 6 Iunie 1919. 5. Steaua României cu spade, în gradul de ofițer, cu panglica de „Virtutea Militară” cu Inaltul Decret No. 2680 din Iunie 1919. 6. Steaua României în gradul de comandor, ca Rector al Universității din Cluj și membru în consiliul sanitar superior No. 4866, Noiembrie 22, anul 1922. 7. Medalia Victoria, a marelui război, cu No. 6577, anul 1924 Iunie 20.

Distincțiuni străine: 8. Meritul civil în gradul de ofițer dat de Țarul Bulgarilor în 1913 Martie. 9. Médaille d'Honneur des épidémies dată de Președintele Republicii franceze. 10. Légion d'Honneur, acordată de Președintele Republicii franceze în 1924.

7. **Dr. Mihail Dimitrie**, numit profesor agregat de *Clinică Oftalmologică* la 1 Septembrie 1919, de Consiliul Dirigent, confirmat prin inaltul Decret Regal No. 241 din 27 Ianuarie 1920, publicat în Monitorul Oficial No. 222 din 29 Ianuarie 1920.

Profesor titular de la 1 Ianuarie 1923.

8. **Dr. Minea Ion**, numit profesor titular de *Clinică Neurologică* la 1 Septembrie 1919, de Consiliul Dirigent: confirmat prin Inaltul Decret Regal No. 241 din Ianuarie 1920, publicat în Monitorul Oficial No. 222 din 29 Ianuarie 1920.
9. **Dr. Minovici Nicolae**, numit profesor titular de *Medicină Legală* la 21 Aprilie 1921, de Ministerul Instrucțiunii: confirmat prin Inaltul Decret Regal No. 1711 din 18 Aprilie 1921.
10. **Dr. Moldovanu Iuliu**, numit profesor titular de *Igienă și Igienă socială* la 1 Septembrie 1919, de Consiliul Dirigent: confirmat prin Inaltul Decret Regal No. 241 din Ianuarie 1920, publicat în Monitorul Oficial No. 222 din 20 Ianuarie 1920.
 Directorul Institutului de Igienă și Igienă Socială. Membru corespondent al Academiei Române. Meritul Sanitar cl. I. Steaua României, ofițer.
11. **Dr. Negru Dimitrie**, numit profesor agregat de *Radiologie*, la 1 Septembrie 1919, de Consiliul Dirigent: confirmat prin Inaltul Decret Regal No. 241 din 27 Ianuarie 1920, publicat în Monitorul Oficial No. 222 din 29 Ianuarie 1920.
 Profesor titular de la 1 Ianuarie 1923 (Inaltul Decret Regal No. 241 5839/923).
12. **Dr. Nițescu I. Ioan**, numit profesor agregat de *Fiziologie umană* la 1 Septembrie 1919 de Consiliul Dirigent: confirmat prin Inaltul Decret Regal No. 241 din 27 Ianuarie 1920, publicat în Monitorul Oficial No. 222 din 29 Ianuarie 1920.
 Profesor titular de la 1 Ianuarie 1923.
13. **Dr. Papilian Victor**, numit profesor agregat de *Anatomie descriptivă și topografică*, la 1 Septembrie 1919, de Consiliul Dirigent: confirmat prin Inaltul Decret Regal No. 241 din 27 Ianuarie 1920, publicat în Monitorul Oficial No. 222 din 29 Ianuarie 1920.
 Profesor titular de la 1 Ianuarie 1923.
14. **Dr. Predescu Rion-Ioan**, numit profesor agregat de *Clinică Oto-Rino-Laringologică* la 1 Iunie 1924, cu Inaltul Decret Regal No. 1582/924.
 1. Răsplata muncii. 2. Ofițer al ordinului Coroana României.

15. **Dr. Gălășescu Petre**, profesor titular de *Istologie și Embriologie*, numit la 1 Dec. 1923.
16. **Guiart Iules**. Numit profesor de *Istoria medicinei*, la 1 Octombrie 1921, cu contract special, de Ministerul Instrucțiunii. Doctor în Medicină și științe.
- Profesor titular de parazitologie și istorie naturală medicală la Facultatea de Medicină și Farmacie din Lyon. Însărcinat cu predarea învățământului de Istoria Medicinei și Directorul Muzeului „Lacassagne” de Istoria Medicinei de pe lângă Facultatea din Lyon. Corespondent național al Ac. de Med. din Paris. Membru al Academiei lioneze, fost secretar general de Soc. Zoologie franceză și membru în alte societăți savante franceze. Membru în comitetul de onoare al Congresului de Istoria Medicinei și în comitetul internațional de Istoria Medicinei. Membru corespondent al Academiei Române, al „Asociațiunii”. Membru de onoare al Societății științelor medicale din Cluj, Membru al Soc. de Științe din Cluj. Medic maior în armata franceză, ofițer al Academiei, cavaler al Meritului agricol. Ofițer al stelei d'Anjouan. Ofițer al Instrucției publice. Laureat al Institutului și al Acad. de Medicină parisiene. Cavaler al Legiunii de onoare (cu titlu militar), Co-roana României.
17. **Dr. Martinescu Gheorghe**. Numit profesor agregat de *farmacologie* la 1 Ianuarie 1923, cu decretul regal No. 5615/922.
18. **Dr. Thomas Pierre**, Numit profesor de *Chimie biologică* la 1 Ianuarie 1922, cu contract special, de Ministerul Instrucțiunii.
19. **Dr. Coriolan Tătaru**, numit profesor suplinitor de *Clinică Dermato-Venerică* la 21 Iulie 1920, cu ordinul No. 60,027/III al Ministerului Instrucțiunii.

Profesor titular dela 1 Februarie 1923 (prin Inaltul Decret Regal No. 461/923.) Vicepreședinte la Soc. Științelor medicale. Secretar general la Societatea voluntară de salvare. Membru în Comisiunea clinicilor. Directorul Căminului studenților în Medicină. Președintele Com. regional al federa-

țiunei Soc. de Sport din România. Decorat cu Coroana României în grad de ofițer.

20. **Dr. Urechia I. Constantin**, numit profesor titular de *Clinică Psihiatrică* la 1 Septembrie 1919, de Consiliul Dirigent: confirmat prin Înaltul Decret Regal No. 241 din 27 Ianuarie 1920, publicat în Monitorul Oficial No. 222 din 29 Ian. 1920.

Director al Secțiunii medico-pedagogice de pe lângă clinica psihiatrică. Membru la Société de Neurologie și la Soc. des hopitaux de Paris. Membre dans le comité de direction des „Archives internationales de Neurologie“. Membru la Soc. de Biologie. Comandor al Coroanei României.

21. **Dr. Vasiliu Titu**, numit profesor agregat de *Anatomie Patologică*, la 1 Septembrie 1919, de Consiliul Dirigent: confirmat prin Înaltul Decret Regal No. 241 din 27 Ianuarie 1920, publicat în Monitorul Oficial No. 222 din 29 Ianuarie 1920.

Profesor titular dela 1 Ianuarie 1923.

22. **Dr. Orient Iuliu**, Doctor în medicină și farmacie, Conferențiar universitar.

Decorațiuni: Crucea „Meritul Sanitar Cl. I.“ Crucea roșie germană. Crucea roșie ungară. Conferențiar la catedra de Analize toxicologice și biologice. Facultatea de Medicină și Farmacie.

b) Însărcinări:

1. Profesor titular **Dr. Iuliu Moldovan**. Însărcinat cu ținerea cursului de bacteriologie cu studenții în medicină și a celui de igienă și bacteriologie elementară, -cu studenții în farmacie.
2. Profesor titular **Dr. Dimitrie Negru**. Însărcinat cu ținerea cursului de fizică pentru studenții în Medicină.
3. Profesor titular **Dr. Ostrogovich Adrian** de la Facultatea de Științe, însărcinat cu ținerea cursului de chimie medicală pentru studenții în medicină și cu cel de chimie generală pentru studenții în farmacie.
4. Profesor agregat **Dr. Bărbat Virgil** de la Facultatea de Litere și Filozofie, însărcinat cu ținerea cursului de sociologie.
5. Profesor titular **Dr. Fl. Stefanescu Goangă** de la Facultatea de litere și filozofie. însărcinat cu ținerea cursului de psihologie.

6. Conferențiar docent **Dr. Ioan Goia**, însărcinat cu predarea cursului de semiologie medicală pentru studenții anului III-lea de Medicină.
7. Profesor titular **Dr. Borza Alex.** de la Facultatea de științe, însărcinat cu ținerea cursului de botanică sistematică-farmacologică, cu studenții în farmacie.
8. Profesor agregat **Dr. Dima Gheorghe** de la Facultatea de științe, însărcinat cu ținerea cursului de fizică, pentru studenții în farmacie.
9. Profesor titular **Dr. Grințescu I.** de la Facultatea de științe, însărcinat cu ținerea cursului de botanică generală cu studenții în farmacie.
10. Conferențiar suplinitor **Dr. Orient Iuliu**, însărcinat cu ținerea cursului de analize toxicologice și biologice cu studenții în farmacie.
11. Profesor titular **Dr. Scriban A. Ioan** de la Facultatea de științe, pentru cursul de zoologie și parazitologie, cu studenții în farmacie.
12. Profesor titular **Dr. Spacu Gheorghe** de la Facultatea de științe, pentru cursul de chimie analitică cu studenții în farmacie.
13. Șef de lucrări **Dna Dr. Irina Dienes-Götz**, pentru cursul de chimia alimentară cu studenții în farmacie.

c) Personalul medical auxiliar.

1. **Dr. Negru Elena**, conferențiară la clinica infantilă.
2. **Dr. Goia Ioan**, conferențiar suplinitor la clinica medicală.
3. **Dr. Orient Iuliu**, conferențiar suplinitor de chimie toxicologică.
4. Farmacist **Buda Ioan**, șef al farmaciei clinicilor.

d) Șefii de lucrări.

1. **Dr. Velluda Constantin**, anatomie descriptivă.
2. **Dr. Bolintineanu Elvira**, anatomie patologică.
3. **Dr. Dienes-Götz Irina**, farmacie chimică și galenică.
4. **Farm. Goina Teodor**, farmacognozie.
5. **Dr. Cosma Ioan**, fiziologie.
6. **Dr. Kernbach Mihail**, medicina legală.
7. **Dra Sibi**, biochimie.
8. **Dr. Manoilă Sabin**, igienă și igienă socială.
9. **Dr. Câmpeanu Liviu**, clinica chirurgicală.

10. Dr. Stănilă Victor, clinica dermatologică.
11. Dr. Zugravu Gheorghe, clinica infantilă.
12. Dr. Goia Ioan, clinica medicală.
13. Dr. Groze Ioan, clinica neurologică.
14. Dr. Pușcariu Iosif, clinica oftalmologică.
15. Dr. Mihăilescu Savu, clinica psihiatrică.
16. Dr. Aleman Ioan, clinica stomatologică.
17. Farm. Both Ernest, farmacia clinicelor.

e) Asistenți.

1. D-na Dr. Ecaterina Papilian, anatomia descriptivă.
2. Cruceanu Haralamb, anatomia descriptivă.
3. Ing. chimist Francisc Ambruș, Institutul farmaceutic.
4. Farm. Irmgard Roth-Bock Inst. farmaceutic.
5. Dr. Cozac Ludovic, Inst. Farmacologic.
6. Dr. C. Popescu-Inotești, institutul de fiziologie.
7. Dr. Ioan Manguiea, inst. de fiziologie.
8. Dr. Cudla Dimitrie, inst. de medicină legală.
9. Dr. Laura Cozac, Institutul de histologie.
10. Emil Pop " "
11. Dr. Moga Remus, Secția antirabică.
12. Dr. Dobrota Eugen " "
13. Micșa Adriana, institutul de biochimie.
14. Dr. Zolog Mihail, Inst. de Igienă și Igienă socială.
15. Dr. Isaicu Lazăr, " " " " " "
16. Dr. Gherman Victor, Institutul de radiologie.
17. Dr. Emil Colbazi, Clinica dermatologică.
18. Dr. Pavel Galan, " "
19. Dr. Gheorghe Sglimbea " "
20. Dr. Irina Mihăilescu, Clinica infantilă.
21. Hângănuț Marius, Clinica medicală.
22. Dr. Pop Liviu, " "
23. Dr. Mureșan Augustin " "
24. Dr. Petri Iacob " "
25. Dr. Mircea Constantin, Clinica ginecologică.
26. Dr. Mitrea-Celarian, " "
27. Dr. Emil Țeposu, Clinica chirurgicală.
28. Dr. Octavian Filipescu, Clinica chirurgicală.
29. Dr. Traian Popovici, " "
30. Dr. Marcel Roth, " "

31. Dr. Teofil Dragomir, Clinica neurologică.
32. Dr. Mitter Valeriu, „ oftalmologică.
33. Dr. Popoliță Nicolae „ oto-rino-laringologică.
34. Dr. Aleman Ioan, „ stomatologică.
35. Elekes Nicolae, „ psihiatrică.
36. Dr. Bodea Ion, „ „
37. Sabin Străvoiu, Farmacia Universității.
38. Ecaterina Buda-Costescu, Farmacia Universității.
39. Frida Roth-Schwab „ „
40. Elena Frimmu „ „
41. Calugăreanu Astra, Institutul de Anatomie patologică.

f) Preparatori Bugetari:

1. Bușulenga Anton, Institutul de Anatomie descriptivă.
2. Soreanu Marin, „ „ „ „
3. Ionescu C. Putna, „ „ „ „
4. Simon Hermina „ „ „ „
5. Farm. Felix Roth, Institutul Farmaceutic.
6. „ Otto Albrichsfeld Institutul Farmaceutic.
7. Dornescu Maria, Institutul Farmacologic.
8. Cadariu Ioan, Institutul de fiziologie.
9. Muntean Ioan, „ „ „
10. Dr. Nadriș Ioan, Inst. de medicină legală
11. Ungureanu I. Maria, Institutul de Istologie.
12. Vraciu Oliver, „ „ „
13. Varga Vasile, „ „ „
14. Drd. Merza Valeriu, Secția antirabică.
15. Berariu Constantin, Institutul de biochimie.
16. Bologa Ionel „ „ „
17. Radu Aurel, Institutul de Igienă și Igienă socială.
18. Jurca David, „ „ „ „ „ „
19. Vonica Ioan „ „ „ „ „ „
20. Dr. Turcu Titu „ „ „ „ „ „
21. Dr. Pop Ioan, Institutul de radiologie.
22. Dr. Muntean Ioan, „ „ „
23. Dr. Roman Ioan, „ „ „
24. Dr. Rusu Epaminonda, Institutul de radiologie.
25. Dr. Cimoca Valer, „ „ „
26. Dr. Costic Teodor, „ „ „
27. Dr. Corcan Pavel, Clinica infantilă.

28. Dr. Scaletchi C. Ipolit Clinica infantilă.
29. Dr. Pop Ioan (titlul de asistent) Clinica medicală.
30. Dr. Sivartău Pavel, Clinica medicală.
31. Dr. Pocreanu Emil, „ „
32. Dr. Daniello Leon, „ „
33. Dr. Telia Livius, „ „
34. Dr. Iovin Ioan, „ „
35. Dr. Pescariu Ioan, „ „
36. Dr. Anca Emanuil, „ „
37. Dr. Pop Alexandru, „ „
38. Dr. Lucaci Ioan, Clinica ginecologică.
39. Dr. Vasiliu D. C., „ „
40. Dr. Buda Gheorghe, Clinica ginecologică.
41. Dr. Rahoveanu Gheorghe, Clinica chirurgicală.
42. Dr. Moșoigo Simion, „ „
43. Dr. Bolintineanu George, Clinica chirurgicală.
44. Dr. Lepadatu Constantin, „ „
45. Dr. Tănăsescu Horațiu „ „
46. Drd. Zeana Dumitru / Central „ „ University „ „ Library Cluj
47. Dr. Boldor Vasile, Clinica neurologică.
48. Dr. Frimu Ana, „ „
49. Dr. Glăvan Ion, Clinica oftalmologică.
50. Drd. Chindier Iuliu, Clinica oftalmologică.
51. Drd. Roșu Eugen, „ „
52. Drd. Pinteș Valeriu, „ „
53. Dr. Corcan Ion, Clinica oto-rino-laringologică.
54. Dr. Ilcuș Emanuil, „ „
55. Dr. Băbuțiu Inocențiu, Clinica stomatologică.
56. Dr. Alma Popovici-Mohora, Clinica stomatologică.
57. Drd. Daneș Cornel, Clinica psihiatrică.
58. Drd. Darius Liviu Pompeiu, Clinica psihiatrică.
59. Drugă Gheorghe, Farmacia Universității.
60. Melzer Albert, „ „
61. Ciocămelea Victor, „ „
62. Oana Alexandru, „ „ Preparator ajutor.
63. Colesiu Elena, „ „ „ „
64. Nan Alexe, „ „ „ „
65. Eperjessy Irina, „ „ „ „
66. Gizella Roza, „ „ „ „
67. Ivana Nistor, „ „ „ „

68. Pop Ernestin, Farmacia Universității. Preparator ajutor.
 69. Drd. Gogonea Axente, Inst. de patologie gen. și experimentală.
 70. Dr. Friptul Valentina, „ „ „ „ „ „ „
 71. Bonciu Olga, „ „ „ „ „ „ „
 72. Popa Rubin, „ „ „ „ „ „ „
 73. Mureșan Ioan, „ „ „ „ „ „ „
 74. Ziriveliu Emil, „ „ „ „ „ „ „

g) Preparatori extrabugetari:

1. Dr. Mircea Herețiu, Clinica dermatologică.
 2. Dr. Lengyel Nicolae, „ „ „
 3. Dr. Costin Traian, „ „ „
 4. Dr. Bîlțiu Valeriu, „ „ „
 5. Dr. Morariu Teofil, „ „ „
 6. Drd. Păuța Horia „ „ „
 7. Nițulescu Valeria, „ „ infantilă.
 8. Drd. Astra Călugăreanu, Clinica infantilă.
 9. Drd. Stăniloi Gheorghe „ „ „
 10. Dr. Halița Mircea, Clinica medicală.
 11. Dr. Popa Eugenia „ „ „
 12. Dr. Baican Virgil, „ „ „
 13. Drd. Saleș Augustin „ „ „
 14. Drd. Gavrilă Ioan, „ „ „
 15. Dr. Lupan Alexandru, Clinica ginecologică.
 16. Dr. Lupescu Valeriu, „ „ „
 17. Drd. Pogány Alexandru, „ „ „
 18. Drd. Cosma Dimitrie, „ „ „
 19. Drd. Stanca Teodor, „ „ „
 20. Iosif Todor, „ „ neurologică.
 21. Muntean Nicolae, „ „ „
 22. Drd. Vancea Petre, „ „ oftalmologică.
 23. Drd. Michaescu Păunel „ „ „
 24. Drd. Călășel Constantin, „ „ „
 25. Drd. Sălăgeanu Gheorghe, „ „ „
 26. Dr. Breban Victor „ „ oto-rino-laringologică.
 27. Moldovan Marioara „ „ stomatologică.
 28. Dr. Graff Francisc, „ „ „
 29. Oșteanu Titu, „ „ „
 30. Retezcanu Gheorghe „ „ „

h) Preparatori onorifici.

1. Drd. Florescu Alexandra, Clinica ginecologică.
2. Dr. Doctor Remus „ oto-rino-laringologică
3. Dr. Victoria Borgovan-Ștefănescu, Clinica stomatologică.
4. Dr. Cornelia Brediceanu-Blaga, „ „
5. Melania Miclescu, „ „
6. Molnár Elisabeta, „ „
7. Imas Rachel, secretară la Inst. de biochimie.
8. Drd. Florin Oscar, Dactilograf-secretar, Clin. chirurgicală.
9. Ostrogovich Margareta, Custode, Inst. de Pat. gen. și Experim.
10. Margareta Fuster, desenatoare, Clin. neuro-psichiatrie.

Absolvenții declarați doctori în anul școlar 1923/24.

NUMELE	Data declarării de doctor.
1. Bologa Lucian Valeriu	20 Octomvrie 1923.
2. Guttman Iacob	20 Octomvrie 1923.
3. Szilagyi Aron	20 Octomvrie 1923.
4. Erdős Emeric	20 Octomvrie 1923.
5. Dima Corneliu	20 Octomvrie 1923.
6. Lupescu Valeriu	20 Octomvrie 1923.
7. Gidrai Liviu	3 Noemvrie 1923.
8. Sârbu C. Ovidiu	27 Octomvrie 1923.
9. Borodi Andrei	3 Noemvrie 1923.
10. Doctor I. Remus	3 Noemvrie 1923.
11. Szenes Emeric	3 Noemvrie 1923.
12. Roman Bretoi Enea	17 Noemvrie 1923.
13. Bruckner Alexă	17 Noemvrie 1923.
14. Goldstein Desideriu	1 Decemvrie 1923.
15. Tennenbaum Max.	1 Decemvrie 1923.
16. Szeles Augustin	1 Decemvrie 1923.
17. Crișan (Cleer) Cornel	1 Decemvrie 1923.
18. Schönfeld Ludovic	15 Decemvrie 1923.
19. Săveanu Emanuil	1 Decemvrie 1923.
20. Bivol Emilia	1 Decemvrie 1923.
21. Alperiu Brana	1 Decemvrie 1923.
22. Klein Elemer	15 Decemvrie 1923.
23. Friedmann Andrei	15 Decemvrie 1923.
24. Corcan L. Ioan	22 Decemvrie 1923.
25. Solomon Iancu	22 Decemvrie 1923.
26. Săbău Ioan	22 Decemvrie 1923.
27. Radu Aurel	29 Decemvrie 1923.

	NLMELE	Data declarării de doctor.
28.	Rafael Nicolae	29 Decembrie 1923.
29.	Radu Ioan	5 Ianuarie 1924.
30.	Schonzeig Armin	5 Ianuarie 1924.
31.	Gidali Iosif	5 Ianuarie 1924.
32.	Lichtenstein Irimie	5 Ianuarie 1924.
32.	Kalman Francisc	26 Ianuarie 1924.
34.	Vadasz Ludovic	26 Ianuarie 1924.
35.	Wilhelm Hugo	26 Ianuarie 1924.
36.	Molnar Alexandru	9 Februarie 1924.
37.	Moldovan Marioara	9 Februarie 1924.
38.	Fried Paula	9 Februarie 1924.
39.	Tămășdan E. S. Silviu	9 Februarie 1924.
40.	Schaum Iosif	9 Februarie 1924.
41.	Wagner Alexandru	9 Februarie 1924.
42.	Braunstein Pincus	9 Februarie 1924.
43.	Gonda Nicolae	9 Februarie 1924.
44.	Wilkovits Bela	9 Februarie 1924.
45.	Moga Remus	16 Februarie 1924.
46.	Klein Margareta	16 Februarie 1924.
47.	Knopfler Bernat	16 Februarie 1924.
48.	Ionescu St. Marin	16 Februarie 1924.
49.	Grun Edmund	16 Februarie 1924.
50.	Furedi Ioan	23 Februarie 1924.
51.	Perl Gizella	23 Februarie 1924.
52.	Szekelly Gizella	23 Februarie 1924.
53.	Pop Gheorghe	23 Februarie 1924.
54.	Cudla Dimitrie	23 Februarie 1924.
55.	Budu N. Vasile	8 Martie 1925.
56.	Pintea Valeriu	8 Martie 1924.
57.	Selegian Gheorghe	8 Martie 1924.
58.	Abrudan Valeriu	8 Martie 1924.
59.	Popp Emil	8 Martie 1924.
60.	Eiszler Melitta	15 Martie 1924.
61.	Teichmann Aladar	15 Martie 1924.
62.	Costin Ionel	15 Martie 1924.
63.	Schmidt R. Ernestiu	22 Martie 1924.
64.	Tođan Iosif	22 Martie 1924.
65.	Osteanu P. Titu	22 Martie 1924.
66.	Gogonea C. Axente	22 Martie 1924.

	NUMELE	Data declarării de doctor.
67.	Grünfeld Adolf	22 Martie 1924.
68.	Zirkl Emil Antoniu	5 Aprilie 1924.
69.	Stănilă Octavian	5 Aprilie 1924.
70.	Răsmeriță Eugen	5 Aprilie 1924.
71.	Pinhenzon Volf	5 Aprilie 1924.
72.	Manguuca Ionel	5 Aprilie 1924.
73.	Siapiro Saia	12 Aprilie 1924.
74.	Stein Bernat	12 Aprilie 1924.
75.	Czeisler Elisabeta	12 Aprilie 1924.
76.	Harnic Ana	12 Aprilie 1924.
77.	Eidenman Meer	12 Aprilie 1924.
78.	Rittenberg Vladimir	19 Aprilie 1924.
79.	Jozsef Eduard	19 Aprilie 1924.
80.	Szalavec Eugen	19 Aprilie 1924.
81.	Ronciu Tântărean Olga	19 Aprilie 1924.
82.	Bonciu P. Constantin	19 Aprilie 1924.
83.	Zvenca Gheorghe	19 Aprilie 1924.
84.	Popa Grigorie	10 Maiu 1924.
85.	Acel Maurițiu	10 Maiu 1924.
86.	Păuța Horia	10 Maiu 1924.
87.	Stroescu P. Neron	10 Maiu 1924.
88.	Sărândan George	10 Maiu 1924.
89.	Frenkel Maurițiu	10 Maiu 1924.
90.	Bran Gheorghe	17 Maiu 1924.
91.	Topa Casian	17 Maiu 1924.
92.	Nandriș Ioan	17 Maiu 1924.
93.	Zamfirescu Constantin	24 Maiu 1924.
94.	Naum Gheorghe	24 Maiu 1924.
95.	Lang Maurițiu	24 Maiu 1924.
96.	Mărginean Dido căs. Gârbaciu	24 Maiu 1924.
97.	Maho Eugenia	24 Maiu 1924.
98.	Friedman Samuil	24 Maiu 1923.
99.	Gavrilă Ioan	24 Maiu 1924.
100.	Gurfinkel Gerskorna Risil	31 Maiu 1924.
101.	Gordon Smerca	31 Maiu 1924.
102.	Gruber Farcas	31 Maiu 1924.
103.	Cuciuc Pesea	31 Maiu 1924.
104.	Preminger Gedali	31 Maiu 1924.
105.	Weinblum Florin Oscar	31 Maiu 1924.

	NUMELE	Data declarării de doctor.
106.	Fainbrum Sulamita	7 Iunie 1924.
107.	Kovacs Iosif	7 Iunie 1924.
108.	Czucker I. Eugen	7 Iunie 1924.
109.	Chindler Iuliu	14 Iunie 1924.
110.	Junger Adalbert	28 Iunie 1924.
111.	Vodă Elena	28 Iunie 1924.
112.	Drimer Rebeca Veza	28 Iunie 1924.
113.	Merza Valeriu	28 Iunie 1924.
114.	Cozac Rațiu Laura	28 Iunie 1924.
115.	Cozac Ludovic	28 Iunie 1924.
116.	Sandor Alexandru	28 Iunie 1924.
117.	Călugăreanu Astra	28 Iunie 1924.
118.	Aleman Luchiciu R. Arsilia	28 Iunie 1924.
119.	Pod Iosif	28 Iunie 1924.
120.	Zeană Dumitru	28 Iunie 1924.
121.	Intze Bela	28 Iunie 1924.
122.	Boitor Elena	5 Iunie 1924.
123.	Breban Iuliu Victor	5 Iulie 1924.
124.	Doneț Cornel	5 Iulie 1924.
125.	Cristurian Victor	5 Iulie 1924.
126.	Baciu Domițian	5 Iulie 1924.
127.	Burger Sara	5 Iulie 1924.
128.	Gazda Acațiu	17 Maiu 1924.
129.	Gramă Angela Bulgozdi	17 Maiu 1924.
130.	Berkovits Maurițiu	17 Maiu 1924.
131.	Florescu M. Alexandru	5 Iulie 1924.

3.

Statistica

Studentilor pe anul școlar 1923/24.

Numirea Facultății	După religione						După naștere							In total	Observații			
	gr. cat.	gr. ort.	rom. cat.	reformată	evanghelică	unitară	izraelită	Vechiul Regat	Transilvania și celelalte părți	Bucovina	Basarabia	Cehoslovacia	Ungaria			Austria	Iugoslavia	
Medicină . . .	472	94	249	9	15	3	2	100	115	288	17	38	1	6	1	5	472	
Farmacie . . .	61	—	12	41	—	—	—	8	2	59	—	—	—	—	—	—	61	
TOTAL, 533																		

Leccióni și lucrări practice, rapoarte.

a) Cursul de Clinică Chirurgicală.

Făcut de Profesorul Dr. IACOBOVICI.

1. Generalități asupra chirurgiei. Embriologia mamelei — Curs.
2. Piciorul plat — Curs și operație.
3. Fracturi — Demonstrațiuni clinice.
4. Anomaliile mamelei. Anatomia mamelei — Curs.
5. Despre fracturi — Curs — Operație; Osteosinteza.
6. Demonstrații urologice — Dr. Țeposu.
7. Fiziologia mamelei. Atrofii, hipertrofii, ginecomastie — Curs.
8. Diagnosticul fracturilor.
9. Traumatismele și mastitele — Curs.
10. Congelații — Curs și operații.
11. Simptomele, formele clinice și tratamentul mastitelor — Curs.
12. Ernia crurală — Curs și op
13. Profilaxia și indicațiile operatorii în gușă — Curs și op.
14. Mastitele cronice.
15. Osteita fibrochistică — Curs și op.
16. Apendicita acută — Curs și op. Dr. Cămpianu.
17. Tuberculoza și actinomicoza mamelei — Curs.
18. Ulcerul gastric perforat — Curs și op.
19. Ulcerul peptic — Curs și op.
20. Sifilis și chistul hydatidic al mamelei — Curs.
21. Epiteliomul mamelei — Operație.
22. Ankilozele — Curs și operație.
23. Fibroadenomul mamelei — Curs.
24. Apendicita cronică — Curs și operație.
25. Osteo-sarcom al gambei — Curs și op.
26. Maladia chistică și sarcomul mamelei — Curs.
27. Calculi vezicali — Curs și op

28. Hipertrofia de prostată, anatomia patologică — Curs.
29. Tumorile feței, semeiologie Dr. Câmpeanu.
30. Epiteliomul buzei — Curs și op. Dr. Câmpeanu.
31. Luxațiile scapulo-humerale — Curs.
32. Tumorile mixte ale mamelei, boala lui Paget — Curs.
33. Cancerul prostatei, 2 cazuri op. Freyer — Curs.
34. Cancerul mamelei. Etiologie și anat. patol. — Curs.
35. Rinichiul mobil — Curs.
36. Calculoza renală — Curs.
37. Operațiuni gastrice Dr. Câmpeanu.
38. Demonstrațiuni clinice Dr. Câmpeanu.
39. Extensiunea cancerului mamar — Curs.
40. Hidrocelul — Curs și op.
41. Hemoroizii — Curs și op.
42. Simptomelă și formele clinice ale cancerului mamar — Curs
43. Dactilita sifilitică — Curs și op.
44. Diagnosticul și tratamentul cancerului mamar.
45. Estiomen vulvae — Curs și op.

Cursul de Semeiologie Chirurgicală

Făcut de Docent Dr. I. CÂMPIANU.

1. Redactarea foii de observație și interogatorul bolnavului.
2. Inspecție, palpație, măsurare, percucie.
3. Ascultațiunea, radiosopia și endoscopia.
4. Biopsia, puncție exploratrice, inportanța examenului microscopic și bacteriologic. R. Wassermann.
5. Leziunile părților moi. Plăgi, ulcerații, combustie, congelatie.
6. Maladiile infecțioase ale plăgilor. Erizipelul, tetanos, gangrena gazoasă Inflam. părților moi : Artrita, osteomiclita.
7. Fracturile, subluxațiile și luxațiile. Patologia și simptomatologia și variațiunile lor.
8. Tumorile benigne și maligne.
9. Bolile chirurgicale ale capului. Fracturile craniene, leziunile creierului, abces cerebral, tumorile craniului.
10. Tumorile și ulcerațiile feței. Afecțiunile maxilarelor și a cavității bucale.
11. Maladiile gâtului. Maltformațiile, chistele și fistulele congenitale ale colului.
12. Tumorile și formațiile similare ale gâtului.
13. Gușa și boala lui Basedow.

14. Tulburările disgluțiției și transgluțiției. Malformațiunile și bolile esofagului.
15. Maladiile chirurgicale ale thoracelui, fracturi, leziuni pleurale și pulmonare. Empiemul thoracal. Mediastinita, tumorile mediastinului.
16. Inflamațiile și tumorile mamelei.
17. Malformațiunile congenitale și afecțiunile coloanei vertebrale. Fractura coloanei vertebrale și ale bazinului.
18. Leziunile traumatico-ale pereților abdominali și ale organelor intraabdominale.
19. Inflamațiile acute ale abdomenului (peritonita localizată și generalizată, Apendicită acută și cronică. Cholecistita).
20. Ileusul paralytic și mecanic. Erniile inghinale și crurale, reducibile, ireducibile și strangulate.
21. Coxalugia, coxa vara, luxațiile și fracturile coapsei.

Cursurile de Medicină Operatoare.

Făcute de Dr. GH. BOLINTINEANU.

1. Generalități. Hemostaza medicamentoasă. Hemostaza chirurgicală.
2. Descrierea legăturii unei artere. Descoperirea fascicolului vasculo-nervos. Izolarea arterei. Ligatura propriu zisă. Nodul chirurgical. Instrumentele întrebuințate la ligatura arterelor.
3. Ligaturi în particular. Ligatura arterei radiale. Cum facem deosebirea între arteră și celealalte elemente constitutive ale pachetului vasculo-nervos, pe cadavru și pe omul viu.
4. Ligatura arterei radiale, cubitale, humerale și arterei axilare la toate nivelele.
5. Ligatura arterei subclaviculare, carotidei primitive, carotidei externe și interne. Ligatura arterei linguale: a) în triunghiul Beclard și Pirogoff, b) înapoia cornului mare al osului hioid. Ligatura art. vertebrale și thiroidene.
6. Ligatura arterei faciale, temporale superficiale, occipitale, a trunchiului brachiocefalic, carotidei și subclavicularei la origină, arterei mamare interne.
7. Ligatura arcadelor palmare și plantare, ligatura pedioasei și tibialei anterioare.
8. Ligatura arterei poplitee, tibialei posterioare, peronierei, femoralei, iliacei externe, interne și primitive, epigastricei, fessierei, ischiaticii și rușinoasei interne.

9. Despre amputațiuni. Generalități. Despre bonturi. Clasificarea metodelor la amputațiuni. Metoda circulară, metoda cu lambouri, metoda eliptică, metoda ovalară, met. în rachetă. Compararea diferitelor metode și derivarea lor din metoda circulară. Indicațiile amputațiilor și desarticulațiilor.
10. Instrumentele întrebuintate la amputații. Hemostaza la amputații: metoda Esmarch compresiunea digitală, compresori etc. Anestezia. Aparate de proteză și proteze.
11. Când și unde întrebuintăm diferitele metode de amputație. Fierestruierea osului.
12. Desarticulația falangelor și a degetelor mâinei.
13. Desarticulația falangelor și a degetelor la picior. Dezarticulația degetelor mâinei cu a metacarpianilor și a degetelor piciorului cu metatarsienii lor.
14. Amputația transversală a mâinei și dezarticulația simultană a tuturor degetelor mâinei și piciorului. Dezarticulația medio și carpo metacarpiană. Dezarticulația pumnului. Lisfranc și Chopart.
15. Amputațiile brațului și antebrațului la toate nivelele. Dezarticulația cotului.
16. Dezarticulația subastrăgaliană. Dezarticulația tibio tarsiană prin metoda lui Syme și Roux.
17. Amputația intradeltoideană a brațului și dezarticulația umărului.
18. Amputațiile osteo-plastice intracalcaneiene proc. lui Pirogoff, proc. Pasquier le Fort, proc. Richard, Fauber etc. Amputația supra-maleolară a gambei după proc. Guyon. Amputația gambei în $\frac{1}{3}$ inf. după procedeul Marcellin Duval și cu 2 lambouri lung posterior, scurt ant. și metoda lui Teale. Amput. lui Larey. Amputația la locul de elecție cu lamb. ext.
19. Dezarticulația genunchiului simplă. Dezarticulații osteo-plastice ale genunchiului după procedeul Gritti, Sabanayeff, Deglitzin și Abrasanov. Amputația coapsei și dezarticulația caxo-femorală.
20. Dezarticulația interscapulo-thoracică. (Proc. Berger) și dezarticulația interilio-lombară (Jaboneay) cu cazurile operate în Clinică de Dl. Prof. Dr. I. Iacobovici.

Resecțiuni.

1. Generalități. Rezecția membrului sup. Rezecția de falange și metacarpiane. Rezecția cotului, met. cu răzușa și cu bisturiul. Rezecția pumnului cu răzușa și cu bisturiul. Rezecția umărului. Extirparea parțială și totală a oaselor brațului și antebrațului.

2. Rezecția membrului inf. Rezecția de falange și metacarpieni. Rezecția totală a tarsului. Astragalectomia.
3. Tarsectomiile Operația lui Phels. Operația Ogston. Operația lui Vladimiroff-Mikulicz. Rezecții parțiale sau totale ale oaselor gambei.
4. Rezecția genunchiului și coxo-femorală.

Lucrările de Medicină Operatoare executate în anul 1924.

1. Se face câte o demonstrație de ligatură la fiecare masă, explicând tehnica ligaturii.
2. S'a făcut cu toți studenții următoarele ligațiuni: *Membrul sup.* ligatura arcadei palmare, ligatura arterei radiale în tabachera anatomică; 2) *Membrul inf.* ligatura arcadelor plantare și art. tibiale post. inapoia maleolei interne.
3. Se fac de către studenți următoarele ligaturi: 1) *Membrul sup.* ligatura arterei radiale și cubitale, la toate nivelele, ligatura arterei humerale; 2) *Membrul inf.* ligatura art. tibiale anterioare, tibiale posterioare, peronierei și femoralei la toate nivelele.
4. Se fac următoarele lucrări: 1) *Membrul sup. și cap.* Lig. axilare, subclaviculare, carotidelor, vertebralei, lingualei, temporalei superficiale, facialei, occipitalei mamarei interne. 2) *Membrul inf. și abdomen:* lig. iliacelor, epigastricei, popliteei, fesierei, rușinoasei interne și ischiaticii.
5. 1) *Membrul sup.* dezarticulațiune de falange și degete; 2) *Membrul inf.:* dezarticulațiune de falange și degete.
6. Se fac următoarele lucrări: 1) *Membrul sup.,* dezarticulațiune de degete cu metacarpinii, dezartic. carpo-metacarpiană, dezartic. medio-carpiană; 2) *Membrul inf.* dezarticulația de degete cu metarsieni. Amputația transversală metatarsiană.
7. 1) *Membrul sub.:* dezartic. pumnului. Amputația antebrățului în $\frac{1}{3}$ inf. cu mânicuță. 2) *Membrul inf.:* dezarticulația Lisfranc și Chopart.
8. 1) *Membrul sup.* Amputațiile antebrățului. 2) *Membrul inf.* dezarticulația subastragaliană, dezarticulația osteoplastică Syme și Pirogoff.
9. 1) *Membrul sup.:* dezarticulația cotului și amputațiile brațului. 2) *Membrul inf.:* amputațiile gambei, toate metodele și dezarticulația genunchiului.
10. 1) *Membrul sup.:* dezarticulația umărului și dezarticulația interescapulo-umerală. 2) *Membrul inf.:* dezarticulația osteoplastică Gritti, Sabanayeff și amputația coapsei.

11. Se fac cu toți studenții: Dezarticulația interscapulo-thoracică, dezart. coxo-femorală interilio-lombară.
12. *Membrul sup.*: Toate amputațiile. *Membrul inf.*: Toate amputațiile.
13. Se fac următoarele lucrări: 1) *Membrul sup.*: Toate amputațiile și dezarticulațiile până la cot. 2) *Membrul inf.*: Toate amputațiile și dezarticulațiile până la gambă.
14. 1) *Membrul sup.*: Se fac toate operațiile până la interscapulo-thoracică inclusiv. 2) *Membrul inf.*: Se fac toate amputațiile gambei și coapsei, inclusiv coxo-femorală.

Teze de doctorat

făcute în Clinica Chirurgicală (1924).

No. crt	Numele autorului	O b i e c t u l
1	Vadász Ludovic	Prostatectomia în 2 timpi
2	Wolf Pinckelsohn	Myohisteropexia în tratamentul prolapsului uterin
3	Ana Harnic	Tuberculoza mamelei
4	Alexandru Wagner	Chistul dermoid al mezenterului
5	Gheorghe Zverca	Considerațiuni asupra ulcerului peptic și în special asupra celui postoperator
6	Eugen Szalarecz	Tratamentul herniilor inghinale la Clinica Chirurgicală din Cluj, cu considerațiuni asupra proc. Toma Ionescu
7	Premingher Gidali	Fibroadenomul mamelei
8	Oscar Florin	Tetania în legătură cu cazurile observate în Clinica Chirurgicală din Cluj
9	Eugen Czucker	Cholecistectomia ideală
10	Samuil Friedmann	Considerațiuni asupra simpatectomiei și în special asupra simpatectomiei periarteriale
11	Iosif Kovács	Leziunile traumatice ale ficatului
12	Dumitru Zeana	Considerațiuni asupra apendicitei în Clinica Chirurgicală din Cluj
13	Alexandru Florescu	Contribuțiuni la studiul simpatectomiei periarteriale
14	Victor Cristurian	Contribuțiuni la studiul chistului hidatic al ficatului

b) Clinica Dermato-Venerică.

Director Prof. E TATARU.

În anul școlar 1923-24 activitatea didactică s'a redus la un singur semestru, care s'a început la sfârșitul lunii Ianuarie durând până la 3 Mai, aceasta din cauza mișcărilor studentești ale anului trecut. Am făcut toate sfârșările posibile, ca în acest timp să se profeseze materia aparținătoare specialității noastre. Fiind însă timpul scurt în acest semestru, s'a dat o importanță mare prezențelor de cazuri dermatologice și venerice.

Cursurile ținute în acest semestru:

A. Boale Venerice:

- I. Șanceru moale, etiologia, simptomatologia, complicațiile, diagnosticul diferențial și tratamentul.
- II. Blenoragia acută anterioară și posterioară. Diagnosticul și tratamentul. Complicațiile.
- III. Sifilis: Simptomatologia, patologia, diagnosticul, tratamentul și profilaxia.

B. Dermatologia.

- I. Dermatoze parazitare.
- II. Dermatoze infecto-contagioase:
- III. Dermatoze buloase.
- IV. Dermatoze eritemato-scuamoase.
- V. Dermatoze cauzate de virusuri filtrante.

Studentii, cari au urmat cursurile, au participat la lucrările practice, fiind impusă o intervenție la fiecare boală.

În ce privește partea științifică, s'a făcut o serie de prezențări de bolnavi la Societatea Științelor Medicale și o serie de comunicări referitor la noile procedeeuri în tratamentul diferitelor afecțiuni venerice și cutanate.

c) Clinica Infantilă.

Director: Profesor Dr. TITU GANE.

Cursurile au început la sfârșitul lunii Ianuarie 1924, odată cu toate celelalte cursuri ale Facultății. Începerea cursurilor în acest an a întârziat, din cauza cursurilor de completare din anul trecut și examenelor.

Cursul de Clinică infantilă s'a predat studenților din anul al V-lea și conform programului au fost 3 ore de curs săptămânal: Luni și Sâmbătă de la 10—11 1/2.

Profesorul titular al catedrei, dl. Dr. Titu Gane, ocupând demnitatea de Secretar General la Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale, cursul a fost suplinit, cu aprobarea Ministerului Instrucțiunii Publice, de către dl. Dr. Gheorghe N. Zugravu, șef de lucrări și dna Dr. Elena Negru, conferențiar. Profesorul titular a ținut de asemenea, în măsura posibilității, prelegeri studenților.

Pentru a putea face pe cât posibil, în acest an școlar scurt, chestiunile importante și cu aplicațiune practică, s'au dezvoltat capitolele referitoare la igiena copilului, insistându-se mai ales asupra alimentației pruncilor, iar în ceea ce privește patologia infantilă s'a dat o extensiune mare febrei eruptive și tuberculozei copilului, cu prezentări de bolnavi când a fost cu putință.

În afară de cursuri, o activitate didactică importantă sunt lucrările practice făcute cu stagiarii din anul al IV-lea, cari au fost repartizați, de către Decanat, în două serii. Lucrările practice s'au făcut cu studenții, conform programului, de 3 ori pe săptămână: Luni, Mercuri și Vineri de la orele 15—18.

BCU Cluj / 1. Cursuri. City Library Cluj

Profesor **Dr. T. Gane** (3 lecții): Istoricul Pediatriei. Noțiuni generale de terapeutică curativă. Diateza exudativă.

Dr. Elena Negru (13 lecții): Anatomia și fiziologia copilului. Alimentația (noțiuni generale). Laptele. Alimentația naturală, artificială, mixtă. Alimentația copiilor bolnavi. Turburările gastro-intestinale.

Dr. Gh. N. Zugrava (14 lecții): Planul pentru explorația clinică a copiilor din primă copilărie. Noțiuni generale de terapeutică infantilă. Noțiuni generale introductive la studiul boalelor infecțioase și eruptive (Exantematice). Scarlatina. Pojarul (Morbili). Rubeola. Boala IV, (Dukes-Filotoff) Boala V, (Erythema infectiosum). Varicela. Tusea convulsivă. Diateza hemofilică. Meningita cerebro-spinală epidemică, cu meningococi. Tuberculoza copilului.

2. Lucrările practice.

Programul întocmit și urmat în acest scop este următorul:

Luni: Vizita în sălile de bolnavi. Examenul bolnavului și demonstrațiuni clinice.

Mercuri: Vizita în săli. Demonstrațiuni clinice pe bolnavii din clinică. Studenții stagiari fac foi de observațiuni clinice sub conducerea personalului.

Vineri : Examenе de laborator : sângele, lichidul pleural, lichidul cefalo-rachidian, examenul urinei, reacțiunea Wassermann.

Vizita în săli și demonstrațiile clinice au fost făcute de dl. Dr. Gh. N. Zugravu, ajutat de asistenții clinicei, iar examenеle de laborator au fost făcute de d-na Dr. Elena Negru.

3. Cursuri practice pentru infirmiere de copii.

În clinică infantilă, s'a făcut în cursul anului, un curs practic de infirmiere pentru copii, sub conducerea d-lui Dr. Gh. N. Zugravu, ajutat de asistenți.

4. Teze.

În clinica infantilă, s'au făcut în cursul acestui an școlar, teze de către Drii : Stein Bernat, având ca subiect : „Tratamentul cu eter în tusea convulsivă“ și Socolov Andrei, având ca subiect : „Importanța ascaridozei în patologia infantilă“.

d) Clinica Medicală.

Director I. HAȚIEGAN.

Cursurile de „Clinică Medicală“ ținute de Prof. Dr. Iuliu Hațiegan.

1. Considerațiuni asupra constituției bolnavului.
2. Bradicardiile.
3. Prezentări de cazuri (policlinică).
4. Simptomatologia paraziților intestinali.
5. Tifosul hepatic.
6. Congestia pulmonară.
7. Prezentări de cazuri (policlinică).
8. Angina de piept.
9. Peritonita bacilară.
10. Tifosul exantematic.
11. Tratamentul tifosului exantematic.
12. Prezentări de cazuri (policlinică).
13. Peritonita cronică simplă și bacilară.
14. Prezentări de cazuri (policlinică).
15. Limfgranulomatoza.
16. Un caz de lisă. Un caz de bulimic.
17. Limfgranulomatoza (urmare).
18. Peritonita bacilară (urmare).
19. Aneurismul aortei.
20. „ „ (continuare).

21. Presentări de cazuri (policlinică).
22. Sindromul pluriglandular.
23. Neoplazmele ficatului.
24. Diarea în tuberculoză.
25. Presentări de cazuri (policlinică)
26. " " " "
27. Angiocolitele și colecistitele.
28. " " " " (continuare).
29. Presentări de cazuri (policlinică).
30. " " " "
31. Despre nefrite.
32. Un caz de scleroză cc. malignă.
33. Nefritele (continuare).
34. " "
35. " "
36. " "
37. Probele funcționare ale rinichilor.
38. Presentări de cazuri (policlinică).
39. Uremia.
40. Tratamentul nefritelor.
41. " " (continuare).
42. Presentări de cazuri (policlinică).
43. Pleureziile inchistate. Sindromul mediastinal.
44. Sindromul mediastinal (continuare).
45. " " "
46. Diabetul zaharat.
47. " " (continuare).
48. Flegmonul toracic.
49. Diabetul zaharat (continuare).
50. Tumorile pulmonare.
51. Tratamentul diabetului.
52. " " (continuare).
53. Malaria.
54. Tromboza venei cave.
55. Presentări de cazuri (policlinică).
56. Tuberculoza (curs sanator).
57. " " "
58. " " "

Cursurile de „Semiologie Medicală“ ținute de d. docent Goia în anul școlar 1923-24, sunt aceleași ca în anul școlar premergător, afară de aparatul renal și splină.

e) Clinica Ginecologică și Obstetricală.

Director prof. C. GRIGORIU.

Obstetrică:

1. Ovulul, Fecundația și dezvoltarea oului fecundat.
2. Modificările organelor femeiești în graviditate.
3. Semnele de graviditate.
4. Diagnosticul de gravidă.
5. Hygiena sarcinei.
6. Antisepsia în Obstetrică.
7. Basinurile.
8. Prezențașile.
9. Nașterea.
10. Lăuzia.
11. Infecția puerperală.
12. Avorturile.
13. Ingrijirea noului născut.
14. Sarcina gemclară și multiplă.
15. Placenta și circulația sanguină fetoplacentară.
16. Mola Hydrotiforma.
17. Hydramniosul.
18. Sarcina extrauterină.
19. Eclampsia.

Operațiunile obstetricale ca :

20. Aplicările Forcepsului.
21. Versiunile.
22. Decapitașile.
23. Cranioclașiile.

Gynecologie :

1. Anatomia organelor genitale femeiești.
2. Semiologie gynecologică.
3. Turburări menstruale.
4. Secreția internă.
5. Retroversiile uterine.
6. Prolapsurile.
7. Fistule vesico vaginale.
8. Vulvo vaginite.
9. Metrite.
10. Salpingo ovarite.
11. Bartolinite.
12. Tumori.

13. Kystele ovarului.

14. Fibromele.

15. Carcinoamele.

16. Chorioepiteliomele.

S'au făcut operații gynecologice în fața studenților:

17. Hysterectomii totale.

18. Hysterectomii totale proced. Wertheim.

19. Hysteropexii.

20. Colporafii și colpoperineorafii.

21. Sarcină extrauterină.

Afară de aceste cursuri teoretice și practice, studenții au mai făcut exerciții practice în fiecare zi 2 ore, după masă. Erau împărțiți în serii și repartizați la Gynecologie-Obstetrică și Fanitome demonstrându-li se, în cele 10 zile de stagiul la fiecare secție, toate cazurile aflătoare în tratament și practicând operațiile obstetricale la Fanitome.

Grupele de la Gynecologie luau parte și la primirea bolnavelor în Clinică, examinând toate cazurile împreună cu Dl Profesor.

La Clinica Gynecologică și Obstetricală există societatea „Reuniunea Gynecologică”. La ședințele ținute de această societate, odată sau de două ori pe lună, se referază și se discută cazurile mai importante obvenite în Clinică precum și lucrările în curs.

f) Clinica oftalmologică.

Director: Prof. Dr. D. MICHAIL.

Din cauza cursului de completare care a avut loc cu începere de la 1 Octomvrie—15 Noemvrie 1923, anul școlar 1923—24 nu a putut fi început de cât în luna Ianuarie 1924. Timpul de predare fiind mult scurtat, am putut preda numai refracția oculară și patologia polului anterior al globului ocular, inzistând cu deosebire asupra părților cu totul practice și a prezentărilor cât mai numeroase de bolnavi. În cursul acestui an școlar am tratat următoarele chestiuni:

1. Anatomia macro- și microscopică a globului ocular și anexelor sale.
2. Afecțiunile conjunctivale, inzistând cu deosebire asupra conjunctivitei blenoragice, a conjunctivitei flictenulare și a trachomului.
3. Patologia și terapeutica afecțiunilor palpebrale.
4. Patologia și terapeutica afecțiunilor corneene, inzistând asupra ulcerului cornean și a keratitei parenchimotoase.

5. Patologia căilor lacrimale și terapeutică operatoare, înzistând asupra dacrio-cisto-rinostomiei lui Dupuy-Dutemps și a extirpării sacului lacrimal.
6. Patologia scleroticeii.
7. Patologia și terapeutică afecțiilor iriene și ciliare.
8. Patologia și terapeutică afecțiilor cristalinelui.
9. Patologia și terapeutică afecțiilor orbitei.
10. Traumatismele oculare și terapeutică lor. Oftalmia simpatcă.
11. Glaucomul și stările glaucomatoase.
12. Refracția oculară și patologia ei: miopia, ipermetropia, presbiția, astigmatismul.

Lucrările practice au fost executate în fie-care Joi d. a între orele 2—4 cu studenții împărțiți în serii sub conducerea asistenților mei, Drii Iosif Pușcariu, Valeriu Mitter și Ion Glăvan și sub directa mea supraveghere.

La aceste lucrări studenții au fost puși să execute singuri diferite tehnice de examinare a bolnavilor cu aparatele și instrumentele și au fost conduși să aplice singuri diferite tratamente uzuale în practica oftalmologică zilnică.

Cu această ocaziune s'au executat pe ochi de animale și operațiile fundamentale ale chirurgiei oculare.

g) Clinica oto-rino-laringologică.

Suplinitor: Prof. GH. BILAȘCU.

În anul școlar 1923—24 s'au predat studenților următoarele capitole de oto-rino-laringologie.

a) Anatomia și fiziologia urechii.

Metodele de examinare.

Dopul de cerumen.

Corpii străini ai urechii.

Otita externă.

Otita medie acută (congestivă, exudativă și purulentă).

Mastoidita acută.

Otita medie purulentă cronică.

Otoscleroza.

Complicațiunile otitei medii purulente.

b) Anatomia și fiziologia nasului.

Examenul clinic.

Coryza acută și cronică.

Ozena.

Coryza spasmodică.
 Deviația septului.
 Polipii nazali.
 Tuberculoza nasului.
 Sifilisul nazal.
 Sinusita maxilară.
 „ frontală.
 „ etmoidală.
 „ sfenoidală.

Complicațiile lor endocraniene.

c) Noțiuni anatomice despre nasofaringe.

Procedeele de examinare.

Vegetațiile adenoide.

d) Anatomia și fiziologia laringelui.

Laringoscopia indirectă și directă.

Cancerul laringean.

Tuberculoza laringelui.

Sifilisul laringean.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

h) Clinica Neurologică.

Director Prof. I. MINEA.

Lecțiuni: Lecțiune introductivă. Diagnosticul în neurologie. Etiologia generală a neuropatiilor. Examenul bolnavului, semiologia generală nervoasă. Hemiplegia spinală traumatică. Hemiplegii cerebrale (emoragie, ramolism, traumatică). Morbul lui Pott și compresiunea măduvei.

Tumori ale măduvei, trei cazuri vindecate respective ameliorate prin tratamente deosebite (operație, radioterapie, spontan).

Un caz din sindromul lui Brown-Séguard ameliorat.

Un caz de disbazie trepidantă.

Un caz de sindrom cerebelos (tumoare a vermisului).

Afazia motrice și afazia senzorială (două cazuri).

Un caz de sifilis medular. Paraplegie sifilitică.

Despre tabes. Prezentări de bolnavi. Evoluțiune și forme clinice. Tratament.

Paralizia facială periferică. Despre miopatii.

Paralizia infantilă (un caz de paralizie infantilă la adult).

Parkinson și Parkinsonism.

i) Clinica psihiatrică

Director Prof. Dr. C. I. URECHIA.

Cursuri făcute în 1923-24

1. Istoricul psihiatriei. Etiologia.
2. Localizări. recapitulare fiziologică.
3. Halucinații.
4. Deliruri.
5. Memoria, afectivitatea, voința, acțe, etc.
6. Lichidul cefalo-rachidian.
7. Sifilisul cerebral.
8. Paralizia cerebrală.
9.   "   "
10. Heredo-sifilisul.
11. Epilepsia.
12. Histeria.
13. Neurastenia.
14. Boala lui Adison.
15. Mania. BCU Cluj / Central University Library Cluj
16. Melancolia periodică.
17. Confuziile mintale.
18. Tumori cerebrale.
19. Encefalită letargică.
20. Psychozele diabetice.
21. Basedow.
22. Cretinismul.
23. Accidente de muncă. Traumatisme craniene.
24. Psihiatria legală. Simulațiile.

j) Clinica Stomatologică

Director Prof. GH. BILAȘCU.

Din motive cunoscute, cursurile, începând cu luna Ianuarie au putut fi ținute numai cinci luni, în care timp am putut parcurge ascuța științei stomatologice cu cei 197 studenți cari au urmat sârguincios aceste cursuri.

Cursurile au început la 21 Ianuarie.

1. Stomatologia la noi și în alte țări.
2. Anatomia gurii.
3.   "   dinților și caninii sup. și inf.
4.   "   "   praem. și mol. sup.

5. Anatomia dinților praem. și mol. inf.
6. " " de lapte.
7. Turburări în dentițiune.
8. Istologia smalțului, dentinei, cementului și periodontului.
9. Vasele sangvine și nervii gurei.
10. Examinarea gurei și comportarea cu pacienții.
11. Desinfectarea gurei și anestesiiile generale.
12. Anestessii locale.
13. " regionale.
14. Complicații în anestessii și după anestessii.
15. Instrumentele ce servesc la extracția dinților.
16. Indicații și contra-indicații la extracția dinților.
17. Extracții rădăcinii în max. (presentarea de cazuri).
18. Între semestre, am prezentat un caz de fractura max. la un copil de 4 ani studenților prezenți în număr mic.
19. Complicații la extracții, fracturi la dinți, extracția rădăcinilor max. superior.
20. Extracția rădăcinilor în max. inferior, având posibilitatea luxării dinților învecinați, distrucția apofizei alveolare, luxația dinților vecini.
21. Complicațiile obvenite la extracții, luxația și fracturile maxilarului.
22. Hemoragii post extract. hemoragiile bandei și hiemofilice.
23. Malformațiunile dinților și a țesuturilor bucale.
24. Anomalii dentare, de poziție și țesut.
25. Lipsuri câștigate în substanța dinților.
26. Caria dentară.
27. Obturația cavităților, diferite materii de plombaj.
28. Pulpite, periodontite; Pyorea alv. chiste.
29. Stomatite; catarale, ulceroasă, aftoasă (mărgăritare).
30. Leucoplachia, actinomicosă, nomă.

Aceste cazuri teoretice au fost complectate cu demonstrații practice.

Studenții în grupuri de 10 au făcut stagiul la ambulanța zilnică a clinicei, unde au făcut extracții, depurația dinților, tratamentul gingivitelor, stomatitelor etc.

Afară de studenții anului 4, fiind clinica de stomatologie singura pe întreaga țară, mai mulți doctori au făcut specialitatea, sosiți din toate regiunile patriei. Având clinica pacientura suficientă nu ne sfîim a afirma că acești tineri au putut câștiga frumoasa cu-

noștință, așa că în toate centrele unde s'au plasat sunt considerați de cei mai bine pregătiți specialiști.

Au urmat specializarea în anul trecut 12 doctori și s'au eliberat 7 certificate.

Dacă împedecă ceva ca această Clinică să-și poată îndeplini menirea este lipsa de încăperi.

Lărgirea atât de necesară începută de aproape de 3 ani de zile și astăzi nu a putut fi terminată.

k) Institutul de Anatomie descriptivă și topografică.

Director prof. N. PAPILIAN.

1. La cursul de Anatomie descriptivă s'a predat următoarele părți:

Osteologie, Sistem nervos central, organele simțurilor, aparatul urogenital, aparatul digestiv și embriologie.

2. La cursul de anatomie topografică s'a predat: Regiunile herniare, Basiful, cap, gât și sistemul nervos organo-vegetativ.

3. La lucrările practice de Anatomie descriptivă fiecare student a făcut disecția completă a unui cadavru și a completat studiul teoretic (miologie, artrologie, angeiologie și sistem nervos periferic).

4. La lucrările practice de Anatomie topografică s'au făcut descoperiri și anatomia pe viu.

l) Institutul de anatomie patologică.

Director prof. Dr. TITU VASILIU.

Activitatea didactică a Institutului de Anatomie Patologică pe anul școlar 1923-24 constă în cursuri teoretice, și demonstrațiuni practice. Cursurile teoretice au fost ținute de D-l Prof. Titu Vasiliu ajutat de D-na Dr. Bolinteanu Elvira și D-l Dr. M. Kernbach. Aceste cursuri erau însoțite întotdeauna și de demonstrațiuni macroscopice și proiecțiuni. Lucrările practice de histologie au fost ținute în trei serii săptămânale în ședințe de câte 2 ore, de D-na Dr. Elvira Bolinteanu, D-l Dr. C. Bonciu, D-na Dr. C. Bonciu, D-l Dr. Rubin Popa, D-l Ion Mureșan, D-l Emil Zinelviu, asistenți și preparatori ai Institutului.

Exerciții de autopsie s'au făcut în fiecare sâmbătă de la 2—4 cu studenții împărțiți în serii de câte 10. Aceste exerciții s'au făcut de D-l Dr. Bonciu C.

Iată tabloul cursurilor :

Prof. Titu Vasiliu : Anatomie Patologică specială (aparatur digestiv, aparatul respirator, aparatul circulator, aparatul uro-genital). Hematologia. Demonstrațiuni de piese microscopice. Tehnica autopsiei.

D-na Dr. Elvira Bolintineanu : Technica histologică. Recapitularea noțiunilor de histologie normală prin proiecțiuni. Tumorile.

D-l Dr. M. Kernbach : Partea generală a anatomiei patologice. (Turburări circulatorii, inflamațiuni, vindecarea lor).

m) Cursul de Chimie biologică.

Prof. Dr. P. THOMAS.

Chimia fizicală a țesuturilor; starea coloidală, permeabilitatea țesuturilor; oxidarea, reducerea; reacțiuni sintetice; reacțiuni de dislocare:

Reducerile în organism.

Raportul între constituția chimică și rolul fiziologic al compușilor.

Importanța structurii stereo-chimice.

Studiul chimic al țesuturilor: sângele, țesuturile glandulare, țesutul osos, cartilajinos și conjunctiv. Keratinele. Țesutul muscular nervos.

Rinichii și urina.

Glandele endocrine și hormonii.

L u e r ă r i.

Coloidele: Reacțiile de precipitare și coagulare.

Noțiuni fizico-chimice: Tensiunea superficială, presiunea osmotică, aciditatea, concentrația ionilor de H, alcalinitatea, neutralitatea. Rezistența globulară.

Substanțele proteice: Reacțiile de colorare și precipitare.

Materiile grase: Emulsionarea, hidroloza și R. de colorație.

Hidrații de carbon: Reacțiile de reducere, dozarea R. de colorație, polarimetrie.

Tihimetrie: Fosfați, uree în sânge și urină (Ambard). Dozarea corpiilor din urină: glucoză, acetonă, albumină etc.

n) Institutul de Farmacologie și Farmacognozie.

Director: Dr. GH. MARTINESCU.

Cursurile ținute în acest an la Institutul nostru, se împart în

cursuri de farmacologie și farmacodinamie, făcute pentru studenții în medicină, și în cursuri de farmacognozie pentru studenții în farmacie.

Cursurile teoretice au fost ilustrate cu demonstrații de substanțe, droguri, otrăvuri etc., planșe, experiențe și lucrări practice.

Cursurile au fost făcute de către Directorul Institutului, Profesor Dr. Gheorghe Martinescu, ajutat în partea farmacologică și farmacodinamică de șeful de lucrări, Dr. Gh. Popoviciu, și în partea farmacognozie de șeful de lucrări la farmacognozie, farm. Teodor Goina.

Ținându-se seamă de importanta evoluțiune a farmacologiei în anii din urmă, în ce privește în special domeniul sistemului nervos vegetativ, al ionilor și al fizico-chimiei, s'a căutat ca, în special, în cursurile ținute asupra acestor subiecte, să se dea orientări noi.

În rezumat, cursurile au cuprins următoarele subiecte:

I. Farmacologia și farmacodinamia.

a) *Considerațiuni generale*: Definițiunea farmacologiei. Obiectul; diviziunea în farmacodinamie, farmacognozie și farmacie. Poșologia și arta de a formula. Concepțiunea lui Schmiedeberg asupra farmacodinamiei și concepțiile moderne. Procedurile de studiere: metoda fiziologică etc. Evoluțiunea farmacodinamiei, perioade, istorice, analitice, sintetice, și fizicochimice

Medicamentele: Modul lor de acțiune, diviziunea lor în substanțe organice și anorganice. Reacțiunea acțiunii în raport cu valența, structura moleculară, ionii. Colorizii. Grupurile atomice.

Absorpțiunea medicamentelor: a) gastro-intestinală; b) respiratoare; c) cutanată; d) subcutanată, etc.

Căile de eliminare (pielea, mucoasa, glande). Variațiunea acțiunii în raport cu doza, vârsta, sex. Incompatibilități. Antagonismul. Antidotismul. Obișnuința. Acumularea. Hipersensibilitatea.

b) *Considerațiuni speciale*: Ionii. Jodul. Bromul. Fosforul. Fosfații (Na. Ca.). Arsenicul (anorganic și organic). Ferul. Mercurul. Bismutul. Antitermicele, antipiretice medicamentoase (neazotate și azotate). Anestezia generală. Teoria narcozei. Anestezia locală. Anestezia dureroasă. Ipnotice. Farmacologia sistemului autonom. Farmacologia uterului. Secrețiunea internă. Utilizarea terapeutică a sărurilor. Purgativele. Purgative vegetale. Revulzia și derivația (mecanică, fizică, medicamentoasă). Vomitive. Expectorante.

Farmacologia rinichilor. Cardiotonicele. Medicamentele alimentare. Formularea. Ordonanțarea.

II. Farmacognozia.

La cursul demonstrativ de farmacognozie s'a făcut descrierea plantei mamă, locul de creștere și cultura aceleia, descrierea drogurilor farmaceutice, metodele de recoltare și conservare, caracterele macroscopice și microscopice ale drogului. S'au descris principiile active ce conține formele farmaceutice în care intră, menționându-se modul de recunoaștere și de depistare a impurităților și falsificărilor.

La lucrările practice s'au făcut secțiuni din diferitele droguri pentru a examina structura anatomică, pentru a demonstra localizarea principiilor activi prin diferite reacțiuni microchimice și reacțiuni colorante pentru diferențierea mai ușoară a țesuturilor anatomice.

BCU Cluj / University Library Cluj

Lycopodium pur. Lycopodium impurificat. Lichen islandicus. Rhiz filix mas, secțiune transversală și long. Secala cornutum trans. și pulv. Rhizom acori calami Rhiz. graminis Rhiz, iridis. transv. long. și pulv. Rhiz veratri. Rhiz zingib. Rad. liquiritiae transv. long. și pulv. Rad ipecacuanh transv. și pulv. Rad. Senaga. Rad. sarsaparilla, honduras și Vera Cruz. Rad. colombo. Rad. altheae. transv. și pulv. Rad. belladonn. Rad. ratanh. Rad valeriana. Rhiz rhei chinensis. transv. și pulv. Rhiz hydrastis canad. Tubera aconiti. Tub. jalapp. transv. și pulv. Galla. Cortex chinae succirubr. transv. long. și pulv. Tub. salep. transv. și pulv. Cort. chinae Calisaja, plan. transv. Cort. cinnamomi casiae și ceylonic transv. și long. Cortex. cascara sagrada. Cortex condurango transv. și long. Cortex frangula. Cortex quillajae transv. și long. Cortex punic granat. Semen strophanti. Semen nuc. vom. Semen sinapis. Fruct anisi vulg. Fruct conii macul. Fruct anisi stell. Fruct foeniculi. Fruct carvi. Fruct. cubeb. Folia jaborandi. Fol. eucalypti. Fol. coca. Fol. Belladonn. Fol. hysciami, Fol. stramonii. Fol. theae. Fol. sennae transv. și pulv. Fol. digitalis. Fol. menth. pip. Fol. salviae. Bulb. scilae. transv. și long. Flor. Caryophylli. Crocus. Capita papaveris. Amylum tritici. Amylum oryzae, și Amylum solani.

o) Institutul de fiziologie.

Director prof. I. I. NIȚESCU.

S'au ținut 30 lecțiuni de 1½ ore, începând din Ianuarie până 1 Iunie 1924 despre :

Obiectul și rolul fiziologiei în cadrul disciplinelor medicale.

Funcții de relație. A) Locomoție. Fiziologia mușchilor striati și netezi. B). Inervația. Fiziologia sistemului nervos. Funcția neuronului, a nervilor.

Fiziologia organelor de simțuri și a centrilor nervoși, măduva trunchiului cerebral și emisfere.

Oboseala cerebrală, somnul.

Lichidul cefalo-rachidian și rolul său.

Sistemul nervos autonom : simpatic și parasimpatic.

Lucrări practice de fiziologie.

S'au ținut 51 de ședințe de 3½ ore (Luni, Joi și Sâmbăta) cu studenții împărțiți în trei serii și șase ședințe de două ore de demonstrații :

Metoda grafică. Cronostilografie directă și indirectă.

Aplicarea electricității în Fiziologie.

Lucrări asupra sistemului nervos periferic, asupra centrilor nervoși și asupra organelor de simțuri.

Lucrări asupra respirației, circulației, asupra sângelui și a elementelor figurate din sânge, asupra inimii și a arterelor.

Lucrări asupra salivei, asupra acțiunii sucului gastric și asupra bilei.

Lucrări asupra urinei.

În afară de demonstrațiile făcute la curs, s'au ținut și câteva ședințe de câte două ore (Luni dela 2—4), în care s'au făcut demonstrațiile următoare :

1. Inscrierea respirației și presiunii carotidiene la câine. Efectul adrenalinei în injecții intravenoase.

2. Punerea în evidență a curentului de repaus și de acțiune pe mușchiul gastro-cnemian dela broască cu galvanometrul Wiedemann.

3. Punerea în evidență a căldurei musculare pe mușchiul gastro-cnemianul de broască prin acele termoelectrice cu ajutorul galvanometrului.

4. Dinamometrie și ergografie. Inscrierea oboselii musculare cu ergograful lui Dubois.

5. Demonstrarea vitezei undeii nervoase pe sciaticul de broască.

p) Institutul de Igienă și Igienă socială.

Director prof. I. MOLDOVAN.

În institutul nostru s'au ținut în decursul anului școlar 1923/24 cursuri și lucrări practice de Igienă cu anul IV de medicină și lucrări practice de bacteriologie cu anul III.

Cursurile de Igienă s'au mișcat în aceleași cadre ca și anul trecut, tratându-se în 43 de lecțiuni întreg domeniul Igienei preventive (epidemiologia și profilaxia boalelor infecțioase, igiena rurală și urbană, igiena școlară, industrială și militară), mai departe al igienei sociale, eugeniei și biopoliticei.

Lucrările practice din aceste domenii s'au amplificat considerabil față de anul trecut, complectându-se atât în partea epidemiologică, condusă de domnul asistent dr. Slavoacă, cât și de igiena rurală și urbană, condusă de d. asistent dr. Zolog, și introducând ca nou un seminar de demografie și statistică sanitară, condus de d. șef de lucrări dr. Manoilă.

Seminarul de demografie și statistică sanitară, în special s'a ocupat cu : metodologia cercetărilor statistice, statistică epidemiologică, demografie (starea populației), demografie (mișcarea populației), mortalitatea infantilă, tuberculoză, venerii, alcoolism, metode biometrice și statistice în eugenie. Ca material de demonstrație s'au folosit, planșe, tabele, modele, mulaje, dispozitive etc. ale muzeului nostru de igienă.

Cursurile de bacteriologie au ocupat în 31 de lecțiuni tratând întreg domeniul microbiologiei, iar lucrările, conduse de d. asistent dr. Isaicu, au dat studenților noțiunile practice din acelaș domeniu.

Atât la lucrările de igienă, cât și de bacteriologie au colaborat efectiv în afară de personalul didactic amintit și domnii preparatori: Dr. T. Turcu, Drd. Jurea și Drd. Vonia.

q) Institutul de Istologie.

Director prof. P. GĂLAȘESCU.

Lecțiunile și lucrările practice de istologie din anul școlar 1923/24 s'au făcut în 54 ședințe (lecții teoretice 34, iar lucrări practice în 20 ședințe) cu începere de la 20 Dec. 1923 până la 1 Iunie 1924. În lecțiunea de deschidere s'a arătat importanța istologiei și legăturile ei cu celelalte științe ale medicinei : Istologie patologică Fiziologie și Chinie. În lecțiunile următoare s'a făcut studiul celulei (cytologie), a țesuturilor cari compun corpul

omenesc: țesut epitelial, conjunctiv, cartilagos, osos, muscular, nervos. Studiului sângelui i s'a dat o dezvoltare mai mare față de importanța pe care o prezintă cunoștința acestui lichid pentru medic. Istologia specială s'a făcut asupra organelor aparatului digestiv, respirator, circulator, urinar, genital și al inervațiunii.

În luna Aprilie 1924 s'a deschis sala de lucrări practice, încăpătoare pentru 100 studenți, prevăzută cu toate cele necesare pentru microscopie. Cu ajutorul planșelor colorate D-nii asistenți și preparatori făceau o scurtă expunere a preparatelor ce se dădeau studenților pentru a fi studiate la microscop și în acelaș timp noțiuni de tehnică microscopică. Preparatele lipite pe o foaie de mică studentul însuși le colora cu haematoxină-eosină (în cazuri speciale întrebunțând colorări specifice) și le monta în balsam. Studiul preparatului se făcea sub supravegherea D-lor asistenți și preparatori, cari le dădeau toate explicațiile de cari aveau nevoie. Profesorul și șeful de lucrări prin întrebările, ce le puneau și prin demonstrațiile ce le făceau, completau cunoștințele studenților.

r) Institutul de Istoria Medicinii. Cluj

Director prof. I. GUIART.

Cursurile din semestrul de vară al anului 1923-24:

Medicina în secolul al XVII-lea.

1. Prima perioadă a sec. XVII. Domnia lui Henric IV în Franța. Maladiile și medici lui Henric IV. Igiena. Herouard. Copilăria lui Louis XIII.

2. Tinerețea lui Louis XIV. Descoperirea circulațiunii sângelui. Bérenger de Carpi, Servet, Cesalpin, Fabriciu de Aquapendente. Harvey și lucrările sale.

3. Urmarea capitolului. Școala din Montpellier.

4. Aselli. Vasele chilifere. Riolan. Anatomia în pictură. Chirurgia timpului: Guillemeau, Francisc de Hilden, Scultot.

5. Chirurgii ambulanți. Obstetrica.

6. Iatromecanismul și Iatrochimismo. Medicina în artă.

7. Chestiunea antimoniului. Montpellier. Charles Delorme.

8. Théophraste Renandot. Guy Patin.

9. Urmare Guy Patin. Finea discuției antimoniului.

10. Ciurma din Lyon 1628.

11. Louis XIV, maladiile sale, medicii săi.

12. Descoperirea microscopului. Redi.

13. Anatomia microscopică. Chirurgia la finea sec. XVII.
14. Studiul fecundațiunii. Harvey, Stenon, Graaf. — Obstetrica: Mauriceau. Chamberlain și forcepsul.
15. Medicii lui Molière.
17. Primul jurnal medical. Nicolas de Bléigny.

s) Institutul Medico-Legal.

Director prof. N. MINOVICI.

Materia Medicinii Legale este predată prin cursuri teoretice și lucrări practice. Cursurile teoretice au fost ținute de D-l Prof. Dr. N. Minovici în următoarele capitole:

1. Identitatea.
2. Examenul petelor.
3. Despre cadavre.
4. Autopsia medico-legală.
5. Raportul medico-legal.
6. Asfixia.
7. Spânzurarea.
8. Răniri și loviri.

Și de D-l Dr. M. Kernbach șef de lucrări subiectele:

9. Moartea și moartea subită.
10. Studiul sângelui în medicina-legală.

Lucrările practice au fost făcute de personalul ajutător, studenții fiind împărțiți în 4 serii.

Examenul petelor: pete de sânge, spermă, păr, fecede. Autopsia medico-legală făcută de D-l Prof. Dr. Minovici.

t) Institutul de Patologie generală și experimentală.

Director prof. Dr. MIHAI A. BOTEZ.

În anul școlar 1923/24 am ținut studenților anului al III-lea la cursul de Patologie generală și experimentală, începând de la 13 Ianuarie și până la 27 Mai 1924, un total de 35 lecții privitoare la: turburări de nutriție, diateza, autointoxicațiuni, boalele infecțioase și parazitare, imunitate, anafilaxie și ereditatea normală și patologică.

În acest an școlar, deși n'am putut ajunge să termin lucrările de instalație și amenajare ale sălii de lucrări practice pentru a face cu pătânță lucrările practice, am inaugurat însă prin prevederile făcute din timp, în orar, demonstrațiile de Patologie experimentală cu caracter de lucrări practice.

Am făcut în total 8 ședințe de demonstrații având ca obiect: inoculările la animale, acțiunea sărurilor de potasiu, sodiu, magneziu, calciu, carbonatului de amoniu, acetonei și întreaga tehnică a vaccinării antirabice.

În acest an școlar, cu studenții anului al 2-lea, am făcut la cursul de Noțiuni de Patologie generală în timpul de la 23 Ianuarie până la 1 Martie 1924 (un semestru) un total de 5 lecții, privityoare la noțiunea de boală și cauzele boalelor.

u) Institutul de Radiologie.

Director prof. Dr. D. NEGRU.

Curs:

Noțiuni introductive de optică și electricitate. Razele Röntgen și proprietățile lor, aparate de Roentgen și tehnica generală a radio-diagnosticului și radioterapiei.

Radio-diagnosticul afecțiunilor plămânilor, traheei, bronhiilor, pleurei, mediastinului, diafragmului, inimii.

Lucrări practice; demonstrațiuni asupra curenților electrice, aparatelor de raze Roentgen, tehnica aplicată a radioscopiei, radiografiei și radioterapiei. Interpretarea radiografiilor normale și patologice. Demonstrări de radiografii reprezentând afecțiuni ale plămânilor, inimii, stomacului, intestinelor, rinichilor, sistemul osos articulații, corpi străini etc.

v) Cursul de fizică medicală, făcut cu studenții anului al II-lea.

Profesor suplinitor Dr. D. NEGRU.

Introducere. Definițiuni. Energia. Originea energiei solare. Energia vitală. Teoria potențialului. Electricitatea statică. Electricitatea atmosferică. Aplicările medicale ale electricității statice. Electricitatea galvanică. Pile electrice. Aplicațiunile medicale ale curentului galvanic. Galvanotropism. Curenții proprii ai inimii. Electrocardiografia.

Descărcările electrice în gaze. Raze catodice. Raze Roentgen. Lampa de cuarț. Aplicațiuni medicale. Magnetism. Inducție, mașini dinamo-electrice. Electro-motoare. Curentul alternativ. Acțiunile fiziologice și terapeutice ale curentului galvanic, faradic și alternativ. Acțiunile chimice. Aplicațiuni medicale. Ionoterapia. Reacțiunea de degenerescență. Curenți de înaltă frecvență. Aplicațiuni medicale. Principii fundamentale de mecanică, Forțe, Mișcare, Accelerare. Masă. Compunerea și descompunerea forțelor.

Lucrări științifice, comunicări.

1. Institutul de Anatomie descriptivă și topografică.

1. Prof. Papilian: *Tratat de Anatomie umană* Vol. I.
2. Prof. Papilian et H. Cruceanu: *Recherches expérimentales sur la sympathectomie periarterielle.* (Presse médicale).
3. Prof. Papilian et H. Cruceanu: *Les fibres pupillo-dilatatrices du trijumeau.* (Anuales d'Oculistique).
4. Prof. Papilian et H. Cruceanu: *Le sympathique commune voie afférente des reflexes oculo-respiratoires et oculo-cardiaques.* (Journal de Physiologie et de Pathologie générale).
5. Prof. Papilian și H. Simon: *Cercetări experimentale asupra restabilirii transparenței corneane.* (Clujul medical).
6. Prof. Papilian și H. Cruceanu: *Cercetări fiziologice, anatomice și terapeutice asupra simpatectomiei periarteriale.* (Clujul medical).
7. Prof. Papilian și Dr. Velluda: *Scheletul fibros al inimii.* (Clujul medical).
8. Prof. Papilian und Popa Rubin: *Der zusammenhang des Sinus venosus mit des veno cava sinistra.* (Anatomischer Anzeiger 1924).
9. Dr. Const. Velluda: *Manual de Anatomie și fiziologie elementară.* (Pentru agenți sanitari infirmieri etc.).
10. Dr. Constantin Velluda: *Contribuțiuni la studiul metopismului.* (Clujul Medical 1923).

Comunicări.

11. Prof. Papilian și Marius Soreanu: *Cercetări asupra raportului dintre aponevrozele de inveliș ale segmentelor distale și proximale ale membrilor.* (Reuniunea Anatomică Cluj).
12. Prof. Papilian și Const. Velluda: *Cercetări asupra raporturilor dintre nodulul Keith-Flack și nodulul Tavara.* (Reuniunea Anatomică, Cluj).

13 Prof. Papilian și Const. Velluda: Scheletul fibros al inimii. (Reuniunea Anatomică, Cluj).

14. Prof. Papilian: Rotul ligamentului interosus în fracturile extremității inferioare ale radiului. (Reuniunea Anatomică, Cluj).

15. Prof. Papilian și Const. Velluda: Noi cercetări asupra fascicolului lui Hiss. (Reuniunea Anatomică, Cluj).

16. Prof. Papilian și Haralamb Cruceanu: Centura de susținere a bazinului. (Reuniunea Anatomică Cluj).

17. Const. Velluda: Un caz de tumoare al vermisului. (Reuniunea Anatomică din Cluj).

Conferințe.

18. Prof. Papilian: Noi considerațiuni embriologice asupra determinării sexului. (Societatea de Ginecologie, Obstetrică și Urologie din București).

19. Dr. Const. Velluda: Considerațiuni anatomo-clinice asupra fascicolului lui Hiss. (Societatea Sanitară Militară Cluj).

2. Anatomie patologică.

Prof. Titu Vasiliu: Comunicări la „Reuniunea Anatomică“ („Clujul Medical“ No. 3—4 1924);

1. Un caz de simpatom abdominal.
  2. Un caz de cancer scleros al pilorului.
  3. Aortită acută trombozică.
  4. Cancer al stomacului cu metastaze multiple și mucipare.
  5. Gastroragii și exulceratio simplex.
  6. Endoteliom pleural cu metastaze în ficat, splină, ganglioni, pancreas și măduva osoasă.
  7. Cancer al tiroidei, fibromiom uterin.
  8. Anevrism cilindric al aortei ascendente.
  9. Cancerile gelatinoase.
  10. Asupra unui caz de ulcer stomacal cu hematemeze.
  11. Asupra unui caz de tuberculoză pleuropulmonară, pericardică și hepatică.
  12. Asupra unui caz de Endocardită trombotică.
  13. Gome sifilitice ale miocardului.
  14. Cancer pavimentos al nasului. (v. „Clujul Medical“, 1914 N-le 3—10).
- Dr. Bonciu C-tin: Un caz de abces cerebral. („Clujul Medical“, 1924, 3—4).

Dr. Călugăreanu Astra: Un caz de persistența sinului reu-niens. (Ibidem, 7—8).

Dr. Popa Rubin: (cu d. prof. V. Papilian) Der Zusammenhang des Sinus venosus mit der Vena cava sinistra. (Anatomischer Anzeiger, No. 13/15 din Band. 57, 1924).

3. Institutul de Chimie biologică.

Prof. Dr. P. Thomas: Asupra dosajului acetonei și acidului oxybutyric. (Societatea Științelor Medicale din Cluj, ședința de la 15 Martie 1924).

Prof. Dr. P. Thomas et M-elle A. Micșa: Un réactif des alcools polyvalents l'acide R (acide naphthol 3,6 disulfonique). (Société des Sciences de Cluj, séance 22 Mai 1924).

4. Institutul de Fiziologie.

1. I. I. Nițescu et C. Popescu-Inotești: L'Insuline et la Glycolyse. C. R. Soc. de Biol. I. XC. p. 534.

2. I. I. Nițescu et C. Popescu-Inotești: L'Insuline et le sucre proteidique. C. R. Soc. de Biol. T. XC. p. 536.

3. I. I. Nițescu et I. Cadariu: L'Insuline et la Cholestérinémie. La Cholestérinémie dans le diabète expérimentale. C. R. Soc. de Biol. T. XC. p. 538.

4. I. I. Nițescu et I. Cosma: L'Insuline et les oxydases du muscle. C. R. Soc. de Biol. XC. p. 1077.

5. I. I. Nițescu et I. Cadariu: Cholestérinémie et Cholestérolyse dans le diabète expérimentale. C. R. Soc. de Biol. T. XC. p. 1067.

6. I. I. Nițescu et I. Manguica: L'action de l'insuline sur l'équilibre hemoglobulaire. C. R. Soc. de Biol. T. XCI. p.

7. C. Popescu-Inotești: Diabetul pancreatic experimental și insulina. Clujul Medical. 1924, p. 60.

S'a preparat în Institut insulina, care s'a pus la dispoziția Clinicei Medicale, iar cercetările întreprinse acolo au făcut obiectul unei teze pentru doctoratul în Medicină: Ion Gavrilă, „Insulina“.

5. Institutul de igienă și igienă socială.

Prof. I. Moldovan și M. Zolog: L'anaphylaxie par hématies — une réaction humorale. C. R. Soc. biol., v. 91 (1924).

I. Moldovan: Principii generale pentru organizarea sănătății publice în România. Tip. „Cultura“, 1924.

S. Manuilă; 1. Note asupra epidemiologiei în România în 1922. „Clujul Medical“ 1924, 3—4.

2. Recherches séroanthropologiques sur les races en Roumanie par la méthode de l'isohémagglutination, C. R. soc. biol., v. 90 (1924).

S. Manuilă și Gh. Popovici: Recherches sur les races en Roumanie et Hongrie par l'isohémagglutination, *ibidem*, v. 90 (1924).

M. Zolog: La durée de l'anaphylaxie globulaire, *ibidem*, v. 90 (1924).

M. Zolog: Activa de l'absence de vitomine C sur l'anaphylaxie, *ibidem*, v. 91 (1924).

L. Isaicu și T. Turcu: L'affinité pour l'ectoderme de l'extrait méthylique de Bacilles tuberculeux et de Bacilles de la fièvre. *Ibidem* v. 90 (1924).

Gh. Popovici: Différences dans la structure biologique en Roumanie d'après la situation géographique. *Ibidem*, v. 90 (1924).

A. Voina: Eugenia și igiena națiunii. „Clujul Medical“, 1924, 3-4.

6. Institutul de Istoria Medicinii. Cluj

Prof. Dr. Jules Guiart:

1. „Les medecins et les maladies du grand Roi Louis XIV. (Acad. des sciences et des belles-lettres, Lyon 1923, impr. Rey).“

2. „La medecine aux temps des Pharaons“. (La „Biologie Medicale“ no. VII).

3. „Pasteur“. (Bull. de l'Association amicale des anciens élèves de l'École de Chimie Industrielle de Lyon, 1923).

4. „Survie et cinématographie d'Ascarides hors de l'intestin de l'Homme“.

5. „Notes ethnologiques sur la Transylvanie“. (Soc. d'Anthropologie de Lyon 1923).

6. „Les saints guérisseurs de Bretagne“. (Soc. ethnografică din Cluj, 1924).

Asist. Dr. Valeriu Bologa:

1. „Ioan Molnár-Pinariu, primul medic titrat român, ca autor medical“. („Clujul Medical“ 5-6/1924).

2. „Les periodiques médicaux en Roumanie après la guerre“. („Cultura“, II/1924).

3. „O lucrare necunoscută a Drului Iuliu Barasch“. (Clujul Medical 1924).

4. „Le 90-ème anniversaire de la Société des medecins et naturalistes de Iasay“. („Cultura“, IV/1924).
5. „Victor Babeş (1854 - 1924)“. („Cultura“, IV/1924).
6. „Le Musée d'Histoire de la Médecine et de la Pharmacie à Cluj“. („Cultura“, III/1924).
7. „Dacoromania“ (Recenziune). („Clujul Medical“ 1924).
8. „Două aniversări (Sydenham și Davila)“. („Clujul Medical“, 9—10/1924).
9. „Musca Columbacă. (Din izvoare ungurești)“. („Arhivele Olteniei“, anul III, no. 15).
10. „Medalia medicilor Moldovei“. („Cronica numismatică și arheologică“, an V, No. 51—52).
11. „O trusă dentistică populară românească“. (Comunicare la soc. științelor med. din Cluj).
12. „Instrument chirurgical român aflat la Turda“. (*Ibidem*).
13. „Instrumente de chirurgie populară“. (Comunicare la soc. de etnografie din Cluj).

7. Clinica medicală.

Prof. Dr. I. Hațiegan :

1. Despre astm. Clujul medical.
2. Contributions à la pathogenie et au traitement de l'astme.
3. Anémie grave dans aortites syphilitiques.
4. Sur l'angine monocyttaire.
5. Quelques contributions cliniques au rôle joué par la syphilis dans les cirrhoses, apărute în „Bulletins et Mémoires de la Société Médicale des Hôpitaux de Paris“.

Docent Goia Ioan : 1. Sifilisul gastric (teză).

Asistent Dr. Marius Hângănuțiu :

1. Tratamentul precoce al intoxicațiilor cu sodă caustică.
  2. Reacția Meinicke în sifilisul medical.
- Apărute în Clujul medical.

Asistent Dr. Iacob Pêtri :

1. Despre trombocite și diferențiarca lor, Clujul Medical.

Dr. Emil Pocrean :

1. Profilaxia ulcerului peptic.
  2. Proteinoterapia în boale medicale.
- Apărute în Clujul medical.

Dr. Léon Daniello :

Contributions à l'étude des prétendus états anorgiques observés chez les hépatiques tuberculeux. „Annales de Médecine“.

Dr. Ioan Gavrilă :

Date asupra insulinei, Clujul medical.

8. Institutul Medico-Legal.

Prof. Dr. N. Minovici, următoarele comunicări și conferințe

1. La Societatea Științelor Medicale: două cazuri de morți subite prin ruperea anevrismelor aortice.

2. La Reuniunea Anatomică: asupra unei morți subite la un copil nou născut prin hipertrofia tiroidei.

3. O conferință la Societatea Astra: Fotografia judiciară.

4. O conferință la Societatea studenților în medicină: Lupta contra imoralității.

Dr. M. Kernbach, următoarele comunicări, la Societatea Științelor Medicale :

1. Asupra unui caz de ruptura vesicii urinare în urma unui accident de automobil.

2. Asupra unui caz de intoxicație arsenicală.

La reuniunea anatomică :

3. Asupra unui caz de hemoragie subarahnoidiană imitând tetanosul.

La societatea de biologie :

4. Sur la présence d'une substance albuminoide dans les ossements anciens exhumés et sur sa propriété antigène.

5. Sur l'organo-specificité de la substance albuminoide des os. „Comptes rendus de la Soc. de Biol.“ Paris No. 14 și 22 1924.

9. Clinica Neurologică.

Prof. Dr. I. Minea :

1. Asupra țesuturilor moarte (Memoriu prezentat în ms. Ac. Române și premiat cu „premiul Toncoveanu“.

2. Sur la culture „in vitro“ des cellules nerveuses isolées. C. R. de la „Soc. de Biologie“ T. XC N. 17 (1924).

3. Sur la signification des phénomènes de régénérescence dans la sclérose en plaques.

Comunicare la „Réunion intern. de neurologie“, Paris 1924 (Revue Neurologique, I, 6, 1924).

10. Clinica oftalmologică.

Prof. D. Mihail: În cursul acestui an am făcut următoarele publicațiuni personale :

1. Concepția actuală a trachomului (Clujul Medical, No. 9—10 1923).
2. Conjunctivită stafilococică hematogenă cu abcese miliare multiple (Clujul Medical No. 11—12, 1923).
3. Contribuțiuni la studiul dacrio-cisto-rino-stomiei prin procedeul plastic al lui Dupuy-Dutemps și Bourget (Clujul Medical No. 3—4, 1924).
4. Răspuns unui „ultim răspuns“ al d-nei Prof. Dr. E. Pușcariu (Clujul Medical No. 3—4, 1924).
5. Plasmomul conjunctivei și rolul său în patogenia degenerării hialine conjunctivale, (Clujul Medical No. 3—4. 1924).
6. Cheratoză conjunctivală röntgeniană (Clujul Medical No. 7—8, 1924)
7. Epiteliom sebaceu primitiv al glandelor lui Zeiss (Clujul Medical No. 1—2, 1924).
8. Răspuns unei revendicări de priorități adresat „Școlii oftalmologice dela Iași“, (Clujul Medical No. 1—2, 1924.
9. Infecțiile oculare de origine amigdaliană (Clujul Medical No. 9—10, 1924.
10. Conjunctivite staphylococique hémâtogène à abcès miliaires multiples (Annales d'oculistique. Sept. 1924).
11. Epithéliome sébacé primitif des glandes de Zeiss (Annales d'oculistique, Nov. 1924).
12. La conjunctivite pseudo-membraneuse éosinophylique produite par l'atropine (Archives d'ophtalmologie. Nov. 1924).
13. Les lésions Kérato-conjonctivales initiales produites par le goudron de houille (en collaboration avec P. Vancea, in Comptes rendus de la Soc. de Biologie. Nov. 1924).

Comunicări la „Soc. română de oftalmologie“ :

14. Asupra unui caz de cisticerc al orbitei (Clujul Medical No. 1—2. 1924).
15. Considerațiuni asupra 7 cazuri de dacriocistită cronică vindecate prin Dacrio-cisto-rino-stomie după metoda Dupuy-Dutemps. (Clujul Medical No. 1—2, 1924).
16. Asupra unui caz de paralizia recidivantă a convergenței datorită menopauzei. (Clujul Medical No. 5—6, 1924).

În fine la primul congres român de oftalmologie care a avut loc din inițiativa mea, la București, în zilele de 2 și 3 Mai 1924, am citit un raport referitor la trachom, intitulat :

17. „Starea actuală a cunoștințelor referitoare la etiologia, anatomia-patologică, contagiozitatea și biologia trachomului“, în care pe lângă o punere la punct a chestiunii, am expus și cercetările mele originale făcute în această direcțiune, cercetări cari au apărut anterior în reviste de specialitate străine, și au fost citate în monografii străine referitoare la trachom (TERRIEN: La calotte scléro-cornéene și AXENFELD: Aetiologie des Trachoms). Acest raport va apărea în cursul anului ce vine în buletinul congresului, ce se va public în limba franceză.

Deja din anul trecut posed în manuscris, așteptând ca universitatea să-l poate tipări în editura sa, un:

18. Tratat de oftalmologie.

Asistent P. Vancea: Injecțiile cu lapte în terapeutila oculară. (Clujul Medical No. 9—10, 1923).

P. Vancea: Cercetări experimentale de control asupra unei pretinse ipertoxicități a serului și conjunctivei trachomatoșilor. (Clujul medical No. 3—4, 1924).

P. Vancea: Cercetări asupra reacțiunii lui Abderhalden în afecțiunile corneene. (Clujul Medical No. 5—6, 1924).

Asistent I. Glăvan: Impresii de la primul congres român de oftalmologie. (Clujul Medical No. 5—6, 1924).

I. Glăvan: Chist hidatic al orbitei (Clujul Medical No. 7—8, 1924).

P. Vancea: Untura de pește în tratamentul blefaro-Keratoconjunctivitei eczematoase (Clujul Medical No. 9—10, 1924).

I. Glăvan: „Cum să ne îngrijim copiii“, broșură de popularizare a cunoștințelor medicale, premiată atât de Ministerul sănătății publice cât și de editura „Cartea românească“.

I. Glăvan: „Cum orbim“. Broșură de popularizare a cunoștințelor oftalmologice, apărută în editura bibliotecii „Cunoștinți folositoare“.

Lucrările cu caracter științific pur al asistenților mei au fost de asemenea recenzate în revista germană „Centralblatt für gesamte Ophtalmologie“, iar două din ele, ale preparatorului meu Vancea, au făcut subiectul a două comunicări la ședințele reuniunii biologice din Cluj și au apărut și în buletinul societății franceze de biologie. adică:

P. Vancea: 1) Recherches expérimentales de controle sur une pretendue hypertoxicité du serum et de la conjonctive des trachomateux.

P. Vancea: 2) Recherches sur la réaction d'Abderhalden dans les affections cornéennes.

Dr. Iosif Pușcariu, șef de lucrări: „Starea actuală a teraputiceii căilor lacrimale, cu un studiu critic al metodelor de dacriocisto-rino-stomie.

Dr. Valeriu Mitter: „Studiul comparativ al metodelor operatorii antiglaucomatoase întrebuintate la clinica oftalmologică din Cluj“.

Dr. Ion Glăvan: „Rezultatele tuberculinoterapiei în tuberculoza oculară“.

Drd. Petre Vancea: „Reacția lui Abderhalden în oftalmogie“.

Comunicări științifice:

P. Vancea: „Cura solară“ (Societatea studenților în medicină din Cluj. 3. XI. 1523).

P. Vancea: „Nevrită optică consecutivă unei encefalite epidemice. (Soc. stud. în med. din Cluj. 10. XI. 1923).

I. Glăvan: „Gomă sifilitică a orbitei“ și „Paralizia totală a oculomotorului comun“ (Soc. Științelor Medicale din Cluj. 1923).

P. Vancea: „Traumatismele oculare și tratamentul lor la Clinica oftalmologică din Cluj“ (Soc. română de oftalmogie).

I. Glăvan: „Ulcerule corneene și tratamentul lor“. (Cercul sanitar militar din Cluj).

P. Michăescu: „Trachomul și tratamentul său“ (Cercul sanitar militar din Cluj).

P. Vancea: „Considerațiuni asupra nevritei optice de origină sifilitică“ (Cercul Sanit. Milit. Cluj).

P. Vancea: „Un caz de Keratită neuro-paralitică“ (Soc. stud. med. Cluj).

P. Vancea: „Acțiunea razelor solare asupra diferitelor afecțiuni din patologia umană“ (Soc. stud. med. Cluj).

11. Institutul de patologie generală și experimentală.

Dr. M. A. Botez:

1. Cum trebuie privită educația fizică (Buletinul ed. fizice, 1924, N.-le 5—6).

2. Probleme de educație fizică. (Rev. gen. a Invățământului, 1924, 9).

12. Clinica psihiatrică.

Dr. Urechia:

1. La dystonie lenticulaire. L'Art medical. (Cu Mihăescu).

2. La dégénérescence colloïdo-calcaire du cerveau. *Archivio generale di Neurologia psichiatria e psicoanalisi*. (Cu Mihalescu).
3. La cachexie hypophysaire. Étude sur l'anatomie pathologique du tuber cinereum. *L'Encéphale*. (Cu Elekes).
4. La sclérose diffuse. *L'Encéphale*. (Cu Elekes).
5. La réaction au gomme lacke dans le liquide céphalo-rachidien. *Bul. de la Soc. de Biologie*. (Cu Danet).
6. Examen anatomique du tuber cinereum dans un cas de dystrophie adipo-génitale. *Revue neurol.* (Cu Elekes).
7. Parkinsonisme encéphalitique. *Archivio generale di Neurol etc.* (Cu Elekes).
8. Epilésie avec crises d'amaurose. (Cu Elekes). *L'Art médical*.
9. Nouvelles études sur l'étiologie du rhyno-sclérome. *L'Art médical*. (Cu Popolița).
10. Encéphalite avec l'oidium albicans. (Cu Zugravu). *Société de biologie*.
11. Sur l'anatomie pathologique d'un cas de chorée syphilitique. *Revue Neurologique*. (Cu Elekes).
12. Démence infantile (type Heller). *Archives de Neurologie*. (Cu Mihalescu).
13. Étude expérimentale sur la dermatite de Dühring. (Cu Prof. Tataru). *L'Art médical*.
14. L'épiglandol dans un cas de maladie d'Addison. *Revue française d'Endocrinologie*. (Cu Elekes).
15. Étude radiologique sur l'estomac des parkinsoniens. (Cu Popescu Inotești). *L'Art médical*.
16. Contribution à l'anatomie pathologique du parkinsonisme. *Archives de Neurologie*. (Cu Elekes).
17. *Tratat de patologie neuromintală*, fasc. 1. (Cu Dr. Mihalescu).

13. Institutul de Radiologie.

Dr. D. Negru:

1. Câteva rezultate radioterapeutice, „Clujul Medical“, 1924.
2. Istoricul și descrierea Institutului de Radiologie din Cluj, *ibidem*.
3. Stadiul actual al radioterapiei profunde (cu o recapitulare a principiilor generale ale radioterapiei *Ibidem*).
4. Ultimele progrese ale radiologiei. (*Ibidem*).

Dr. V. German, comunicări:

1. Un cas de neoplasm recidivat al ovarului. tratat prin radioterapie și ameliorat.

2 Un caz de seminom al testiculului stâng tratat cu raze X, cu dispariție totală a tumorei.

3. Un caz de deslipire a procesului stiloid, format de un nucleu supranumerar.

4. Metastaze multiple pulmonare.

5. Poziție transversală dreaptă a fătului, diagnostic precizat prin radiografie.

14. Clinica stomatologică.

Dr. Inocențiu Băbuțiu: Extracții dificile. Apărut în „Revista Stomatologică“.

Dr. Alma Mohora Popoviciu:

1. Conziderațiuni asupra accidentelor în legătură cu erupția dificilă a mol. III. Apărut în „Clujul Medical“.

2. Un caz de necroza maxilarului inf. după extracția nereușită. Comunicat la Societatea Științelor Medicale.

3. Mai multe referate în „Clujul Medical“ și „Revista Stomatologică“.

B) INVĂȚĂMÂNTUL FARMACEUTIC.

1.

Personalul didactic.

1. **Dr. Pamfil Gheorghe.** Numit profesor agregat de farmacie chimică și galenică la 25 Decembrie 1919, de Consiliul Dirigent: confirmat prin Înaltul Decret Regal No. 241 din 27 Ianuarie 1920, publicat în Monitorul Oficial No. 222 din 29 Ianuarie 1920.

Profesor titular de la 1 Ianuarie 1923 prin Înaltul Decret Regal No. 463—1923. Director al institutului farmaceutic și al Farmaciei Clinicelor Universității.

Diploma de farmacist Univ. București No. 4975 din 5 Iunie 1908.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Doctoratul în Sc. Fizico-Chimice Univ. Geneva. Diploma No. 393 din 5 Ianuarie 1911. Echivalată la Universitatea din București la 25 Octombrie 1912. Proces-verbal No. 4.

- a) Membru în Asociația Generală a farmaciștilor din România.
- b) „ în Soc. de chimie din România.
- c) „ Asoc. „Extensiunea Universitară Cluj“.
- d) „ pentru literatura și cultura poporului român; Sibiu.
- e) „ Société chimique de France.
- f) „ Soc. de chimie biologique de Paris.
- g) Membre de l'Association des Elèves et anciens élèves de l'Ecole de Chimie de Genève.
- a) Medalia jubilară „Carol I.“ din 1906.
- b) Avântul Țării din 1913.
- c) Meritul Sanitar „Reg. Elisab.“ din 1913.
- d) Crucea comemorativă a războiului, 1916—18, brevetul No. 256.
- e) Coroana României în gradul de ofițer I. D. R. No. 5827—1922.

2. **Adrian Ostrogovich** profesor la Facultatea de științe, însărcinat cu ținerea cursului de chimie medicală și chimie generală.

3. **Alexandru Borza**, profesor la Facultatea de științe, însărcinat cu ținerea cursului de botanică sistematică-farmaceutică.

4. **Gheorghe Dima**, profesor la Facultatea de științe, însărcinat cu ținerea cursului de fizică.

5. **I. Grințescu**, profesor la Facultatea de științe, cursul de botanică generală.

6. **Ioan A. Scriban**, profesor la Facultatea de științe, cursul de zoologie medicală și parazitologie.

7. **Gheorghe Spacu**, profesor la Facultatea de științe, cursul de chimie analitică.

Licențiați în farmacie în anul școlar 1923/24.

NUMELE	Data eliberării diplomei de lic.
1. Cornea Iacob	5 Decembrie 1923.
2. Lakner Emeric	6 Iunie 1924.
3. Rusan Alexandru	27 Iunie 1924.
4. Wachsmann Wilhelm	27 Maiu 1924.
5. Essigmann Martin	2 Iulie 1924.

Lecțiuni și lucrări practice.

a) Institutul Farmaceutic și Farmacia Clinicilor.

Director prof. Dr. G. PAMFIL.

Gândindu-ne că farmacistul ca liber profesionist trebuie să-și îndeplinească rolul social, am tratat la curs cât mai multe capitole prezentându-le însă mai restrâns.

Norma după care m'am condus și mă conduc în facerea cursurilor care constituiesc obiectul catedrei mele „Farmacia chimică și galenică“ și care s'ar putea numi mai logic: „Chimie farmaceutică și Farmacie galenică“ sau tehnică, e următoarea:

La chimie farmaceutică (Farmacie chimică), diferitele corpuri sunt tratate în modul următor:

- a) Sinonimele corpului și formula:
- b) Studiul procedurilor de fabricație în industrie și în special în laborator.
- c) Studiul procedurilor de purificare.
- d) Studiul caracterelor de identitate ale corpurilor adică a caracterelor organoleptice, fizice, chimice și specifice, care servesc a le caracteriza și distinge.
- e) Studiul caracterelor de control, adică metodele cu ajutorul cărora se poate constata alterațiunea (de fabricare și conservare) și falsificare.
- f) Studiul precauțiunilor de luat pentru conservare.
- g) Noțiuni asupra acțiunii fiziologice și terapeutice.
- h) Modul de administrare și dozele în care se administrează.
- i) Formele galenice în care intră.
- j) Studiul incompatibilităților diverse (fizice, chimice, farmaceutice și fiziologice).
- k) Studiul primelor ajutoare de dat în caz de otrăvire cu vre-un corp toxic.

Înainte de a intra însă în descrierea diferitelor substanțe chimice facem o recapitulare și insistăm asupra diferitelor chestiuni generale.

a) Descrierea și întrebuințarea diferitelor aparate mai importante.

b) cristalisațiunea.

c) Diferitele metode de purificare.

d) Determinarea diferitelor constante fizice în raport cu compozițiunea chimică. Forma cristalină; solubilitatea în diferiți solvanți, greutatea specifică, volumul molecular, punctul de fuziune punctul de fierbere, căldura de neutralizațiune, conductibilitatea electrică, viscozitatea, etc.

e) Determinarea greutății moleculare prin crioscopie și ebullioscopie.

f) Recapitularea metodelor generale de analiză, calitativă și cantitativă, insistând asupra reacțiunilor celor mai sigure, mai caracteristice și mai ușor de aplicat la analiza și identificarea medicamentelor.

Descrierea corpurilor se face în mod comparativ, grupându-le pe familii, indicând proprietățile lor comune și insistând asupra proprietăților distinctive speciale.

În ce privește chimia organică planul de predare a materiei este aproape identic cu cel aplicat la predarea chimiei anorganice insistându-se în plus asupra diferitelor metode generale de sinteză.

II) În afară de capitolele mai sus expuse cu caracter general am făcut o mare parte din materia chimiei farmaceutice, insistând asupra următoarelor chestiuni:

a) Analiza elementară și metodele de cercetare a C, H, O, halogenilor, P, S.

b) Determinarea greutății moleculare, utilizând metodele moderne care sunt în uz în laboratoriile bine organizate.

c) Separațiunea diferitelor substanțe, aplicând operațiunile indicate de natura substanțelor luate în lucru.

d) Identificarea corpurilor organici, prin determinarea constantelor fizice.

La tehnica farmaceutică (Farmacia galenică), care tratează transformarea drogurilor (de origine vegetală, animală, minerală sau corpi sintetici anorganici și organici) în medicamente s'au studiat diferitele operațiuni sau procedee farmaceutice, descriindu-se aparatele, ustensilele și mașinile ce servesc la diferitele operațiuni, indicând principiile științifice pe care e bazată construcțiunea și întrebuințarea lor.

Am căutat în special perfecționarea și simplificarea diferitelor metode și aparate după și cu care se pot efectua operațiunile farmaceutice.

Tot la tehnica farmaceutică, ne-am ocupat și cu descrierea diferitelor forme farmaceutice, analizând atât din punct de vedere științific cât și practic, metodele întrebuintate, și unde, ținând seamă de natura ingredientelor, a modului de administrare și a conservabilității medicamentului preparat, am indicat procedeul, care dă produsele cele mai bogate în principii activi și mai conservabile.

În anul școlar 1923/24, în afară de noțiunile generale asupra operațiunilor și formelor farmaceutice obicinuite, s'a insistat în mod special asupra: produselor speciale animale intrate în practica medicală sub numele de produse *opoterapeutice* — arătând principiile și tehnica necesară pentru obținerea pulverilor, saccharurilor, pilulelor, capsulelor, comprimatelor, tabletelor, extractelor și soluțiunilor injectabile, formă sub care se administrează asemenea produse.

Am mai insistat asupra influenței diferiților fermenți (vitali și solubili) asupra diferitelor produse medicamentoase și în plus am mai insistat asupra *fermentațiunei* aplicată la prepararea și fabricarea diferitelor substanțe cu întrebuintare curentă în farmacie.

Am dezvoltat amănunțit operațiunea *sterilizărei*, această chestiune fiind foarte importantă pentru practica farmaceutică, atât în aplicarea ei zilnică la prepararea medicamentelor magistrale cât și la prepararea medicamentelor și preparatelor oficinale (extracte, sucuri, siropuri, conserve diverse etc.).

La comentariile farmacopecii române, cu studenții anului ÎÎ-lea s'a insistat asupra studiului critic al diferitelor operațiuni farmaceutice și formelor farmaceutice, insistând asupra principiilor științifice pe care se bazează operațiunile farmaceutice și asupra metodelor oficiale de controlare a medicamentelor galenice și chimice. Se înțelege că aceste studii și lucrări practice s'au făcut pe grupe de medicamente.

b) Botanică sistematică farmaceutică.

Prof. Dr. AL. BORZA.

Semestrul de complectare (6 lecții).

1. Gimnospermele.

2. Angiospermele: Ranales, Rhoeadales.

3. Centrospermae : Primulales, Plumbaginales, Polygonales, Urticales.

4. Rosales.

Lucrări practice 2 ședințe: determinări de Criptogame și Fanerogame.

Anul școlar propriu zis 1923—24. (17 lecții).

1. Introducere în sistematică. Istoria clasificățiunii.

2. Sistemele naturale. Sistemul lui Lineu.

3. Schizophyta. Myxophyta.

4. Flagellata, Dinoflagellata, Diatomeae, Chlorophyceae, Charales, Phaeophyceae.

5. Rhodophyceae, Phyconyctes, Eumycetes.

6. Eumycetes (continuare).

7. Bryophyta, Pteridophyta.

8. Gymnospermae.

9. Gnetales. Caracterele generale ale angiospermelor.

10. Lucrări practice: determinări de Pteridophyte și Gymnospermae.

11. Ranales.

12. Rhoadales.

13. Aristolochiales, Rosales.

14. Leguminosae.

15. Centrospermae, Polygonales, Salicales, Primulales.

16. Ingrandales, Fagales, Urticales, Columniferae.

17. Monocotiledonatele. Vizitarea câmpului de plante medicinale, determinări de fanerogame.

e) Botanică generală.

(Anatomie și fiziologie vegetală).

Prof. I. GRINȚESCU.

I. C u r s.

(2 semestre, 3 ore pe săptămână).

Mercurea și Sâmbăta de la 1 Noembrie 1923 și până la 26 Mai 1924.

Obiectul botanicei. Principii de cytologie și histologie vegetală. Studiul special al organelor plantei (morfologie, organografie, organogenie, fiziologie, funcțiuni de relațiune și adaptațiuni).

Funcțiuni vegetale: respirația, transpirația, asimilația carbonului, asimilația azotului. Nutrițiunea și reproducerea plantelor.

Fecundațiunea și consecințele ei din punct de vedere ereditar. Mendelism. Sămânța și fiziologia sămânței în timpul germinațiunii. Diseminarea semințelor.

Noțiuni privitoare la variațiunea speciilor. Cauzele variațiunilor. Lamarckism, Darwinism, teoria mutațiunilor.

II. Lucrări practice.

S'au ținut în total 20 de ședințe (Vinerea de la 9—12), de la 1 Noemvrie până la 27 Mai.

S'au studiat în special: Celula vegetală și conținutul său. Mișcările protoplasmatică. Principalele tipuri de țesuturi. Morfologia externă și morfologia internă a rădăcinii, tulpinii și frunzei. Tipuri de materii de rezervă și caracterizarea lor la microscop. Morfologia floarei; structura organelor de reproducere. Morfologia fructelor. Sămânța și germinațiunea.

În executarea acestui program s'a dat preferință exemplurilor luate dintre plantele medicinale.

III. Excursiuni botanice.

Studentii farmaciști au participat la două excursiuni:

1. În Făgetul Clujului (11 Mai).
2. La Turda și Cheia Turzii (17 și 18 Mai).

d) Chimie medicală.

Prof. A. OSTROGOVICH.

Programul detaliat al cursului și al lucrărilor de chimie generală și medicală se află publicat în anuarul de la 1921/22 și dat fiind că nu s'au introdus de cât mici modificări la lucrările practice pentru a le ameliora, cred inutil de a reda în detaliu acest program.

În mod sumar se poate constata din condica de prezență a cursului și a lucrărilor că în anul școlar 1923/24 s'au ținut următoarele prelegeri și ședințe de lucrări:

28 prelegeri de o oră și un sfert ficcare asupra introducerii în studiul chimiei; fundamentele și legile generale ale chimiei.

19 prelegeri de o oră și un sfert asupra noțiunilor de chimie anorganică cu aplicații la farmacie și la biologie.

31 prelegeri de o oră și un sfert asupra noțiunilor de chimie organică cu aplicații la farmacie și la biologie.

Total 78.

În plus am ținut la începutul anului 22 lecțiuni de chimie organică cu aplicații la farmacie și la biologie pentru complectarea cursului din anul școlar precedent 1922/23.

Lucrările practice.

S'au ținut 44 ședințe de lucrări practice cu studenții mediciniști. Durata fiecărei ședințe a fost de 4 ore.

Din nenorocire, cu toate insistențele mele și cu toate rapoartele pe cari le-am trimis până acum, de la începutul anului școlar 1919/20, numărul locurilor disponibile în laborator e numai de 60, maximum 65! Așa în cât suntem nevoiți forțat de a face lucrările practice în serii, aducând astfel o mare daună studenților, de oarece fiecare din ei nu poate face mai mult de 13—14 ședințe pe an în loc de 45—50. Această stare de lucruri ar trebui înlăturată cât de curând dacă voim să dăm studenților mediciniști (precum de altminteri și studenților farmaciști) acea cultura chimică, nu numai teoretică, dar mai ales practică de care se vor folosi așa de mult pentru studiul fiziologiei, al chimiei biologice și farmaceutice precum și al clinicilor în general.

Este deci de neapărată și urgentă nevoie să se ceară Ministerului fondurile necesare pentru a clădi cel puțin ca un început un nou laborator pentru catedra de chimie generală și unul pentru catedra de chimie anorganică și analitică, unde numărul sălilor și încăperea lor să fie suficient de mare pentru ca fiecare student să poată căpăta un loc special pentru întregul an școlar.

Numai așa vom putea să ne facem pe deantregul datoria, pregătind temeinic în această știință, azi așa de importantă, studenții mediciniști și farmaciști.

e) Chimie analitică.

Prof. GH. SPACU.

a) Curs de Chimie analitică: 29 lecțiuni a I, 1/2 ore, frecventate de 25 studenți ai anului I, și 2-lea.

b) Lucrări practice de chimie analitică calitativă: 43 ședințe de laborator, a 7 ore fiecare, frecventate de aceiași studenți ca la punctul a.

c) Lucrări practice de chimie analitică cantitativă: 31 ședințe de laborator, a 7 ore fiecare, frecventate de 17 studenți anul II-lea.

f) Cursul de Parazitologie.

Prof. I. A. SCRIBAN.

Cursuri.

În total s'au ținut 22 de cursuri a 1 $\frac{1}{2}$ ore de Parazitologie, care au fost urmărite de 25 studenți farmaciști.

1. Introducere în studiul Parazitologiei. Organizația generală a animalelor; despre celule și țesături.

2. Embriologia animală. Despre ou, spermatozoid, fecundația și segmentarea oului, formarea foitelor embrionare și a embrionului.

3. Clasificația regnului animal:

a) Protozoarele: Amoebienele, Sporozoarele și Flagelatele.

b) Vermi: Plathelminți, Nematelminți și Anelizi.

c) Artropodele: Organizația generală, clasificatia.

Dipterele, Hemipterele, Himenopterele etc.

Lucrări practice.

Microscopia animală: observarea la microscop a oului, spermatozoidului, segmentării oului, diferite celule și țesături, sânge la om și alte animale.

Protozoare: Opalina, Balantidium, Amoeba, Coccidium, Monocistis.

Vermi: Trematode, Distomum, Cestode, Toenia. Nematelminți, Ascaris, Trichina, Mirudinee, Nirudo medicinalis.

Lucrări Științifice

Institutul Farmaceutic.

Dr. G. Pamfil :

1. Reactivi pentru caracterizarea ionilor Br. și J alături de alți ioni percipitabili prin Ag. NO₃ (Clujul Medical).

2. Intrebuițarea magneziului metalic ca reactiv calitativ și cantitativ în analizele anorganice (Clujul medical).

3. Die Anwendung metallischen · magnesiums als qualitatives u. quantitatives Reagens in der anorg. analyse (Z. f. anorg. u. allgem. chemie 133).

Dr. Pamfil și Irina Götzt :

4. La diffusion des molécules et ions dans une solution d'une autre substance et son action retardatrice (Bull. de la soc. scient. de L'Academie Roumaine 1923 No. 10).

5. Diffusion von molekülen u. Jonen in der Lösung einer anderen Substanz u. die bewegungshemmende Wirkung dieser Lösung (Zeitschr. f. physik. Chemie).

Dr. Pamfil și M. Vonnesch :

6. Reagenzien zum Nachweis der Jonen Br. und J., neben durch Ag NO₃ fällbaren Jonen.

Dr. I. Orient :

7. Über die Wirkung der Amine auf die Gärung II. (Bioch. Zeitschr. 144, 1924).

8. Über die Wirkung der Oxymethylantrachinon enthaltenden Drogen auf die Gärung. (Bioch. Zeitschr. 144, 1924).

9. Progresul cercetărilor asupra vitaminelor în ultimii doi ani. 1923.

10. Determinarea principiilor activi din droguri și preparatele de organe și cele farmaceutice pe cale biologică. (Clujul med. 1924).

11. Importanța reacției azotate la drogurile vegetale. (Clujul med. 1924).

E. Both :

12. Analiza primului opiu recoltat în România. (Bul. Inst. Farm. No. 2).

IV.

Facultatea de Filosofie și Litere.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Decanatul.

Decan :

N. Drăgan

Prodecan :

V. Bărbat

Secretar : Maria Suciș

Archivar : Lucia Bugnariu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Secretar-ajutor : S. Kabdebo

Pedel : A. Turoș

Ordonanță : M. Kiss

Ordonanță : Fr. Arkoși.

Personalul didactic.

Profesori titulari :

1. **Yvès Auger**. Agrégé des lettres. Profesor titular de Limba și Literatura franceză. Directorul Seminarului de limba franceză.

2. **N. Bănescu**, doctor în filosofie dela Universitatea din München. Profesor titular de bizantinologie. Decan al Facultății în a. 1920/21, prodecan în 1919/20 și 1921/22.

Membru corespondent al Academiei Române; membru de onoare al „Societății de studii bizantine“ din Atena: deputat de Aleșd (Bihor). Comandor al ordinului „Coroana României“, Cavaler al „Legiunii de Onoare“; „Răsplata muncii pentru învățământ“ cl. I., „Bărbăție și Credință“ cl. I., „Avântul Țării“, „Medalia Jubilară“.

3. **Virgil Bărbat**, doctor în filosofie. Profesor titular de Sociologie și Etică.

4. **Gheorghe Bogdan-Duică**, licențiat în litere și filosofie. Profesor titular de Istoria literaturii române. Decan în 1919/20. Membru al Academiei Române, al Asociației transilvane (secția literară) Președinte al Comisiunii căminurilor (1920), Senator al Universității în Parlament (1920). „Răsplata Muncii cl. I“, comandor al „Coroanei României“. Ofițer al Instrucțiunii Publice (Franța). „Medalia Jubilară“.

5. **Vasile Bogrea**, licențiat în litere și filosofie. Profesor titular de filologie clasică (Latină). Directorul Institutului de studii clasice. Membru corespondent al Academiei Române. Medalia Militară „Avântul Țării“, „Răsplata Muncii pentru Învățământ“ cl. I. și „Coroana României“, în gradul de ofițer.

6. **Theodor Capidan**, doctor în litere. Profesor titular de Lingvistică și Dialectologia română. „Răsplata muncii pentru învățământ“ cl. I. Coroana României în gradul de ofițer.

7. **Silviu Dragomir**, dr., prof. titular de istoria sud-est-europeană. Fost profesor la Seminarul teologic din Sibiu. Membru corespondent al Academiei Române (1916). Comandor al ordinului Coroana României.

8. **Nicolae Drăganu**, doctor în filosofie. Profesor de limba română și limbi clasice la liceul din Năsăud (1906—1919). Docent, apoi profesor de limba și literatura română la Universitatea din Cluj. Prorector în 1919/20. Decan 1923/24. Președintele comisiei căminurilor 1923/24. Membru al comisiei pentru organizarea Universității din Cluj (1919). Comisar ministerial pe lângă directorul regional al învățământului secundar Cluj (1919). Directorul cursurilor pentru pregătirea de profesori, Cluj (1919). Președinte al comisiei pentru examinarea candidaților de profesori, Cluj (1919—1924). Membru al comisiei examenelor de capacitate, București. „Comandor al Coroanei României“. Membru corespondent al Academiei Române. Membru al comitetului central și al secției școlare a Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român. Membru de onoare al Societății numismatice române.

9. **Onisifor Ghibu**. Doctor în Filosofie de la Universitatea din Jena. Profesor titular de Pedagogie.

Inspector al învățământului primar din archidieceza ortodoxă a Transilvaniei (1910—15). Profesor la Seminarul „Andreian“ și la școala normală din Sibiu (1911—12). Membru și delegat al Comisiei școlare moldovenești de pe lângă Zemstva gubernială a Basarabiei (1917—18). Secretar general al Resortului de Culte și Instr. publică din Transilvania (1918—20). Membru în „Comisia universitară“ Cluj (1919) și în com. pentru examinarea candid. de profesori, Cluj (1920—22). Membru în Consiliul județean (Sibiu 1912—15). Membru al Comisiunii bisericești din Basarabia (1918), asesor onorar al Consistoriului Bisericesc din Basarabia (1918) și al celui din eparhia Vadului, Feleacului și Clujului (1920). Membru al Comitetului național al Românilor ardeleni și bucovineni refugiați (Odesa-Iași 1918). Deputat în marele Sfat național al Transilvaniei. Membru corespondent al Academiei Române. Membru și președinte al secției școlare a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român din Transilvania“ Membru al Societății Regale române de Geografie. Membru în comitetul național român al Alianței universale pentru înfrățirea popoarelor prin Biserică. Membru de onoare al Universității populare, al Societății istorice-arheologice bisericești din Chișinău și al Ateneului Român

din Dorohoiu, al Sindicatului presei din Ardeal și al Societății meseriașilor și industriașilor români din Cluj.

Bărbăție și credință Cl. I. Comandor al „Coroanei României“.

10. Vladimir Ghidionescu. Doctor în Filosofie. Profesor titular de Pedagogie. Director al Seminarului Pedagogic Universitar și al Laboratorului de Pedologie și Pedagogie experimentală. Premiat de Academia Română. Decorat cu „Răsplata muncii pentru învățământ cl. I“. Ofițer al „Coroanei României“. Membru în Comitetul internațional pentru congresele de pedologie. Membru al Societății române Regale de Geografie. Membru al Asociațiunii pentru învățătura poporului român.

11. Gustav O. Kisch. Doctor în filosofie (Tübingen). Profesor titular de Limba și Literatura germană. Director al Seminarului de germanistică. Fost profesor la liceul din Bistrița, consilier în consistorul suprem bisericesc evanghelic din Sibiu, inspector școlar confesional. Chevalier de l'ordre de la couronne de chène luxembourgeois (1906). Crucea pentru merite civile în războiu (1917). Membru al Comitetului permanent al societății „Verein für siebenbürgische Landeskunde“. Comandorul ordinului „Coroana României“ (1922). Membru de onoare la „Société d'études linguistiques et dialectologiques“ din Luxembourg (1924) și al societății cântăreților: „Bistritzer Gesangskränzchen și Czernovitzer Männergesangverein“. Medalia Jubilară.

12. Alexandru Lăpădatu. Licențiat în Litere (Istorie și Geografie) Profesor titular de Istoria veche a Românilor (1919). Codirector al Institutului de Istoria națională. Decan în 1921—22. Prodecan în 1922—23.

Membru al Academiei Române (1918). Membru de onoare al „Asociațiunii“ (1924). Președinte al Comisiunii Monumentelor Istorice pentru Transilvania (1921). Membru al Comisiunii pentru Muzeul etnografic din Cluj (1922). Membru de onoare al Societății numismatice române (1920). Membru corespondent al Societății istorico-arheologice a muzeului municipal din Iași (1921). Membru de onoare al Societății Scriitorilor Români.

Deputat de Ceica în Parlament (1922). Deputat în Congresul național bisericesc al Metropoliei Transilvaniei (1924). Deputat în Sinodul eparhial al Diecezei Clujului (1924).

Ministru al Cultelor și Artelor (de la 1 Noembrie 1924).

Fost secretar al Comisiunii centrale a monumentelor istorice (1904—19) și al Comisiunii Istorice a României (1901—19). Fost

Consilier al Delegațiunii române la Conferințele de Pace de la Paris (1918—20) și de la Geneva (1922). Fost Senator al Universității din Cluj în Parlament (1919—20).

„Răsplata Muncii pentru Biserică“, „Benemerenti“ pentru scrieri literare. Comandor al Ordinului Steaua României. Marele Cordon al Sfântului Mormânt.

13. Ioan Lupaș. Doctor în Filosofie. Profesor titular de Istoria modernă a Românilor. Codirector al Institutului de Istorie națională, fost profesor la Seminarul Andreian din Sibiu (1905—1909), inspector școlar confesional (1909—1919). Secretar general al resortului de Culte și Instrucție publică în Sibiu (1918—1919). Deputat în parlamentul României (1919—20 și 1922). Deputat în congresul național bisericesc din Transilvania și în sinodul eparhiei Cluj, membru în comisiunea de 15 pentru pregătirea proiectului de lege relativ la unificarea organizației constituționale-bisericești și în comisiunea pentru conservarea monumentelor istorice (secția Transilvania). Deputat în Cameră.

Membru al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, membru activ al Academiei Române (din 1916), premiat de Academia Română (1910), pentru monografia istorică asupra Mitropolitului Andrei Șaguna, decorat de Regele Carol cu Bene Merenti cl. I.

14. Ioan Paul, Doctor în Litere și Filosofie. Profesor titular de Estetică generală și Estetică literară. Directorul Seminarului de Estetică literară. Fost Director și Inspector general al învățământului normal și primar.

Comandor al „Coroanei României“. Răsplata muncii cl. I, „Medalia Jubilară“.

15. Iosif Popovici, Doctor în Filosofie și „Maître en phonétique“. Profesor titular de Slavistică. Directorul Seminarului de limbi slave și al Laboratorului de Fonetica experimentală.

16. Sextil Pușcariu, Doctor în filosofie. Profesor titular de Limba și Literatura română. Directorul Muzeului limbii române. Fost comisar general al Consiliului Dirigent pentru organizarea Universității din Cluj. Rector al anului 1919—1920. Prorector al anului 1920—21. Fost vicepreședinte al Sfatului Național din Bucovina și Secretar de Stat pentru afacerile străine (1918), fost privat docent de filologie romanică la Universitatea din Viena (1904). Profesor extraordinar (1906), apoi profesor titular (1908) de Limba și Literatura română la Univ. din Cernăuți. Membru al Academiei

Române (1914), membru în Comisia Istorică. Comandor al ordine-
lor „Coroanei României” și „Steaua României”. Cavaler al Legiunii
de Onoare. Premiat de Academia Română. Delegat al României la
Societatea Națiunilor (1922—1925).

17. **Florian Ștefănescu-Goangă**, Doctor în Filosofie (Leipzig).
Profesor titular de Psihologie. Directorul Institutului de Psihologie
experimentală. Director al Căminului Studenților. Membru în co-
misiunea pentru examinarea candidaților de profesori, Cluj. Fost
Director al Invățământului primar și normal.

18. **Marin Ștefănescu**, profesor titular de filosofie. Licențiat
și Doctor în Filosofie de la Sorbona (Paris). Asistent de logică la
Universitatea din București în 1914. Docent la Universitatea din
București în 1915. Conferențiar la Universitatea din București în
1918.

Profesori agregati:

19. **Ștefan Bezdechi**, Doctor în filosofie. Agregat de limba
greacă. „Medalia Jubilară”.

20. **Gheorghe Giuglea**, doctor în filosofie și litere. Docent.
Agregat de filologie romanică. Fost lector de limba română la
Sorbona (1914). Răsplata muncii pentru învățământ cl. I, Bărbăție
și credință cl. II. Crucea comemorativă a războiului. „Medalia Ju-
bilară”.

21. **Gheorghe Kristóf**, doctor în filosofie. Profesor agregat
de limba și literatura maghiară. Membru al: Erdélyi Irodalmi Tár-
saság Budapesti Philologiai, Irodalomtörténeti și Kemény Zsigmond
társaság din Târgu-Mureș; Societății lit. Ardelenești din Cluj, Kemény
Zsigmond în Târgu-Mureș, membru în comitetul Societății Filologice
și membru al Soc. de Istoria Literaturii Maghiare din Budapesta.

22. **Dimitrie M. Teodorescu**, agregat de Arheologie. Premiul
„Hillel”.

Conferențiar:

23. **Coriolan Petranu**, doctor în filosofie al Universității din
Viena (1917). Fost funcționar de specialitate al muzeului de be-
learte de stat din Budapesta (1918). Conferențiar definitiv de is-
toria artelor. Fost inspector general al muzeelor din Transilvania
(1920-22). Fost delegat al guvernului român pe lângă comisia de
Reparațiuni din Budapesta pentru recuperarea comorilor de artă
ale Transilvaniei (1922). Consilier tehnic al conferinței româno-
maghiare din București (1923). Cavaler al ordinului „Coroana

României" (1923). Membru corespondent al „Societății numismatice române" (1922) și al secției istorice-etnografice a „Asociațiunii" (1921).

24. **Em. Panaitescu**, licențiat în litere, conferențiar de Istorie antică.

Lectori :

24. **Petre Grimm**, doctor în filologia modernă. Lector și profesor suplinitor de limba engleză. Răsplata muncii pentru învățământ cl. I și Crucea de războiu.

26. **Friedrich Lang**, doctor în filosofie. Lector de Limba germană.

27. **George Oprescu**, doctor în litere. Conferențiar de limba franceză. Ofițer de Instrucție publică (Franța). Cavaler „Legiunea de onoare". Secretar la Comisia de Cooperatie intelectuală a Ligei Națiunilor din Geneva.

28. **Giandomenico Serra**, doctor în litere. Lector de limba italiană. Profesor suplinitor la catedra de limba și literatura italiană. Director al Seminarului de literatura italiană. Ofițer al „Co-roanei României".

Fost profesor la Institutul Technic din Novara.

Detășat la Universitatea din Cluj.

2.

Statistica

studentilor inscriși în anul 1923/24.

Numărul	După religie		După naștere										IN TOTAL						
	studentilor ordinari	auditorilor extraordinari	gr. cat.	gr. ort.	rom. cat.	reformată	evanghelică	unitară	izraelită	Vechiul Regat	Transilvania și celelalte părți	Bucovina		Basarabia	Cehoslovacia	Ungaria	Iugoslavia	Polonia	Macedonia
290	13	77	138	38	16	22	1	11	42	229	3	12	7	4	4	1	1	303	
		Filosofie și Litere																	

Cursurile.

a) Semestrul I.

Gh. Bogdan-Duică prof. titular: Literatura „Junimei“, în deosebi: Eminescu, 2 ore. Simion Bărnuțiu, 1 oră. Analize literare, 2 ore.

Sextil Pușcariu, prof. titular: Vocalismul și Derivațiunea, 3 ore. Proseminar: Texte vechi, 2 ore.

Nicolae Drăganu, prof. titular. Istoria limbii și literaturii române în secolul XVII, 2 ore. Capitole de sintaxă, 1 oră. Seminar: Cărți populare (Studiu și interpretare), 2 ore.

Ioan Paul, prof. titular. Estetica generală, 2 ore. Școalele literare, 1 oră. Seminar: De estetica literară, 2 ore.

Alexandru Lăpedatu, prof. titular. Epoca lui Ștefan cel Mare, 2 ore. Vechea cultură românească (curs public) 1 oră. Seminar: Isoarele istorice ale epocii lui Ștefan cel Mare 2 ore.

Ioan Lupaș, prof. titular. Istoria Românilor în sec. XVII. 2 ore. Istoria Transilvaniei, 1 oră. Seminar: Istoriografia ardelcană în sec. XVII., 2 ore.

Silviu Dragomir, prof. titular: Istoria veche a Slavilor, 1 oră. Limba slavă a cancelariilor române (continuare), 2 ore. Seminar: Documentele slavo-române, 2 ore.

Nicolae Bănescu, prof. titular: Istoria imperiului bizantin (de la origini până în veacul X.), 2 ore. Considerațiuni asupra culturii bizantine, 1 oră. Proseminar (pentru neștiutorii de grecește), 2 ore.

Vasile Bogrea, prof. titular: Elemente de gramatică comparată a limbilor clasice, 2 ore. Chipuri de humanști, 1 oră. Seminar: Analiză de texte latine medievale, 2 ore.

Iosif Popovici, prof. titular. Gramatica veche bulgară, 3 ore. Cetirea și explicarea unor texte vechi bulgare, 2 ore. Principii de fonetică generală, 1 oră.

Yves Auger, prof. titular. Grammaire historique, 1 oră. Molière, 1 oră. Ecoles et doctrines littéraires au XIX-e siècle. 1 oră. Séminaire: Discussion de travaux d'étudiants. 2 ore.

Gustav Kisch, prof. titular. Gotisch, 1 oră. Literaturgeschichte der Klassikerzeit, 1 oră. Siebenbürgische Ortsnamenkunde, 1 oră. Seminarul de germanistică (Wolfram v. Eschenbach), 2 ore.

Marin Ștefănescu, prof. titular. Istoria Filosofiei. Aristoteles. 1 oră. Seminar de Logică și Istoria Filosofiei. 2 ore. Curs de Metafizică. 1 oră.

Fl. Ștefănescu-Goangă, prof. titular. Psihologie generală. 2 ore. Psihologia aplicată. Selecțiunea și îndrumarea profesională, 1 oră. Seminar 2 ore. Introducere în psihologia experimentală. (Expunerea aparatelor și experiențe demonstrative) 1 oră. Lucrări experimentale în Laboratorul de Psihologie, 2 ore.

Onisifor Ghibu, prof. titular. Didactica generală și specială. 2 ore. Istoria critică a ideilor pedagogice la Români. 1 oră. Seminar: Opere pedagogice române. 2 ore.

Vladimir Ghidionescu, prof. titular. Pedagogie generală pe bazele pedagogiei și pedagogiei experimentale. 2 ore. Probleme de educație cetățenească. 1 oră. Lucrări de pedagogie experimentală în laborator. Seminar pedagogic universitar. 2 ore.

Virgil Bărbat, prof. titular. Istoria doctrinelor sociale și morale din secolul XVIII și XIX. 1 oră. Istoria sentimentelor morale. 1 oră. Filosofia vieții după R. Eucken. 1 oră. Seminar: Capitole din istoria ideilor sociale și politice din România secolului XIX. 2 ore.

Gheorghe Giuglea, prof. agregat. Morfologia limbilor romanice. 2 ore. Influențele streine asupra limbilor romanice. 1 oră. Seminar: a) Interpretare de texte, b) Cercetări lexicale. 2 ore.

D. M. Teodorescu, prof. agregat. Istoria artei grecești. 2 ore. Numismatica română. 2 ore. Monumentele literare, artistice și epigrafice privitoare la cucerirea Daciei. 2 ore.

Ștefan Bezdechi, prof. agregat. Inceputurile literaturii creștine în limba greacă (curs de literatură). 1 oră. Lecturi și interpretare din Viețile sfinților și Apologetii creștini. 2 ore. Proseminar cu începătorii în limba greacă. 2 ore.

Gheorghe Kristóf, prof. agregat. Literatura ungară în sec. XVI—XVII. 2 ore. Etimologie. 1 oră. Seminar: Poezia lirică în sec. XVI—XVII. 2 ore.

Silviu Dragomir, prof. titular, ca suplinitor. Evul mediu: Epoca cruciatelor. 2 ore. Introducere în metodică istoriei. 1 oră.

D. M. Teodorescu, prof. agregat, ca suplinitor. Istoria Romanilor de la Hadrian până la Dioclețian. 3 ore. Seminar: Istoria Daciei Traiane. 2 ore.

Vasile Bogrea, prof. titular, ca suplinitor: Elemente de lingvistică, 2 ore. Problema substratului autohton al limbii române, 1 oră.

Theodor Capidan, docent. Dialectul aromân, continuare: Fonologia și Flexiunea. 2 ore. Raporturile slavoromâne (continuare). 1 oră. Seminar: Exerciții etimologice în elementul slavon din textele populare. 2 ore.

Coriolan Petran, conferențiar. Istoria artelor în Transilvania și părțile marginase. 1 oră. Arta nordică în sec. XV—XVI. 1 oră. Proseminar: Analize artistice, 1 oră. Seminar: Lucrări metodice 2 ore.

Gheorghe Oprescu, lector. Traduceri din Brătescu-Voinești (cu înaintații) 1 oră. Istoria literaturii franceze (Secolul XVII, continuare) 1 oră. Interpretare de texte din autorii sec. XIX. (critice cu înaintații) 1 oră. Lecturi, conversație și observații sintactice (cu începătorii) 2 ore.

Friedrich Lang, lector. Hebbel și contemporanii lui. 1 oră. Lenau. 1 oră. Curs de limba germană (cu înaintații) 1 oră. Curs de limba germană (cu începătorii), conversații despre viața de toate zilele, exerciții gramaticale. 2 ore.

Petre Grimm, lector. Convorbiri asupra vieții de toate zilele și exerciții gramaticale (cu începătorii) 2 ore. Traduceri din românește în englezește (cu înaintații) 1 oră. Citiri, interpretări și discuțiuni asupra literaturii engleze contemporane (cu înaintații). 2 ore. Istoria literaturii americane 2 ore. Gramatica istorică a limbii engleze. 1 oră.

Giandomenico Serra, lector. Lecțiuni practice de limba italiană, 3 ore. Opera și epoca lui Ariosto. 1 oră. Din istoria literaturii italiene moderne: Manzoni, Carducci, D'Annunzio, Pascoli, 2 ore. Seminar cu începători; traduceri din italienește: E. De Amicis, Cuore. 1 oră.

b) Semestrul al II-lea.

Gh. Bogdan-Duică, prof. titular. Literatura „Junimei”; Eminescu. 2 ore. Literatura contemporană (monografii). 1 oră. Seminar: Analize literare. 2 ore.

Nicolae Drăganu, prof. titular. Istoria limbii și literaturii române în secolul XVII. (continuare). 2 ore. Capitole de sintaxă

(continuare). 1 oră. Seminar: Cărți populare (studiu și interpretare). 2 ore.

Gheorghe Giuglea, prof. titular. Latina vulgară. 2 ore. Morfologia limbilor romanice (continuare). 1 oră. Seminar: a) Cercetări istorico-lexicale, b) Interpretare de texte. 2 ore.

Ioan Paul, prof. titular. Estetica generală. 2 ore. Școlile literare. 1 oră. Seminar de estetică literară. 2 ore.

Ioan Lupăș, prof. titular. Istoria românilor în sec. XVII. 2 ore. Istoria Transilvaniei. 1 oră. Istoriografia transilvană în sec. XVII. 2 ore.

Silviu Dragomir, prof. titular. Istoria veche a Slavilor. 1 oră. Elemente de Paleografie și Diplomatică slavo-română. 1 oră. Documentele slave ale lui Ștefan cel Mare. 1 oră. Seminar: Cruciații în Peninsula balcanică. 2 ore.

Nicolae Bănescu, prof. titular. Istoria imperiului bizantin (sub Comneni și Paleologi). 2 ore. Proseminar: Curs elementar de grecește (pentru începători), interpretare de texte. 2 ore. Considerațiuni asupra civilizației bizantine. 1 oră. City Library Cluj

Vasile Bogrea, prof. titular: Elemente de gramatică comparată a limbilor clasice (continuare), 2 ore. Soarta scriitorilor antici în decursul veacurilor, 1 oră. Seminar: Analize de traduceri românești din autorii clasici, 2 ore.

Iosif Popovici, prof. titular, Gramatica veche bulgară, 3 ore. Cefirea și interpretarea unor texte vechi bulgare, 2 ore.

Yves Auger, prof. titular. Grammaire historique (continuare), 1 oră. Molière (continuare), 1 oră. Ecoles et doctrines littéraires au XIX-e siècle, 1 oră. Séminaire: Discussion de travaux d'étudiants, 2 ore.

Gustav Kisch, prof. titular. Literaturgeschichte der Klassikerzeit 1 oră. Siebenbürgische Ortsnamenkunde, 1 oră. Seminarul de germanistică: Wolfram von Eschenbach, 2 ore.

Marin Ștefănescu, prof. titular. Istoria filosofiei, 1 oră. Curs de metafizică, 1 oră. Seminar de logică și Istoria filosofiei, 3 ore.

Fl. Ștefănescu-Goangă, prof. titular. Psihologia generală 2 ore. Psihologie aplicată, Selecțiunea (Indrumarea profesională) 1 oră. Tehnica Psiholog. experimentale (inițiere în lucrările de laborator). 1 oră. Seminar: Referate și lucrări asupra Asociației și Imaginației 2 ore. Lucrări experimentale în laboratorul institutului de Psihologie, 2 ore.

Onisifor Ghibu, prof. titular. Didactica generală și specială, 2 ore. Istoria critică a ideilor pedagogice în România. 1 oră. Opere pedagogice române. 2 ore.

Vladimir Ghidionescu, prof. titular. Pedagogia generală pe bazele pedologiei și pedagogiei experimentale (continuare). 2 ore. Istoria curentelor pedagogice, 1 oră. Pedagogia patologică. 2 ore. Lucrări în legătură cu experiențele de pedologie. 2 ore. Seminar pedagogic universitar. 2 ore.

Virgil Bărbat, prof. titular. Seminar: Psihologia popoarelor europene. 2 ore. O concepție spiritualistă a culturii. 1 oră. Probleme culturale contemporane. 1 oră. Filosofia istoriei. 1 oră.

D. M. Teodorescu, prof. agregat. Istoria artei antice (continuare) 2 ore. Numismatică greacă. 1 oră. Seminar: Arta greco-romană în Dacia și Peninsula balcanică. 2 ore.

Gheorghe Kristóf, prof. agregat. Literatura ungurească în sec. XVII. și XVIII. 2 ore. Sintaxa, 1 oră. Seminar: Poezia în sec. XVII și XVIII. 2 ore.

Ioan Lupaș, prof. tit., ca suplinitor. Istoria Românilor în epoca lui Ștefan cel Mare. 2 ore. Izvoarele epocii lui Ștefan cel Mare, 2 ore.

Silviu Dragomir, Evul Mediu, sec. XIII—XV. 3 ore.

Vasile Bogrea, prof. tit., ca suplinitor. Linguistica în raport cu etnopsihologia și istoria culturii. 2 ore. Limbi comune și dialecte. 1 oră.

D. M. Teodorescu, prof. agreg., ca suplinitor. Istoria greacă. 3 ore. Seminar: Elenismul pe țărmul de nord și de vest al Mării-Negre. 2 ore.

Petre Grimm, lector, ca suplinitor. Limba franceză (cu începătorii): Lecturi și conversațiuni despre Geografia Franței. 2 ore. Limba franceză (cu înaintații): Lecturi și discuțiuni asupra criticilor francezi din secolul XIX. 1 oră. Limba franceză (cu înaintații); Traduceri din românește în franțuzește (din nuvelele lui Brătescu-Voinești). 1 oră. Istoria literaturii franceze în secolul al XVIII-lea. 1 oră.

Theodor Cupidan, docent: Dialectul aromân. Flexiunea și sintaxa. 2 ore. Raporturile slavo-române (continuare). 1 oră. Exerciții etimologice în elementul slav și interpretări de texte dialectale. 1 oră.

Coriolan Petranu, conferențiar. Renașterea artelor în nordul Europei. 1 oră. Arta Transilvaniei în sec. XII—XIX. 1 oră. Proseminar: Introducere în contemplarea operelor de artă. 1 oră. Seminar: Lucrări metodice, (numai pentru înaintați). 2 ore.

Friedrich Lang, lector. Literatura germană la mijlocul sec. al XIX-lea. 1 oră. Grillparzer 1 oră. Curs de limba germană (cu înaintații). 1 oră. Curs de limba germană (cu începătorii), conversații despre viața de toate zilele, exerciții gramaticale. 2 ore.

Giandomenico Serra, lector. Lecții practice de limba italiană. 3 ore. Seminar cu începătorii. 1 oră. Din istoria literaturii moderne. 2 ore. Epoca și opera lui Ariosto (continuare). 1 oră. Seminar cu înaintații. 1 oră.

Petre Grimm, lector. Limba engleză (cu începătorii). Lecturi și conversațiuni asupra vieții de toate zilele. 2 ore. Limba engleză (cu înaintații). Lecturi și discuțiuni asupra scriitorilor contemporani (Schaw, Kipling, Wells). 2 ore. Limba engleză (cu înaintații). Traduceri din românește în englezește din (nuvelele lui Brătescu-Voi-nești). 1 oră. Istoria literaturii engleze: Byron. 1 oră. Istoria limbii engleze: Formarea cuvintelor. 1 oră.

Lucrări, rapoarte.

a) Seminarul de Istoria Artelor.

Director: C. PETRANU.

În *Proseminarul* de 1 oră pe săptămână, destinat pentru începători, s'au dat câteva noțiuni despre istoria artelor ca știință și s'au indicat manualele pentru câștigarea cunoștințelor generale. Majoritatea oarelor de *proseminar* au fost consacrate introducerii în contemplarea operelor de artă singulare. Au fost explicate în formă de conversație calitățile pur artistice, apoi cele istorice ale operelor lui Michel Angelo. Scopul a fost: a dezvolta ochiul începătorului și a-i da punctele principale ale analizei artistice.

Seminarul de 2 ore săptămânal este destinat pentru cei cari au cunoștințe generale, scopul lui: introducerea în metoda lucrărilor științifice de istoria artelor. Metoda aplicată a fost aceea a Universității din Viena, a prof. Strzygowski. Metoda aceasta a expus-o subsemnatul în lucrarea „Invățămintul istoriei artelor la Univ. din Cluj“. Monumentele analizate metodice au fost în anul acesta în legătură cu cursul despre „Arta Transilvaniei“ și anume s'au citit lucrări de către studenți despre: 1) Biserica lui Bob din Cluj. 2) Biserica ev. din Sibiiu. 3) Bis. ev. din Sebeșul Săsesc. 4) Bis. ev. din Brașov. Colecționare, sistematizare și completare de izvoare s'a făcut prin studenți pentru: 1) Arta română din Ardeal în lumina revistelor și ziarelor noastre. 2) Topografia și cronologia monumentelor medievale săsești din județul Sibiiu. 3) Școala de pictură din Baia-Mare. La aceste lucrări privind izvoarele s'a lucrat mai mult după metoda H. Tietze.

Principiul în împărțirea subiectelor de lucrări pentru studenți a fost a dezvolta interesul pentru monumentele din comuna ori regiunea natală. Lucrările singulare au fost studiate și recenzate de câte un alt student din aceeași regiune, mai ales din punct de

vedere al exactității datelor, citatelor etc., a complectității și concepției.

În orele de seminar în care nu s'au citit, recenzat și discutat lucrări 1) s'au făcut determinări cronologice topografice ale operelor prezentate prin fotografii, la cari au participat toți membrii Seminarului; 2) s'au vizitat monumentele Clujului și machetele pentru concursul statuiei Avram Iancu; 3) s'au discutat publicații noi.

Înavuțirea materialului didactic al Seminarului s'a făcut mai ales prin diapozitivele noi cca 1200; biblioteca și col. de fotografii. ale seminarului s'au sporit față cu anii precedenți în prea modestă măsură din cauza scumpetei excesive și a fondului mic. Totuși chiar așa cum se prezintă seminarul nostru, deși de curând creat, rivalizează cu multe din seminariile orașelor de provincie din streinătate în privința bogăției materialului didactic.

b) Seminariul de Bizantinologie.

Director: Prof. N. BĂNESCU.

Lucrări, în acest seminar, nu se mai pot face, încă de câțiva ani. Studenții nu mai știu astăzi aproape nici unul grecește. Toată silința noastră se reduce prin urmare la pregătirea lor în acest domeniu.

Cursul de grecește, făcut în proseminariu, a ținut în seamă această necesitate. Cu ajutorul unor ușoare texte din epoca post-clasică, s'a căutat să se introducă puținii studenți ce se mai interesează de filologia bizantină în studiul limbii clasice și bizantine.

Pentru ca seminarul de bizantinologie, ca și cel de l. elenă, să devină o realitate, va trebui ca elevii să vină din licee cu ori cât de sumare cunoștințe de grecește. Reorganizarea învățământului secundar va trebui să îplinească o lacună atât de simțită.

c) Seminariul de Filosofie.

Director prof. MARIN ȘTEFĂNESCU.

În semestrul întâi al anului școlar 1923—1924, s'au făcut exerciții de Logică și istoria Filosofiei.

d) Seminariul de Limba și literatura franceză.

Director prof. I. AUGER.

La fiecare ședință a seminarului, un student a făcut o expu-

neri (lecție sau comentariu de text), urmată de o discuție a studenților condusă de mine, asupra temei tratate. Autorii studiați în anul acesta au fost: Rabelais (ideile sale despre educație), Montaigne (ideile sale religioase), Vigny (filosofia sa pesimistă), Leconte de Lisle (poemele sale descriptive și filosofice), Pascal (polemică religioasă și apologia creștină).

În afară de aceasta, toți studenții au făcut câte o lucrare scrisă, cei din anul I. despre o chestie de istorie literară importantă (regulele și caracterul tragediei clasice), iar ceilalți au făcut o analiză estetică literară și critică asupra unui poem de Victor Hugo (Booz endormi). Ambele teze au fost dezvoltate în urmă de mine, în două ședințe ale seminarului.

Am constatat la cea mai mare parte a studenților o muncă serioasă și o frecvență regulată a ședințelor de seminar.

e) Seminarul de limba și literatura germană.

Director prof. G. KISCH.

1. Am ținut seminar în fiecare Vineri la orele 10—12. Am citit, tradus și interpretat cu studenții: Parsival de Wolfram von Eschenbach în limba originalului (mittelhochdeutsch).

2. Lucrările științifice ale studenților:

a) Adalbert Kovács: Schillers Bedeutung für die deutsche Literatur: 2. XI. 1923.

b) Romulus Rebreanu: Heibel als Dramatiker: 30. XI. 23.

c) Emil Orendi: Die Sage vom heiligen Gral: 7. XII. 23.

d) Maria Kein: Lenau als Lyriker: 14. XII. 23.

e) Otto Kein: Ursprung und Wesen der Volkspoesie und ihre Beziehungen zur Kunstpoesie: 21. XII. 23.

f) Heinrich Mantsch: Michael Alberts Leben und Werke: 13. 3. 24.

g) Friedrich Keintzel-Schön: Die deutschen Familiennamen: 21. 3. 24.

h) Herbert Elnor: Die niederdeutschen Elemente im Hildebrandsliede: 4. 4. 24.

i) Otto Liebhart: Gerhart Hauptmann: 11. 4. 24.

k) Else Schulleri: Die germanischen Göttinnen: 9. 5. 24.

l) Margareta Fekete Nagy: Die Frauengestalten in Goethes Werke: 9. 5. 24.

m) Ernest Boer: Deutsche Fremdwörterkunde: 16. 5. 24.

n) Antonella Terfaloga: Die Namen der Wochentage: 30. 5. 24: 10—12 h.

o) Rosa Hamburg: Ibsens Frauengestalten: 30. 5. 24. 11—12 h.
3. Numărul participanților: ca. 30.

f) Seminarul de limba și literatura italiană.

Director: conf. GIANDOMENICO SERRA.

I. Seminar cu începătorii: Traduceri din antologiile italiene (Cesareo, Pascoli) și din românește în italienește.

Traducerea unor articole italiene despre A. Venturi, A. Boito, E. Duse.

II. Seminar cu înaintații: Interpretări și comentarii din „Orlando Furioso”, imnurile lui Manzoni, poeziile lui Leopardi. Metrica poeziilor lui Leopardi, Manzoni și a octavei lui Ariosto.

S'au făcut și discutat următoarele lucrări: *Gl'inni sacri del Manzoni a l'innologia cristiana. Il comico nei „Promessi Sposi”*. *Il tragico nei drammi del Manzoni. L'estetica del Croce (Dal „Breviario di Estetica”)*.

g) Seminarul de Filologie Clasică.

Director: prof. V. BÔGREA,

Discuții privitoare la chestiuni de cultură, literatură și limbă antică, pe baza referatelor studentești.

h) Institutul de Istorie națională.

Directori: profesori A. LĂPEDATU și I. LUPAȘ.

Au prezentat și citit lucrări, care au fost discutate în ședințele seminarului, sub direcția subsemnatului, următorii:

1. N. Buta, *Istoricul de Curte al principelui ardelean G. Bethlen (Gaspar Vereș Boiti)*.

2. I. Moga, *Viața și opera lui Dimitrie Cantemir*.

3. I. Lupșa, *Trecerea lui Carol XII. prin țările române*.

4. Minerva Moșoiu, *Istoria Crăiei ungurești, cronică din sec. XVII*.

5. Livia Dobrotă, *Cronica popii Vasile din Scheii Brașovului*.

6. O. Streitfeld, *Cronica giuvaergiului Mihail Seybriger din Brașov*.

7. A. Doboși, *Ștefan cel Mare și Matei Corvinul ca reprezentanți ai renașterii culturale și artistice*.

8. Fr. Killyén, Liber Annalium al lui Mihai Weiss ca izvor pentru istoria Românilor în sec. XVII.

9. Miltiade Cuparencu, Cronica lui G. Krauss (Siebenbürgische Chronik) ca izvor pentru Ist. Românilor în sec. XVII.

10. Gr. Clujan, Organizarea și dezvoltarea armatei sub Ștefan cel Mare.

11. Maria Roșca, Dare de seamă despre Ist. Rom. prin călători, de N. Iorga.

12. Elena Ilinoiu, idem, Răzb. pentru întregirea României, de Kirițescu.

13. Maria Lemoni, idem, Cronica lui Gh. Brancovici.

14. Mihail Girscht, Dem. Kereszturi, Acta Dierum 1660.

15. Sabin Paul, Dare de seamă asupra cronicei lui Mihail Cserei.

16. Liviu Patachi, idem, asupra călătorilor în țările române în sec. XVII.

Au participat, dintre începători, la exercițiile de seminar citind și transcriind acte vechi următorii: Emil Mihon, Anchidim Șioldea, Maria Roșca, C. Rudnean, Aurel Decei, Ioan Iózsa și Maria Galea.

La Institut se află în pregătire anuarul III pe anul 1923/4.

Biblioteca Institutului a crescut în cursul anului 1923/24 cu 170 volume, din care 145 românești și 25 vol. străine.

S'au legat 76 volume. Au fost consultate în afară de Institut 108 vol.

Personalul Institutului se compune din:

Conducători: Domnii Profesori Al. Lăpedatu și Ioan Lupaș, 1 asistent: Ioachim Crăciun, 1 secretar-bibliotecar: D. Braharu, 2 scriitori (diurniști) pentru bibliografie: Ioan Moga și N. Buta, studenți ai Facultății, 1 ordonanță: Marton Bazsa.

i) Seminarul de limba și literatura maghiară.

Director: prof.-agr. GH. KRISTÓF.

Subiectul prelegerilor din a. c. a fost viața literară maghiară din sec. XVI și XVII. Prin urmare scopul studiilor din seminar n'a putut fi altul decât cetirea și înțelegerea operelor mai însemnate din secolul tratat. E o experiență veche că studenții nu se adâncesc cu plăcere mare în studierea literaturii vechii. Scopul lucrărilor în seminar e de a se face cunoscut studenților de o parte me-

toda, de altă parte după introducerea în cercetări metodice să-i aprofundeze din pas în pas în spiritul literaturii. Scopul acesta referitor la literatura veche nu se poate îndeplini decât în seminar, pentru că textele din literatura veche studentul nu le prea poate afla în alt loc. Din nenorocire, și în anul acesta seminarul maghiar nu și-a putut ajunge scopul propus, pentru că n'a putut da în mâna studențimei raritățile de cărți. Seminarul maghiar încă n'are mobilier corespunzător, nici cărțile nu-i sunt în ordine, studenții nu le-au putut folosi, pentru că localul destinat de consiliul universității nu s'a putut încă lua în primire. E de sperat că în viitor împrejurări nefavorabile de felul acesta nu vor mai cauza piedici și studenții cari au arătat o interesare și deprindere corespunzătoare vor putea lua parte cu mai mare folos la lucrările comune. Cu atât mai mare recunoștință li-se cuvine studenților cari biruind piedicile din a. c. au prezentat și lucrări făcute cu mare sârguință și studiere serioasă. Aceștia sunt următorii :

1. Clara Balázsi: Haláltánc énekek a XVI. századból. — Cântecele dansurilor de moarte din sec. XVI.

2. Ileana Handlery: Feddő költészet a XVI. századból. — Poesia de mustrare din sec. XVI.

3. Carol Mertz: Poesia lui Balassa Bálint.

4. Carol Mertz: Stilul lui Pázmány în predicile sale.

5. Arthur Reischel: Poesia vieței familiare. — Házasélet, költészet, din szec. XVI.

6. Arthur Reischel: Poeziile mai mici ale lui Zrinyi.

7. Iosif Suta: Poezia epică a lui Farkas András: a zsidó és magyar nemzetről — despre națiunile evree și maghiară.

8. Iosif Suta: Discuția autenticității poeziei curuțe. — A kurucz költészet hitelességének vitája.

Iolanda Tamás: Lirica religioasă a lui Balassa Bálint.

Cu scopul ca și prin autopsie să crească în studenți zelul pentru studierea literaturii vechi, am vizitat și Biblioteca Universității și colecția „Bibliotheca Hungarica“ (1711) am cercetat-o amănunțit.

j) Seminarul de limba și literatura română.

Director prof. N. DRĂGAN.

La seminarul de „Cărți populare“ s'au înscris 77 studenți. Dintre aceștia au prezentat lucrările următorii:

1. Ioan Breazu: Arghir și Elena, foarte bine.

2. Areti Bușiția : Pipelea Gâscariu, bine.
3. Teodosia Petrașcu : Archir și Anadam, bine.
4. Aurora Suci : Cuvântă pentru eșirea sufletului din trup, bine.
5. Maria Roșca : Legenda lui Avram, bine.
6. Olimpiu Boitoș : Pseudo-apocalipsul lui Ivan Bogoslov, foarte bine.

7. Ștefan Pașca : O istorie a omului înțelept și a lumii, cum s'au muștrățit înțeleptul cu lumea amândoi.

8. Ioan E. Enescu : Povestea și tânguirea lui Adam, foarte bine.
9. Lucreția Păclea : Poveste la vremea de apoi, foarte bine.
10. George Țarina : Viața prea sfintei Paraschiva, foarte bine.
11. Aurora Tanasache : Cazania celor 12 Vineri, foarte bine.
12. Aurel Peia : Invățătură despre visul lui Sihaiciu împăratul, bine.

13. Ana Rafael : Cântecul despre sfârșitul crailor și al împăraților, suficient.

14. Clara Balazsi : Povestea lui Arhanghel Mihail, suficient.

La discuția acestor lucrări au luat parte studenții ceilalți în număr destul de corespunzător.

În privința înzestrării și utilizării bibliotecii alături un tablou din care se vede că biblioteca s'a sporit cu 579 cărți în 657 volume, cuprinzând la sfârșitul anului cu totul 2758 cărți în 3224 volume.

În cursul anului au fost consultate din partea studenților și profesorilor aproximativ 700.

k) Muzeul limbei române.

Director prof. S. PUȘCARIU.

Muzeul Limbei Române și-a continuat activitatea sa de cercetări științifice, ținând Luni seara, între orele 6 și 9, ședințe, în care D-nii V. Bogrea, Th. Capidan, V. Drăganu, G. Giuglea, G. Kisch, C. Lacea, P. Panaitescu, Dr. G. Popovici și Dr. Manoilă, N. Georgescu-Tistu, G. D. Serra, S. Dragomir și subsemnatul au făcut o seamă de comunicări, din care o mare parte s'a publicat în „Dacoromania“, vol. III. (pp. 1156). Comunicările au fost urmate totdeauna de discuțiuni instructive, care au creat o atmosferă științifică din cele mai rodnice.

Afară de „Dacoromania“, Muzeul a publicat și nr. 1 din Biblioteca Dacoromaniei, cuprinzând lucrarea D-lui Bogdan-Duică, Istoria literaturii române moderne. La chestionarul „Calul“, trimis

anul trecut în 15-ovo exemplare, s'au primit 645 de răspunsuri din toate ținuturile României, cuprinzând un foarte prețios material lingvistic. Răspunsurile acestea au fost inventariate și asistentul Muzeului, d-l Sever Pop, e însărcinat cu prelucrarea lor științifică.

Biblioteca Muzeului a sporit, mai ales prin donațiuni, în mod considerabil, numărând azi 3928 de opere în 6153 de volume, catalogate după materie și după alfabet. Această bibliotecă a fost pusă la dispoziția studenților universitari. Din nenorocire, dispărând câteva reviste, dreptul de a utiliza biblioteca a trebuit să fie retras studenților, care sânt admiși acum numai individual de a lucra în Muzeu.

Personalul constă — în afară de Director — din un asistent, doi preparatori, un secretar, un custode-bibliotecar, doi practicanți și un laborant.

Muzeul a împărțit trei premii în valoarea totală de 2000 lei.

Un raport amănunțit asupra activității științifice și a gestiunii administrative s'a tipărit în Dacoromania III, pp. 1087—1093.

b) Seminarul de Filologie romanică.

Director prof.-agr. G. GIUGLEA.

Lucrările acestui Seminar au avut loc Miercurea dela 2—4 p. m. Au fost înscriși 29 studenți. N'au luat însă parte, regulat, decât 10—15 dintre aceștia.

Activitatea a constat din următoarele lucrări:

I. Interpretări din texte latine vulgare: a) Inscipții, b) Peregrinatio Silviae (ed. W. Heraeus) c) Appendix Probei.

La aceste lucrări au luat parte mai ales studenții din anul I. și al II-lea.

II. Cu studenții mai înaintați s'au făcut:

1. Interpretări și comentarii filologice din texte vechi sarde, italiene și franceze, folosindu-se *Crestomazia italiana dei primi secoli* a lui E. Monaci și *Chrestomatie de l'ancien français* de Bartsch-Wiese.

2. Lucrări de lexicografie: Termenii religioși în limbile române (subiect împărțit la mulți studenți).

m) Institutul de Psihologie experimentală, comparată și aplicată.

Director: prof. Fl. ȘT.-GOANGĂ.

I. Activitatea didactică.

A) Seminarul Psihologic.

Studentii înscriși 28. Studentii cari au participat regulat la lucrările seminarului 24. S'au ținut 20 ședințe :

a) 3 ședințe de clasificare teoretică a următoarelor probleme :

1. Obiectul și definiția Psihologiei.
2. Fenomenele psihice, Caracterizarea și definiția lor.
3. Concepția sufletului în lumina psihologiei contemporane.

b) 8 ședințe de lucrări teoretice, în care s'au citit și comentat de membrii seminarului următoarele lucrări de seminar :

1. Studiul critic al studentului Sirca Liviu din anul IV asupra monografiei lui Paul Sollier : *Essai critique sur l'association en Psychologie*.

2. Lucrarea studentului Comicescu George din anul III despre : *Asociația stărilor de conștiință și valoarea ei și pentru fenomenele de cunoaștere*.

3. Lucrarea studentului Rusu Liviu din anul III despre : *Asociația fenomenelor de conștiință după psihologia lui Wundt*.

4. Lucrarea studentului Pintiliescu Eugen din anul III asupra monografiei lui Th. Ribot : *Essai sur l'imagination créatrice*.

5. Lucrarea studentului Marica George din anul I asupra studiului lui Revault D'Allonnois : *Attention indirecte*, publicat în *Revue Philosophique*, Nr. 1, anul 1925.

c) 9 ședințe de exerciții practice experimentale, făcute cu membrii seminarului în domeniul senzațiunilor, asociației, memoriei și atenției.

B) Laboratorul de Psihologie experimentală.

A. Studenții înscriși 27.

Studenții cari au participat regulat la lucrările laboratorului 27. S'au ținut 28 ședințe.

a) Curs de introducere în tehnica experimentală.

Pentru a iniția pe studenții, membrii ai institutului, în metodele de cercetare experimentală și în tehnica de laborator, s'a ținut de către directorul institutului un curs practic de introducere în tehnica psihologiei experimentale făcute cu membri institutului.

S'a tratat :

1. Metoda experimentală în Psihologie (1 oră).

2. Măsura fenomenelor psihice. Metoda de măsurat. Tehnica lor. Calculele matematice pentru valorificarea măsurilor în Psihologie (3 ore).

3. Metodele și tehnica experimentală, expunerea, descrierea și manipularea artelor, precum și experiențe demonstrative cu pri-

vire la cercetarea științifică a senzațiilor (10 ore), a sentimentelor (2 ore), a percepției (2 ore), a asociației (2 ore), a memoriei (2 ore), a atenției (2 ore).

C) Exerciții practice de laborator.

Paralel cu cursul de introducere în tehnica Psihologiei experimentale s'a organizat o serie de exerciții practice și experiențe de încercare în toate domeniile tratate în acest curs. La ele au luat parte 14 studenți, cari au fost împărțiți, pentru a da putință fiecăruia să lucreze, în grupe de câte 4 și 2.

În aceste exerciții practice și experiențe de probă, studenții au fost învățați să manipuleze aparatele, să facă experiențe ușoare și să valorifice materialul obținut. În tot cursul anului s'au făcut în total 60 de ore de exerciții practice.

II. Activitatea științifică.

Lucrări științifice experimentale.

a) Directorul institutului a continuat și terminat experiențele sale începute în anul precedent cu privire la cercetarea experimentală a câmpului atenției și funcțiunii aperceptive.

b) Asistentul Institutului, Dl. Romulus Demetrescu, a continuat anul acesta experiențele începute anul trecut cu privire la memoria cifrelor, comparativ cu memoria cuvintelor și colorilor. Experiențele s'au făcut în tot timpul anului cu 12 studenți, membri ai Institutului, 6 ore săptămânal.

Cu toată dorința ce am avut de a mări activitatea științifică experimentală a Institutului, lucrul a fost imposibil, atât din cauza personalului științific foarte redus (1 director, 1 asistent, 1 preparator), cât și din lipsa studenților pregătiți pentru lucrări experimentale în domeniul Psihologiei. Institutul în interval de 2 ani, de când e pus în funcțiune (a fost creat în anul 1921, în anul școlar 1921—22. a fost instalat și organizat, în toamna anului 1922 a început activitatea) n'a avut timpul material nici să-și formeze, în măsura trebuințelor, personalul său științific, necum să pregătească studenți capabili să conducă și să facă singuri cercetări științifice experimentale, care presupun o pregătire temeinică de laborator de mai mulți ani.

Institutul nu și-a putut publica buletinul său, din cauză că nu s'a prevăzut nici un fond bugetar pentru aceasta, cu toată intervenția repetată ce am făcut.

III. Desiderate.

Pentruca Institutul să-și poată îndeplini misiunea sa atât în ce privește activitatea didactică cât și cea științifică și în special în aceasta din urmă, este absolută nevoie să i se completeze personalul științific, cât mai repede posibil, cel puțin cu un șef de lucrări, 2 preparatori și un secretar-bibliotecar.

De asemenea trebuie să i se pună la dispoziție fondurile necesare pentru procurarea aparatelor și materialului, ca și pentru publicarea lucrărilor într'un buletin al Institutului.

Nu există nicăeri în lume un Institut de Psihologie cu un personal atât de redus ca al nostru și cu mijloace materiale atât de neînsemnate ca acelea de care dispune Institutul de Psihologie al Universității din Cluj.

Se impune așa dar ca în bugetul pe anul 1925 să se prevadă fondurile necesare atât pentru personalul arătat mai sus, cât și pentru publicarea buletinului Institutului.

n) Seminarul de Pedagogie teoretică.

Director prof. O. GHIBU.

S'au ținut cu totul, în cursul acestui an, 18 ședințe, în care s'au făcut dări de seamă și s'au discutat diferite „opere pedagogice române”. Subiectele tratate au fost următoarele :

1. Invățăturile lui Neagoe Vodă Basarab către fiul său Teodosie, dare de seamă și apreciere făcută de Ion Buta cetită și completată de Lucian Blaga stud. a. III.

2. Manuitor pentru învățătorii scolasticești, tipărit la Buda în 1818, dare de seamă de Lucian Bologna.

3. Manual de patriotism de Iancu Nicola, Iași, 1829, dare de seamă de Lazăr Anțila, stud. a. III.

4. Viața și activitatea profesorului P. M. Câmpeanu, de Dimitrie Goga, stud. a. IV.

5. Educația mamelor de familie de Aimé Martin (1854), dare de seamă de d-șoara Alina Tarnoschi, st. a. IV.

6. Educația ambelor sexe de Dimitrie Pop, Iași 1846, referat de d-șoara Elvira Georgescu.

7. Viața și activitatea pedagogică a lui Ion Popescu (Sibiu) de Cristea Pârlog, st. a. III.

8. „Ionel” de V. Gr. Borgovanu, referat de d-șoara Otilia Ioanovici, st. a. IV.

9. Personalitatea lui S. Mehedinți, de Gheorghe Comicescu, st. a. IV.

10. Activitatea științifică a lui Sp. C. Harel, de Axente Creangă stud. a. III la Fac. de Științe.

11. Desvoltarea învățământului științific la Români, de Ioan Munteanu, șef de lucrări la Institutul de Chimie.

12. O paralelă între un manual românesc și unul italian (Fior de fiore, de G. Pascoli și Cartea de Cetire de P. V. Haneș), de Ion Enescu, st. a. IV.

13. Pregătirea profesorilor noștri secundari, de Em. Pop, st. în științe.

o) Laboratorul de pedologie și pedagogie experimentală.

Director prof. V. GHIDIONESCU.

Activitatea în acest Institut, pe anul 1923—24, a fost de natură teoretică și practică experimentală.

Cea teoretică constă din conferințele făcute de membrii acestui laborator (luni 3—5) asupra diferitelor cercetări științifice, în legătură cu problema măsurătorii antropometrice la copiii din școalele primare din oraș, pentru determinarea curbii creșterii acestor copii, problemă pe care Laboratorul nostru o urmărește de doi ani. În această direcție, s'au făcut conferințe asupra lucrărilor lui Binet, Vaschide și alții.

S'au mai făcut conferințe și asupra testelor de inteligență la copiii normali mintali, comparați cu copiii debili mintali din școala specială, pendinte de clinica psihiatrică de la Facultatea de medicină.

Partea practică consistă din experiențele pe care membrii Institutului ajutați de Dl. Dr. P. Ilcuș, asistentul Laboratorului, le au făcut sub conducerea noastră în cursul anului, asupra unui număr de 155 de elevi ai școalelor primare din Cluj, comparativ cu copiii școalelor de debili mintali.

Cum aceste cercetări antropometrice se referă la măsurarea înălțimii și greutateii, la craniometrie, la dinamometrie (măsurarea forței mușculare), la spirometrie (capacitatea respiratoare) a copiilor, ca studii comparative asupra acelorași copii, examinați anul trecut prin aceleași cercetări, rezultatele lor nu sunt încheiate, dar urmează să se dea seamă de ele în publicațiile Laboratorului. 18 membri ai Laboratorului au lucrat în cursul acestui an, experimental, asupra diferitelor grupe de copii în această direcție.

p) Seminariul de sociologie.

Director prof. N. BARBAT.

În anul acesta am avut înscriși la seminar 36 studenți, dintre cari au urmat regulat, făcând lucrări, sau luând parte la discuții, 26.

Temele tratate au fost, pentru semestrul întâi: „Psihologia poporului român“, iar pentru al doilea: „Psihologia popoarelor europene“.

În genere, lucrările seminarului n'au putut fi ceiace trebuie, din cauza lipsei unei săli proprii, în care studenții să aibă la dispoziție hărți, diagrame, etc. și în care ei să poată lucra, împreună cu mine, la alcătuirea și clasarea literaturii streine și române, în specialitatea respectivă. Țin să adaug, de altfel, că seminarul nu numai că n'are o sală proprie, dar nu dispune nici de un dulap pentru cărți, acestea fiind păstrate în lăzi, acasă la mine.

Cred că nu mai este nevoie să insist asupra seriozității neajunsurilor semnalate în urmă și asupra necesității unei remedieri a răului.

Lucrări științifice.

N. Bănescu:

1. Daniel (Dimitrie) Philippide, cartea sa despre pământul românesc (Γεωγραφικὸν τῆς Ῥουμανίας, Leipzig 1816) în „Anuarul Institutului de ist. națională“, II (1923), 82 pp.

2. Macarios Caloritès et Constantin Anagnostès, în „Revue de l'Orient Chrétien“, s. 3, t. III (XXIII) 1—2 (1922—3).

4. Roma nuova alle Foci del Danubio, în Studi sulla Romania (Publicazioni dell Istituto per l'Europe Orientale, Napoli 1923).

4. Un duc byzantin du XI-e siècle: Katakalon Kekaumenos, comunicare făcută la primul congres internațional de studii bizantine, ținut la București (sub presă în „Bulletin de la section historique“ al Ac. Române).

5. Bibliografia lucrărilor de specialitate românești în „Byzantinische Zeitschrift“ Leipzig (Teubner).

St. Bezdechi:

1. Cinci dialoge din Platon (Apologia, Criton, Lisis, Alcibiades Minor și Alcibiades Major), traducere apărută în editura „Cultura Națională“.

2. „Norii“ de Aristofan (traducere, comentariu și introducere) apărută în aceeași editură.

3. Către sine însuși (traducere, comentariu și introducere) apărută în editura „Casa Școalelor“.

4. Dialoguri și conferințe de Lucian (traducere, comentariu și introducere) în colaborare cu E. Bezdechi, apărută la „Casa Școalelor“.

5. Studiu asupra dialogelor Symposium, Protagoras, etc. apărut în Revista Filosofică (luna Mai, 1924).

6. Studiu introductiv la „Politica“ lui Aristotel, publicat în prefața acestei traduceri, apărute la Cultura Națională.

G. Bogdan-Duică :

1. George Lazăr. (Memoriile secțiunii literare a Academiei Române. Seria III, tomul 1. mem. 6.) București 1924.

2. Viața și ideile lui Simion Bărnuțiu (Studii și cercetări, Academia Română; vol. VIII). București 1924.

3. S. Brănuțiu, Românii și Ungurii. Discurs rostit în catedrala Blajului. 2 (14) Mai 1848. Cu introducere și comentar. Cluj, 1924.

4. Multe și mărunte despre Eminescu (Articole în Viața Românească).

5. Discuții literare (Diverse cercetări critice) în revista „Societatea de Măine“.

Theodor Capidan :

1. Românii din Peninsula Balcanică, câteva considerațiuni privitoare la trecutul Aromânilor și Meglenoromânilor, înainte de coborîrea lor în Sudul Peninsulei Balcanice, studiu publicat în Anuarul Institutului de Istorie Națională, anul 1923.

2. Raporturile lingvistice slavo-române: I. Influența Română asupra limbei bulgare, studiu publicat în „Dacoromania“ III.

3. Meglenoromânii, istoria și graiul lor Vol. I. lucrare de 250 pp. publicat de Academia Română, București. 1924.

4. Elementul slav în dialectul aromân. Operă premiată de Academia Română cu premiul „Năsturel“ de 5000 lei. 1924.

5. Articole și recenzii publicate în Dacoromania, Junimea Literară, Convorbiri Literare, Arhiv za arbanasku starinu jezik i etnologiju din Belgrad (Serbia), Peninsula Balcanică etc.

Silviu Dragomir :

Vlahii și Morlacii Cluj, 1924. Origina coloniilor române din Istria (Acad. Română) București 1924. Fragmente din cronică sârbească a lui George Brancovici, Buc. 1924. Avram Iancu, Buc. 1924.

Conferință festivă despre Avram Iancu la serbările din Câmpeni. Cluj, 1924 (Revista „Societatea de Măine“).

N. Drăgan :

1. Pagini de literatură veche (o colecție de cărți populare într'un manuscris din jumătatea a doua a sec. XVIII). Conjunțiile „de“ și „dacă“ (Un capitol de sintaxă), în Dacoromania, III. pp. 238-284.

2. Manuscrisul liceului grăniceresc „G. Coșbuc“ din Năsăud

și săsismele celor mai vechi manuscrise românești, în Dacoromania III, pp. 472—508.

3. Verbele derivate cu sufixul-înare (inare, anare) și postverbele lor, în Dacoromania. III, pp. 508—514.

4. Etimologii, în Dacoromania, III, pp. 692—724.

5. O rectificare, în Dacoromania, III, pp. 801—802.

6. Recenzii, în Dacoromania, III, 909—943.

7. Toponimie și istorie, în Anuarul Inst. de Istorie Națională, Cluj, II, pp. 233—260.

0. Ghibu:

1. Necesitatea revizuirii radicale a situației confesiunilor din Transilvania, Cluj, 1923, Tipografia națională.

2. Catolicismul unguresc în Transilvania și politica religioasă a statului român. Cluj 1924. Tip. „Ardealul“.

3. Călătorind prin Basarabia. Impresiile unui Român ardelean. Chișinău, 1923. Tip. Eparhială.

4. După 5 ani de la Unire. Scrisori deschise adresate lui Octavian Goga, Cluj, 1924. Tip. Națională.

5. Universitatea românească a Daciei Superioare. Cu prilejul împlinirii a 5 ani de activitate. Cluj, 1924. Tip. Viața.

In reviste.

1. Problema unirii Basarabiei (în „Societatea de Măine“ Cluj 1924).

2. Serbările dela Chișinău (Ibid. nr. 2.).

3. Trei luni din viața Basarabiei. Cronologia evenimentelor în primele luni după izbucnirea revoluției rusești (13 Martie — 18 Iunie 1917). Ibid. Nr. 12, 13, 14, 17, 18.

4. Noui impresii din Basarabia, (Ib. Nr. 21).

5. Conferința de la Sinaia a „Alianței universale pentru înfrățirea popoarelor prin Biserică“. (Ibid. Nr. 25).

6. Rostul politic al vizitei patriarhului din Ierusalim. (Ibid. Nr. 28—29).

7. In chestia profesorilor „cursiști“, (Ibid. Nr. 29).

8. Alte măști, aceeaș piesă (Reforma învățământului). (Ibid. Nr. 10).

Gustav Kisch:

1. „Zur Etymologie landskirchlicher Ortsnamen“ (Beiträge zur Geschichte der ev. Kirche A. B. in Siebenbürgen p. 275—290).

2. „Zur Wortforschung“ Korrespondenzblatt des Vereins für siebenbürgische Ortsnamen XLVI p. 26).

3. „Altromänisches in Siebenbürgisch-Sächsischen“ (Ibidem, p. 73 ff.)

4. „Erloschenes Slaventum in Siebenbürgen“ (Ibidem, XLVII 1 ff., 25 ff.)

6. „Erloschenes Magyarentum in Siebenbürger Sachsenlande“ (Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde N. F. XLII, 135-160).

Gh. Kristóf:

1. A magyar tudományos társaságok történetéből (Pásztortüz. 1923).

2. Jacob Ödön. (Pásztortüz. 1923).

3. Ady Endre. (Pásztortüz. 1924).

4. Influența poeziei populare române asupra lui Balassa Balint. (Dacoromania. III. p. 550—561).

5. Petőfi s a mágnások. (Hirnok 1923).

6. Petőfi s az ifj. Baró Wesselényi. (Hirnok 1924).

7. A nagy év, (Cultura. I. 39—48).

8. A magyar líra főképviselei Erdélyben. (Cultura I. p. 310 - 319).

Recenzii și diferite articole din domeniul literaturii în: Cultura, Dacoromania, Hirnök, Ellenzék, Erdélyi Irodalmi Szemle, Pásztortüz. Ujság.

A redactat partea maghiară a revistei: Cultura,

A. Lăpădatu și I. Lușaș:

„Anuarul Institutului de Istorie națională“ pe a. 1923. București, Cartea Românească 1924.

A. Lăpădatu:

1. Istoriografia română ardeleană — discurs de recepțiune în Academia Română — București, Cultura Națională 1923.

2. Cum s'a alcătuit tradiția națională despre originile Țării Românești. Buc. Cartea Românească 1924.

I. Lușaș:

1. Revoluția lui Horea — București, Cartea Românească, 1924.

2. Sufletul lui Șaguna — București, „ „ „

3. Avram Iancu, Comunicare făcută în ședința Academiei Române la 8 Iunie 1924, Cluj „Ardealul“ 1924.

4. Studii, articole și comunicări istorice în revista „Societatea de mâine“ (Cluj), „Transilvania“ (Sibiu), Revista generală a învățământului și Biserica ortodoxă-română (București).

Marin Ștefănescu :

Rolul ideilor în filosofia lui Kant, Revista de Filosofie, București, 1924.

C. Petran :

1. „Rumäniens siebenbürgische Museen“ în albumul „Studien zur Kunst des Ostens Iosef Strzygowski zum 60 Geburtstag. Von seinen Freunden u. Schülern. Pag. 12 în 4°. Hellerau, 1923.

2. „L'insegnamento della storia dell'arte presso l'Universita di Cluj“, 11 pag. 8° în „Revista pedagogică“ XVII. 1. Roma, Ianuarie 1924.

3. „Învățământul istoriei artelor la Universitatea din Cluj“. Pag. 40 în 8°. București, 1924.

4. „Rolul istoricului de artă român în Transilvania“. Studiu retipărit din „Cronica numismatică și arheologică“ din Dec. 1923, pag. 12 în 8°. București, 1924.

5. Contribuțiuni privitoare la înstrăinarea și distrugerea comorilor de artă ale Transilvaniei“ 20, pag. în 8° în „Revista istorică“ April 1924, X, 4—6.

6. „Răspuns d-lui Tzigara-Samurcaș“ în „Viața Nouă“ XX. No. 1—2 pag. 36 -40.

I. Popovici:

Ortoepie și fonetică, Cluj 1923 (la „Ardealul“).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

V.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Facultatea de Științe.

Decanatul.

Decan :

Gh. Bratu

Prodecan :

Gh. Spacu

Secretar : Gr. Someșan

Arhivar : Iuliu Toduțiu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dactilograf : Sofia Papp

Primpedel : Ioan Moldovan

Servitor : Iacob Mureșan.

Personalul didactic.

a) Profesori și docenți.

Profesori titulari :

1. **Dimitrie Călugăreanu**, doctor în științele naturale. Profesor titular de fiziologie generală. Director al institutului de fiziologie generală. Decan în anii 1919—20 și 1920—21. Rector în anul 1921—22. Membru corespondent al Academiei Române, membru al societății de chimie biologică (Paris). Fost președinte al Reuniunii române de biologie, secția Cluj. Vicepreședinte al societății de științe din Cluj. Membru al soc. reg. rom. de geografie. Comandor al Coroanei româniei, Ofițer de instrucțiune publică (Franța).

2. **Augustin Maior**. Inginer (studii matematico-fizice). Profesor titular de fizică teoretică și aplicată. Fost director central al P. T. T., Cluj. Membru în comitetul Soc. științe din Cluj. Membru al Soc. gen. Inginerilor din România. Membru al soc. reg. rom. de geografie.

3. **Adrian Ostrogovich**, doctor în Chimie și diplomat în Farmacie de la Universitatea din Florența (Italia). Profesor titular de chimie generală și chimie medicală. Director al institutului de chimie și al laboratorului de chimie generală. Decanul Facultății de științe în anul 1921—22. Decanul reales pe anul școlar 1922—1923. Membru al Societății italiene de chimie (Roma), al Societății italiene de chimie industrială și aplicată (Milano), precum și al Societății de chimie din Franța (Paris). Vicepreședinte al Societății de științe din Cluj, fost vicepreședinte al Societății de științe și al Reuniunii biologice din București. Membru al Reuniunii române de biologie, secția din Cluj. Reprezentantul României și al Societății de științe din București la Congresul internațional de chimie aplicată ținut la Roma în 1906. Reprezentantul României și al

Societății de științe din București la serbările internaționale în onoarea lui Amedeo Avogadro, ținute la Torino în 1911.

Medalia jubilară „Carol I“. Comandor al Coroanei României, Ofițer „Corona d'Italia“.

4. **Ion Popescu-Voitești**, doctor în științele naturale. Profesor titular de Geologie și Paleontologie. Director al Institutului de Geologie și Paleontologie. Membru geolog colaborator și fost geolog șef al Institutului Geologic al României. Membru al Societății geologice franceze (Soc. géol. de France). Membru la „Geologische Gesellschaft in Wien“. Membru al Soc. Regale Române de Geografie Membru al Soc. de științe din Cluj. Membru al Soc. Sineene de Lyon. Membru al Asoc. Inginerilor și Technicienilor din Industria minieră din România. Medalia jubilară Carol I. Răsplata muncii cl. I. Ofițer al Coroanei României. Meritul industrial cl. I. Războiul 1913 și 1916—1918.

5. **Emil G. Racoviță**, doctor în științe naturale. Profesor titular de biologie. Directorul institutului de Speologie. Membru al Academiei Române. Președintele Societății de științe din Cluj. Senatorul Universității în Parlamentul României. Crucea Legiunii de Onoare (Franța).

6. **Ioan A. Scriban**, doctor în științele naturale. Profesor titular de zoologie și anatomie comparată. Directorul institutului zoologie. Membru al Societății de științe din Cluj. Membru al Soc. reg. rom. de geografie.

7. **George Vâlsan**, doctor în litere. Profesor titular de geografie generală, Direct. Inst. de Geogr. Membru al Academiei Române. Membru în comitetul Soc. reg. rom. de Geogr. Membru în comitetul Soc. de științe Cluj. Prezident al Soc. etnografice rom. Membru în „American geographical Society“. Membru în „Groupe d'Etudes géographiques de la Sorbonne“. Comandor al Coroanei României.

8. **Aurel Angelescu**, doctor în științe matematice. Profesor titular de teoria funcțiilor. Directorul laboratorului de mecanică. Membru al Societății de științe din Cluj, și al Societății matematice din Franța.

9. **Alexandru Borza**, doctor în științe, licențiat în teologie. profesor titular de Botanică sistematică. Directorul Institutului de botanică sistematică, al Muzeului Botanic și al Grădinei Botanice din Cluj. Prodecan 1919—1920, 1920—1921, f. vicepreședinte al Comisiunii pentru examinarea candidaților de profesori. Membru

în secțiunea științifică și școlară a „Asociației din Sibiu“. Membru corespondent al „Societății botanice cehoslovace“, al „Societății de horticultură“ din Lyon și al „Societății Transilvane de Științe Naturale din Sibiu“. Protopop onorar. Membru al Societății de științe din Cluj, al Soc. reg. rom. de Geografie și al Reuniunii române de biologie, secția Cluj

10. **Gheorghe Bratu**, doctor în științele matematice dela Universitatea din Paris. Profesor titular de calcul diferențial și integral. Prodecan 1921—22, 1922—1923. Decan 1823—1924. Membru al societăților următoare: Societatea de Științe din Cluj, Société mathématique de France, Société astronomique de France și Circolo matematico di Palermo, Italia.

11. **Gheorghe A. Dima**, doctor în științete fizice. Profesor titular de Fizica experimentală. Directorul institutului de fizică generală experimentală.

12. **Ion Grintescu**, doctor în științele naturale. Profesor titular de botanică generală (anatomie și fiziologie vegetală). Directorul Institutului de Botanică generală. Membru al societății helvetică de Științe naturale. Membru în comitetul Societății de științe din Cluj. Membru al Soc. Reg. Rom. de Geografie și al Soc. germane de botanică din Berlin. Membru al Reuniunii române de biologie, secția Cluj.

13. **Vasile Meruțiu**, doctor în științe naturale. Profesor titular de Geografie descriptivă. Directorul Laboratorului de Geografie fizică. Membru al Societății de Științe din Cluj. Membru în comitetul Societății Regale Române de Geografie.

14. **Dan Rădulescu**, doctor în chimie. Profesor titular de chimie organică. Suplinitor la catedra de chimie fizică. Directorul laboratoarelor de chimie fizică și chimie organică. Membru al Societății de științe din Cluj și al Societății de chimie din Paris.

15. **Gheorghe Spacu**, doctor în chimie. Profesor titular de chimie organică și analitică. Director al Laboratorului de chimie anorganică și analitică. Prodecan în 1923—24. Membru al Societății de Științe din Cluj și Societății de chimie din Paris.

16. **Teodor Angheluță**, doctor în matematici, Profesor la catedra de Algebra superioară și suplinitor la catedra de Mecanică rațională. Membru al Societății române de științe din București, al Societății de Științe din Cluj, al Societății Gazeta matematică.

17. **George C. Iuga**, doctor în matematici. Profesor titular al catedrei de Matematici generale. Membru al Societății de Științe

din Cluj și al Soc. Reg. rom. de Geografie, Comandor al Coroanei României.

Profesori agregați :

1. **Victor Stanciu**, doctor în științele naturale. Profesor agregat de Mineralogie și Petrografie. Director al Institutului de Mineralogie și Petrografie. Membru al Societății de Științe din Cluj. Membru al Soc. Reg. Rom. de Geografie și al secțiunii școlare a „Asociațiunii din Sibiu”. Membru al Asoc. Inginerilor și Technicienilor din Industria minieră din România. — Ofițer al Coroanei României.

2. **Nicolae Abramescu**. Doctor în științele matematice. Profesor agregat de Geometrie analitică și suplinitor la Catedra de Geom. descr. și Algebra superioară. Membru al Societății matematice și al Societății astronomice din Franța, al Societății „Circolo Matematico di Palermo”, al Societății „Gazeta Matematică” din București, al Societății de Științe din Cluj și București, al Societății Regale Române de Geografie și al Societății „Unione matematica italiana”. BCU Cluj / Central University Library Cluj

3. **Gheorghe Demetrescu**. Doctor în științele matematice. Profesor suplinitor de Astronomie. Directorul observatorului astronomic al Universității din Cluj.

Profesori angajați :

1. **René Gabriel Jeannel**. Doctor în științe. Profesor titular de Biologie. Subdirector al Institutului de Speologie. Cavaler al legiunii de onoare. Ofițer al Stelei României.

Profesori detașați :

1. **Dimitrie Pompeiu**, doctor în științe. Profesor titular de Analiză superioară. Director al Seminarului de matematici. Profesor titular de mecanică la Universitatea din București. Fost inspector al învățământului secundar și superior. Fost președinte al consiliului permanent de instrucțiune. Membru corespondent al Academiei Române, membru al Societății „Circolo Matematico di Palermo”, membru al Societății matematice din Franța. Ofițer al Legiunii de onoare. Profesor agregat la Universitatea din Paris.

Adjunct :

1. **Pierre Chappuis**, doctor în științe. Conferențiar angajat. Adjunct la Direcțiunea Institutului de Speologie.

2. **Vasile Desmireanu**, doctor in matematici dela Universitatea din Roma. Conferențiar suplinitor de Mecanica Rațională.

b) Personalul științific ajutat.

Șefi de lucrări :

1. Dr. Tiesenhausen M., Inst. de botanică generală.
2. Dr. Tănăsescu Ioan, Inst. de chimie generală.
3. Dr. Ripan Raluca, Lab. de chimie anorganică și analitică.
4. Dr. Ionescu Mircea, Lab. de chimie organică.
5. Dr. Vuia Romul, Lab. de geografie descriptivă.
6. Marian Victor, Inst. de fizică-teoretică și aplicată.
7. Gavrilescu Nicolae, Inst. de fiziologie generală.
8. Bușnița Teodor, Inst. de zoologie.
9. Mateescu Ștefan, Inst. de geologie-paleontologie.
10. Lațiu Victor, Inst. de mineralogie-petrografie.
11. Prișcu Mircea, Inst. de botanică sistematică.
12. Florinescu Aurel, Inst. de geografie generală.

Asistenți :

1. Curea Ioan, Lab. de mecanică și geometrie.
2. Taran Eugen, Inst. de fizică generală experimentală.
3. Procopiu Ana, Inst. de fizică generală experimentală.
4. Cherebețiu Petru, Inst. de fizică teoretică și aplicată.
5. Ciortea Marin, Inst. de fizică teoretică și aplicată.
6. Medean Victoria, Inst. de chimie generală.
7. Unter Dimitrie, Inst. de chimie generală.
8. Creangă Constantin, Lab. de chimie anorganică și analitică.
9. Caton Laurențiu, Lab. de chimie anorganică și analitică.
10. Celarian Gheorghe, Lab. de chimie organică.
11. Secăreanu Ștefan, Lab. de chimie organică.
12. Petrescu Virgiliu, Lab. de chimie fizicală.
13. Pop E. Florica, Inst. de fiziologie generală.
14. Pușcariu Valeriu, Inst. de speologie.
15. Epure Eugen, Inst. de zoologie.
16. Luca Valeriu, Inst. de geologie-paleontologie.
17. Călugăreanu Marcella, Inst. de mineralogie-petrografie.
18. Manolescu Teodora, Inst. de botanică generală.
19. Bozac Ioan, Inst. de botanică generală.
20. Pop Emil, Inst. de botanică sistematică.
21. Sighiartău Elizeu, Inst. de geografie.
22. Opreanu Sabin, Inst. de geografie.

Preparatori :

1. Armeanca Ioan, Observatorul astronomic.
2. Nistor Ioan, Inst. de fizică generală experimentală.
3. Călugăreanu Gheorghe, Inst. de fizică teoretică și aplicată.
4. Maxim Ioan, Inst. de fizică teoretică și aplicată.
5. Tănăsescu Maria, Inst. de chimie generală.
6. Tanislau Ioan, Inst. de chimie generală.
7. Voicu Ovidiu, Lab. de chimie-anorganică și analitică.
8. Dima Lia, Lab. de chimie-anorganică și analitică.
9. Ostrogovich Gheorghe, Lab. de chimie organică.
10. Iliescu Maria, Lab. de chimie organică.
11. Ionescu Olga, Lab. de chimie fizică.
12. Buta Teodor, Inst. de fiziologie generală.
13. Doctor R. Lucia, Inst. de fiziologie generală.
14. Balint Augustin, Inst. de zoologie.
15. Maxim Ioan, Inst. de geologie-paleontologie.
16. Ionescu Gheorghe, Inst. de mineralogie-petrografie.
17. Chevereșan Veturia, Inst. de mineralogie-petrografie.
18. Velici Gheorghe, Inst. de botanică generală.
19. Németh Francisc, Inst. de botanică generală.
20. Bujorean Gheorghe, Inst. de botanică sistematică.
21. Grădinar Eugenia, Inst. de geografie.
22. Călinescu Raul, Inst. de geografie.

Statistica
studentilor înscriși în anul 1923/24.

Numele Facultății	Numărul studenților ordinari			
		1923	1924	
După religie	gr. ort.	114	42	
	gr. cat.	19	3	
	rom. cat.	1	2	
	reformați	2	14	
	evanghelică	28	123	
	unitară	2	29	
	izraelită	2	29	
	După naștere	Vechiul Regat	6	1
		Transilvania și cețelalte părți	1	1
		Bucovina	1	1
Basarabia		1	2	
Cehoslovacia		1	1	
Ungaria		1	1	
Austria		1	2	
Iugoslavia		1	195	
Franta		2		
Rusia		2		
IN TOTAL	195			

Doctorii și licențiații Facultății.

a) Doctori :

1. Ionescu Mircea, doctor în științele chimice.
2. Tănăsescu Elena, doctor în științele chimice.
3. Chirițescu Marin, doctor în științele naturale.
4. Vuia Romul, doctor în științele geografice.

b) Licențiați :

1. Armeanca Ioan, licențiat în științele matematice.
2. Curea Ioan, licențiat în științele matematice.
3. Mioc Vasile, licențiat în științele matematice.
4. Călugăreanu Gheorghe licențiat în științele matematice.
5. Voicu Ovidiu, licențiat în științele chimice.
6. Nicolaescu Nicolae, licențiat în științele chimice.
7. Secăreanu Ștefan, licențiat în științele chimice.
8. Muntean Ioan, licențiat în științele chimice.
9. Fainbrun Noemia, licențiat în științele naturale.
10. Florescu Eugenia, licențiat în științele naturale.
11. Pop Oana Florica, licențiat în științele naturale.
12. Pop Emil, licențiat în științele naturale.
13. Bușnița Teodor, licențiat în științele naturale.
14. Călugăreanu Marcella, licențiat în științele naturale.
15. Sighiartău Elizeu, licențiat în științele geografice.

Cursuri, Lucrări, Rapoarte.

a) Institutul de Botanică generală.

Prof. I. GRINȚESCU.

I. *Curs de Botanică generală.*

(2 semestre, 3 ore pe săptămână)
 Miercuri și Sâmbătă de la 8—9 $\frac{1}{2}$.

Obiectul botanicii. Principii asupra caracterelor comune ale plantelor și animalelor.

Celula vegetală. Fiziologia celulei vegetale. Țesuturi și clasificarea lor. Studiul special al organelor plantei; rădăcina, tulpina, frunza, (organografie, organogeneză, anatomie, fiziologie, funcțiuni de relațiune, adaptațiuni).

Funcțiuni vegetale: respirația, transpirația, asimilația carbonului. Asimilația carbonului la plantele fără clorofilă. Asimilația azotului. Nutrițiunea.

Despre parazitism și saprofitism la plante. Biologia plantelor carnivore.

Reproducerea la plante. Fecundația și consecințele ei din punct de vedere ereditar. Mendelism. Sămânța și fiziologia sămânței în timpul germinației. Diseminarea semințelor. Înmulțiri vegetative.

Noțiuni privitoare la variațiunile speciilor; cauzele variațiunilor. Lamarcism, Darwinism, teoria mutațiilor.

II. *Lucrări practice.*

(două semestre, 5 ore pe săptămână)
 Miercuri și Sâmbătă de la 9 $\frac{1}{2}$ —12.

S'a studiat în special: Celula vegetală și conținutul său. Mișcările protoplasmice. Principalele tipuri de țesuturi. Morfologia

externă și morfologia internă a rădăcinii, tulpinii și frunzei. Principalele tipuri de materii de rezervă și caracterizarea lor la microscop. Morfologia floarei. Structura organelor de reproducere. Morfologia fructelor. Sămânța și germinațiunea. Noțiuni practice asupra înmulțirilor vegetative.

III. *Lucrări practice de Botanică generală,*
cu studenții anului I de Farmacie.

(Două semestre, 3 ore pe săptămână).

S'a urmat un program în care s'a dat preferință exemplelor luate dintre plantele medicinale.

IV. *Excursiuni botanice,*
cu studenții în Șt. Naturale și cu studenții în Farmacie :

1. In Făgetul Clujului (11 Mai).

2. La Turda și Cheia Turzii (17 și 18 Mai), în asociație cu Dl prof. Al. Borza și personalul Institutului de Botanică sistematică.

BCU Cluj Central University Library Cluj
V. *Excursiuni științifice.*

a) Pe Ceahlău (Carpații Orientali) dela 22—29 Mai, însoțit de Dl E. I. Nyarady, ing. silv. G. P. Antonescu și I. Togănel.

b) In Munții Gurghiului (Mureș-Turda) în Iulie și August.

c) Pe Negoiu (Carpații Meridionali) (13—18 August) în asociație cu Prof. F. Pax (Breslau), Prof. Al. Borza și personalul Grădinii botanice din Cluj.

d) Pe malul Nistrului, la Săvarna (Basarabia) dela 21—29 Septembrie, fiind delegat din partea Ministerului Agriculturii spre a lua parte la o anchetă științifică.

b) **Institutul de Botanică sistematică, Muzeu și Grădină botanică.**

Director :

Prof. Dr. AL. BORZA.

A) **Cursuri, lucrări practice, excursii cu studenții.**

1. *Botanică sistematică.*

Săptămânal 3 ore curs, 5 ore lucrări practice. Obligatoriu pentru studenții în Științe nat. a. II și III.

a) Cursul de complectare al semestrului precedent. 7 lecțiuni și ședințe de demonstrații, tratând „*Sympetalae verae*“.

b) Cursul regului. Semestrul I. 26 lecțiuni, sem. II. 14 lecțiuni (Tot atâtea ședințe de lucrări practice).

Scopul și metodele sistematicii. Istoria clasificării. Originea speciilor și evoluția generală a regnului vegetal. Tratatul sistematic a următoarelor încrângături: Schizophyta. Myxomycetes. Flagellatae s. lat. Chlorophyceae s. lat. Charophyta. Phaeophyceae. Rhodophyceae, Eumycetes (cu Lichenes). Bryophyta. Pteridophyta. Gymnospermae. Angiospermae (Protoangiospermae. Parietales s. lat. Rosales s. lat. Centrospermae s. lat. Columniferae s. lat. Monocotyledoneae).

În ședințele de lucrări practice s'au examinat la microscop reprezentanți tipici ai grupurilor tratate la curs, făcându-se desene și preparate permanente. În sem. II s'au făcut și numeroase determinări de plante fanerogame.

2. *Botanică sistematică farmaceutică.*

Obligatoriu pentru studenții în farmacie, a. I. Săptămânal 1 oră curs. (Materia tratată, vezi la Fac. de medicină).

3. *Geografie botanică.*

Curs facultativ pentru studenții în științe, a. II—IV. Săptămânal 1 oră. În anul 1923/24 s'a tratat Geografia botanică a patriei.

Sem. I și II: 12 lecții.

Istoria explorării botanice a României. Orohidografie. Climă. Sol. Vegetația: etaje de altitudine. Formațiunile cu asociațiile lor. Noțiuni de fitosociologie.

4. *Excursiuni botanice.*

Obligatorii pentru stud. în științe și farmacie.

S'au făcut următoarele excursiuni: Cluj-hajongart, Făgetul Clujului și jurul Turzii (2 zile, vizitându-se sărăturile, fânețele și Cheia Turzii).

B) *Activitatea Muzeului botanic.*

Personalul a rămas același.

Herbarul Universității a sporit cu 2050 numere, ajungând cifra de 132,370 exemplare. Acest spor provine din donațiuni (D-nii I. G. Grințescu, Prodan, Borza, Nyárády), montarea de material vechiu și colectate de personalul institutului.

Primate în schimb dela Geneva (70 sp.), Sydney-Australia (100) Wien, Staatsmuseum (350), Zürich (160), Kristiania (220) Atena (100), Firenze (360), Prof. M. Brandza-București (30).

Herbarul Muzeului Ardelean a sporit cu 155 plante de herbar, având acum un număr de 259.362 foi de herbar.

Excursiile făcute în anul 1923 de personalul Institutului și al Muzeului pentru studiul florei noastre și pentru îmbogățirea colecțiilor: 1. 18/III Ciucea. 2. 25/III Pădurile Cluj. 3. 19/III Făget. 4. 21/III Făget. 5. 23/III Făget. 6. 28/III Hoi. 7. 2/IV Făget. 8. 13/IV. Someșul-rece. 9. 17/IV Făget. 10. 18/IV. Cluj-Lomb. 11. 22/IV Pădurile Mănăsturului. 12. 24—25/IV Sălicea-Ciurila. 13. 28/IV Fânețe. 14. 3/V Fundătură. 15. 6/V Desmir-Giurfalău. 16. 11/V Plecica. 17. 14/V Popfalău. 18. 13/V Cheia Râmețului. 19. 18/V Gărbău. 20. 22/V Valea Morii. 21. 6/VI Sub Făget. 22. 9/VI Făgașul Turcului. 23. 25/31/V Banat: Băile Herculane, Orșova. 24. 11/VI Fânețe. 25. 15/VI Apahida. 26. 17—18/VI Turda-Trăscău. 27. 24/VI Valea Florilor. 28. 25/VI Boj. 29. 28/VI—1/VII Muntele Țibleș. 30. 8/VII Fânețe. 31. 31/VI—3/VI Constanța-Murfatlar. 32. 6—10/VII Basarabia de sud. 33. 11—21/VII Delta Dunării. 34. 28/VII Făget. 35. 30/VII Boj. 36. 22—24/VIII Constanța. 37. 19—23/VIII Roda veche-Ineu. 38. 28/VIII Valea Plecica.

Epuiându-se hârtia de herbar, materialul imens colectat în aceste excursiuni nu a putut fi montat și înregistrat. Avem nevoie de un fond de 45.000 Lei pentru procurarea hârtiei.

Muzeul Botanic propriu-zis, colecțiunile imense de diverse produse vegetale este plasat tot în clădirea șubredă a vechiului Teatru Național. Ba intervenind în cursul anului un contract de închiriere acestei clădiri unei societăți pentru transformarea localului și exploatarea lui, am fost nevoiți să evacuașim mai multe camere, îngrămădind materialul muzeal într'un șopru impropriu.

Publicațiile Muzeului. „Buletinul de informații al Grădinei botanice și al Muzeului botanic dela Universitatea din Cluj“ a apărut în 1923 în 4 numere și un Appendix. În schimbul acestei publicații am primit din străinătate și țară publicații botanice de mare valoare.

Din colecțiunea de plante uscate editate în 60 exemplare sub numele de „Flora Romaniae exsiccata“, în colaborare cu numeroși botaniști români, am pregătit spre publicare centuria a IV-a și V-a (Nrii 301—500). În schimbul fasciculelor anterioare am primit din străinătate materialul arătat mai sus.

C) Grădina Botanică.

Am urmat cu zor în cursul anului școlar organizarea acestei instituții noi a Universității noastre. Lucrările fundamentale, instalațiile hidraulice, au fost terminate în lunile de toamnă, împreună cu castelul de apă propriu al grădinei și cu bazele de beton. Am mai construit o florărie de multiplicare și una pentru iernarea plantelor mediterane. S'a făcut o monumentală împrejurare către Strada Regală.

Secțiunea Sistematică este acum aproape complet terminată. Din grupele geografice am amenajat flora Banatului și Flora Mediterană, de asemenea și grupele ornamentale către Strada Regală. Am complectat colecția plantelor de munte și stepe în ghivece, care este una din cele mai bogate din lume.

Mai este foarte mult de lucru, pânăce noua Grădină botanică va fi complet amenajată. Cu fonduri anuale ridicole de 50,000 Lei nu se va putea face însă nimic. Este îngrijorătoare starea serei mari din grădina botanică veche, mâncată de rugină și neincăpătoare pentru palmierii noștri gigantici. Se impune o grabnică construcție a unui palmariu nou în grădina nouă.

S'a făcut schimb de semințe cu 122 grădini botanice din lumea întreagă. Am primit 4108 pungi de semințe, am expedit 8277 pungi. În țară am ajutat 13 școale la înființarea de grădini botanice școlare.

c) Institutul de Chimie.

Director: Prof. Dr. ADRIAN OSTROGOVICH.

1. Chimie generală și medicală.

Dr. A. OSTROGOVICH.

Curs comun pentru studenții Facultății de Științe și de Medicină, (5 ore de curs pe săptămână).

a) Introducere în studiul Chimiei, legii generale.

b) Chimie neorganică. (Dnii studenții mediciști sunt ținuți a cunoaște mai ales elementele și combinațiunile ce au aplicațiune medicală).

c) Chimie organică.

Lucrări practice de Chimie generală pentru studenții naturaliști (44 ședințe de câte 4 ore).

Lucrări practice de Chimie generală pentru studenții mediciști. (44 de ședințe de câte 4 ore. Aceste ședințe a trebuit să

fie împărțite în 2 serie din cauza numărului de studenți mai mare de cât locurile disponibile).

Programul detaliat atât al cursului cât și al lucrărilor practice se afla publicat în anuarul precedent.

2. *Chimia organică.*

Profesor: Dr. DAN RĂDULESCU.

Programul:

Curs. Anul II. Chimia funcțiunilor organice simple și complexe. Dinamica organică pe baza teoriei lui Thiele-Starek și a valenței electronice.

Lucrări practice anul II-a. Analiza elementară calitativă organică. Caracterizarea funcțiunilor organice mai însemnate. Sinteze organice.

Curs. Anul III: Capitoale speciale din chimia organică: a) Heterocicli; b) alcaloizi; c) coloranți, spectrochimie și boiangerie; d) zaharuri; e) proteine; f) uleiuri eterice.

Lucrări practice anul III-a: Analiza elementară cantitativă organică Carbon: Liebig-Deustedt, azot: Duma-Kyeldahl, Halogeni sulf, fosfor. Determinarea cantitativă a principalelor funcțiuni organice. Recunoașterea substanțelor organice.

3. *Chimia fizică.*

Suplinitor: DAN RĂDULESCU.

Anul III-a. P. I. Atomistica: Teoria ametică, radioactivitatea, electronica ametică; proprietăți statistice, aditive și specifice.

P. II. Energetica și aplicațiile. Bazele energetice. Termochimia; Isochora lui Van 't Hoff aplicații. Măsura afinității; Teoremul lui Nernst. Teoria fazelor și a potențialului.

P. III. Electrochimia. Legile, teoriile și aplicările lor generale, cu tehnică, analiză și biologie.

Anul III. Lucrări practice de chimie fizică (8 ore săptămânal) (Chimie și fizică)

I. Densimetrie, greutate moleculară, spectroscopică, refractometrie, spectrometrie, polarimetrie, calorimetrie. Măsurile de statică și cinetică chimică.

II. Electrochimie. Principalele măsurile elementare. Conductibilitate; concentrația de ioni, titrane electrochimică. Electroanaliză înceată și rapidă. Separări de metale. Calculul randimentului.

4. *Chimia Anorganică.*

Director prof. G. SPACU.

În cursul anului școlar 1923—24 s'au ținut în laboratorul de chimie Anorganică și Analitică următoarele cursuri și lucrări practice cu studenții din anii I, II și III-lea chimie și I și II farmacie.

I. Curs de chimie Anorganică: 33 lecțiuni a 1 oră $\frac{1}{2}$ fiecare, frecventate de 8 studenți ai anului II-lea chimie.

II. Curs de chimie Analitică: 19 lecțiuni a 1 oră $\frac{1}{2}$ fiecare, frecventate de 10 studenți din anul I, al secțiunii chimie. și 25 studenți anul I farmacie.

III. Lucrări practice de chimie analitică calitativă: 43 ședințe de laborator a 7 ore fiecare, frecventate de 15 studenți din anii I și II chimie și 25 studenți din anul I farmacie.

IV. Lucrări practice de chimie analitică cantitativă: 43 ședințe de laborator a 7 ore fiecare, frecventate de 10 studenți din anii II și III chimie și 17 studenți din anul II-lea farmacie.

V. Lucrări practice de analize de gaze: 13 ședințe de laborator, a 6 ore fiecare, frecventate de 5 studenți ai anului al 3-lea chimie.

Tot în cursul acestui an școlar s'au executat de subsemnatul și personalul științific ajutător din acest laborator următoarele lucrări științifice originale, publicate în buletinul „Societății de științe din Cluj“.

1. *G. Spacu*: Une méthode électrolytique rapide pour séparer le cadmium du cobalt. Bul. Soc. de Științe Cluj, Tomul II, pag. 23—28.

2. *G. Spacu și L. Caton*: Sur les ammines des sels doubles VII-e Note, Bul. Soc. de Științe Cluj, Tomul II, pag. 29—51.

3. *R. Ripan*: Contribution à l'étude de l'influence exercée par le volume des anions sur le nombre des molécules des bases fixées par le cation I-ère Note, Bul. Soc. de Științe Cluj, Tomul I, pag. 73—88.

4. *G. Spacu și O. Voicu*: Une nouvelle méthode pour le dosage de la pyridine, Bul. Soc. de Științe Cluj, Tomul II, pag. 89—96.

5. *G. Spacu și R. Ripan*: Une nouvelle méthode pour le dosage des chlorures en présence de sulfocyanures Bul. Soc. de Științe Cluj, Tomul II, pag. 97—104.

6. *G. Spacu și C. Creangă*: Sur une méthode iodométrique pour le dosage de la pyridine dans les solutions aqueuses. Bul. Soc. Științe Cluj, Tom II, pag. 105—111.

7. *G. Spacu*: Contribution à l'étude de la structure de la benzidine. Benzidinammines. Bul. Soc. de Ştiinţe Cluj, Tomul II, pag. 187—210.

8. *R. Ripan*: Sur une nouvelle méthode pour le dosage et la séparation du cadmium. Bul. Soc. de Ştiinţe Cluj, Tomul II, pag. 211—216.

Materia dezvoltată în cursul de Chimie Anorganică.

Profesor Dr. G. SPACU.

a) Program analitic al cursului pentru studenţii anului II dela chimie.

(3 ore de curs pe săptămână).

Teoriile fundamentale din chimie. Ipoteza atomică. Echivalenţi chimici. Materia în stare de gaz. Proprietăţi generale. Legile Boyle-Mariotte, Gay Lussac şi Dalton. Densităţile gazelor şi a vaporilor. Determinări experimentale (V. Mayer şi Hoffmann). Ponderi moleculare şi atomice. Ponderi moleculare anormale. Volum molecular, moleculă gram. Calculul valorii lui *R*. Teoria cinetică a gazurilor. Calculul vitezei mijlocii. Drumuri moleculare. Cifra Loschmidt. Numărul *N*. Comportarea gazelor la presiune redusă. Ionizarea. Emisiunea catodică. Razele *X*. Teoria electronică. Masa şi raza unui electron. Experienţele lui Crooks, Braun şi Thompson. Razele canal. Cercetările lui J. J. Thomson şi Aston. Analiza spectrală. Licefacţia gazelor. Constantele critice. Metode directe şi indirecte pentru determinarea lor. Maşina Linde, Hampson şi Claude. Formula lui van der Waals. Starea ligidă; structura ligidelor. Constante fizice şi determinarea lor. Rezultatele cercetărilor lui Kopp şi Traube. Tensiunea superficială. Formula lui Eötvös, Ramsay şi Shields. Refracţiunea ligidelor; Refractometrul Pulfrich. Determinările lui Conrady şi Brühl. Formula *L*. Lorentz—H. Lorentz. Puterea rotatorie. Polarimetrul cu penumbră Laurent. Putere rotatorie magnetică. Aplicaţiuni în resolvirea diferitelor probleme chimice

Starea solidă. Constantele fizice. Căldura specifică. Legea lui Dulong şi Petit. Abateri. Disoluţiuni. Legea presiunilor şi a volumelor. Legea lui Henry. Explicarea fenomenului disoluţiunii. Presiune osmotică. Experienţele lui Pfeffer, De Vriess şi Leduc. Relaţiuni între gaze şi disoluţiuni. Concepţiunile lui van't Hoff. Tonometria, ebulioscopia şi cryoscopia. Diferitele aparate pentru determinări de ponderi moleculare. Valori anormale.

Valența. Isomeria. Stereochimia cărbunelui.

Teoria lui Werner asupra combinațiilor complexe. Isomeria în chimia minerală și izomeria optică (capitol dezvoltat în 12 lecțiuni).

Clasificarea elementelor: Lotar Mayer, Mendelejeff și Losanitch.

Energia chimică. Termochimia. Principiile lui Berthelot și teorema lui Le Chatelier. Bomba calorimetrică.

Electrochimia. Legile lui Faraday. Disociație electrolitică; teoria lui Arrhenius. Argumente pentru și contra acestei teorii. Teoria lui Nernst Thomson. Teoria ionilor mobili Reychler. Concepțiunile lui Werner. Conductibilitatea electrolitelor. Cercetările lui Hittorf și Kohlrausch. Viteza ionilor și numere de transport. Gradul de disociare al apei.

Disociare termică. Legea masselor. Aplicarea legii lui Guldberg și Waage la ambele fenomene de disociare. Legea lui Ostwald. Experiențele lui Deville, Berthelot și Debray. Regula fazelor (Gibbs). Grade de libertate a sistemelor. Aplicarea ei la diferitele elemente și substanțe (sulf, apă) Diagrama asupra sistemului: clorură ferică și apă, Backhuis Roozeboom. Sisteme condensate.

Partea descriptivă.

Descrierea amănunțită a elementelor următoare și a combinațiilor lor principale:

Litiu; Rubidiu; Cesium; Beriliu; pământurile rare. Galiu. Indiu. Thaliu. Vanadiu, Niobiu, Tantal. Molibden Wolfram. Heteropoliacizi și concepțiunile noi. Uraniu, Ruteniu, Rodiu, Paladiu, Osmiu, Iridiu Platina. Germaniu, Titan și Zircon.

Gazele rare. Radium. Substanțele radioactive. Seriiile de transformare. Niton. Mesotoriu. Toriu X. Isotope. Edificiul cristalin și rețele cristaline; cercetările lui Laue și diagramele sale.

b) *Curs de chimie Analitică calitativă pentru studenți dela farmacie anul I.*

(2 ore de săptămână).

c) *Lucrări practice de Chimie analitică calitativă cu studenții anului I, dela chimie și farmacie.*

Luni și Marți: 8—12 $\frac{1}{2}$ și 2 $\frac{1}{2}$ —6.

d) *Lucrări practice de chimie analitică cantitativă cu studenții anului II, dela chimie și farmacie, și anului III, de la chimie.*

Luni și Marți: 8—12 $\frac{1}{2}$ și 2 $\frac{1}{2}$ —6.

c) *Analize de Gaze cu studenții anului III dela chimie.*

Mercuri: 9—12 și 3—6.

d) Institutul de fizică generală experimentală.

Director G. A. DIMA.

Raport asupra activității desfășurate în cursul anului școlar 1923—23 la Institutul de Fizică Generală Experimentală al Universității din Cluj.

1. S'au ținut regulat cursurile și lucrările în orele reglementate anunțate în program.

2. Anul acesta s'au mai completat unele din lipsurile materiale ale institutului și s'a pus în funcțiune atelierul mecanic anexat, în care s'au început în mod facultativ și lucrări practice, făcute de absolvenți ai facultății.

3. Sub conducerea mea d-nii asistenți V. Marian și E. Taran au redactat și litografiat pentru folosul studenților un curs de îndrumări la lucrările practice de Fizică ce se fac în acest institut.

4. Subsemnatul am redactat, sub formă mai elementară, o serie de lecțiuni de fizică (Căldură și Electricitate statică și Magnetism) conform programei liceului. Aceste lecțiuni, aprobate de minister vor servi de pregătire la examenul de admitere în Universitate și intenționez să redactez și să public un curs complet.

5. Programa cursurilor de Fizică Generală Exp. precum și a lucrărilor practice este cu mici modificări aceea publicată în anuarul precedent. Ea nu a putut fi publicată în acest anuar din lipsă de spațiu.

**e) Institutul de fizică teoretică și aplicată de pe lângă
catedra de fizică teoretică și aplicată.**

Director prof. A. MAIOR.

Institutul de fizică teoretică și aplicată de pe lângă catedra de fizică teoretică și aplicată este Institut nou înființat și e unicul în țară organizat după sistemul institutelor similare moderne din străinătate.

În timp ce cursul de fizică teoretică și aplicată înzestrează pe fizician și pe candidatul de profesor cu cunoștințele teoretice pe baze matematice, necesare la pătrunderea „filozofiei naturale“ cum o numese și azi englezii, și la rezolvirea problemelor de fizică; în timp ce semianriile introduc studențimea în metodele cerce-

tărilor științifice : Institutul îi pune la dispoziție o bibliotecă reprezentând elita literaturii de specialitate franceze, engleze și germane, atât prin manuale, enciclopedii, monografii și rapoarte, cât și prin revistele cele mai alese și mai variate, și îi pune la dispoziție în sălile sale de lucrări aparate și instrumente pentru lucrările practice de laborator și pentru cercetări originale sub conducerea personalului științific al Institutului și sub supravegherea directorului.

Ce privește în special candidații de profesori, pe aceștia cursurile combinate pentru fizico-matematici, deoparte, îi face capabili de a propune în școale atât fizica, cât și matematica ; laboratorul institutului și cu atelierul atașat, de altă parte, îi introduce fundamental în măsurări fizice, în executarea experimentelor, precum și în mănuierea mașinilor de laborator și de atelier.

Anul II.

(Curs 2 ore, seminar 1 oră și lucrări practice 3 ore săptămânal)

I. Curs. Dinamica punctului și a corpurilor rigide, vectorial și analitic ; aplicații. Teoria oscilațiilor.

Principiile dinamicii inclusiv principiul variației.

Raportul dintre dinamica clasică și dinamica relativității.

Ecuațiile hidrostactice și hidrodinamice cu aplicații.

Propagarea unei perturbații într'un mediu oarecare.

II. Seminar. Probleme speciale și aprofundarea chestiunilor mai importante cuprinse în curs.

Anul III.

Curs 2 ore, seminar 1 oră și lucrări practice 3 ore săptămânal)

I. Curs. Teoria potențialului. Teoremele Stokes și Gauss.

Potențialul corpurilor polarizate. Legea Biot-Savart. Aplicații.

Teoremele fundamentale ale electrostatice și magnetostatice.

Ecuațiile lui Maxwell-Hertz ; aplicații.

II. Seminar. Aprofundarea teoretică și experimentală a chestiunilor mai importante cuprinse în curs.

III. Lucrări practice (material comun cu anul II).

Studiul erorilor și al corecturilor.

Introducere la măsurări în domeniul electricității.

Demonstrații asupra legilor fundamentale ale curenților continui

Măsurări de rezistențe (mici, medii și mari) după metodele :

Wheatstone, Thomson și Mance. Rezistența unui galvanometru.

Măsurarea rezistivității electrice.

Teoria galvanometrilor. Măsurarea constantelor lor.

Principiul wattmetrilor și a dinamourilor.

Transportul energiei electrice; transformatori și aranjamente de protecție.

Teorie și demonstrație asupra telegrafiei și telefoniei fără fir.

An. II și III. F., FM și an. II Chimie.

Curs 1 oră săptămăanal.)

Principiile fundamentale ale Termodinamicii. Aplicații.

f) Institutul de Fiziologie Generală.

Director prof. D. CĂLUGĂREANU.

Încă din vara anului 1923—24, Institutul de Fiziologie generală, care funcționase mai înainte în condițiuni foarte grele în localul Institutului de Fiziologie al Facultății de Medicină, a început să se instaleze în cele 4 camere, foste ale Societății sportive a studenților, date Institutului prin deciziunea Senatului universitar dela 13 Martie 1923.

Până în Octombrie acelaș an, instalațiile principale au fost făcute, așa că de la deschiderea cursurilor s'au putut face lecțiunile în noul local.

Deși instalațiile complete, așa cum cer trebuințele unui laborator de știință experimentală, încă nu s'au putut face din lipsă de fonduri, totuși cea mai mare parte a lucrărilor practice cu studenții s'au executat, deși lipsesc încă multe din aparatele necesare.

În ce privește lecțiunile, ele au fost în număr de 29. S'ar fi putut face mai multe dacă n'ar fi fost turburările studentești și dacă nu eram obligat să lipsesc din Cluj multă vreme, fiind chemat de repetate ori la București în interesul clădirii noului Institut și în Comisiunea de examen de capacitate pentru profesorii secundari. Lucrările practice însă n'au suferit, ele fiind conduse de personalul Institutului după indicațiunile date de subsemnatul.

Un progres însemnat — având în vedere timpul scurt de când lucrăm în acest local — s'a făcut în privința confecționării desenelor și planșelor necesare cursului. Desenatorul Institutului a executat până acum 27 planșe mari, unele având 2 m. pe 1,60 m.

În sesiunea de Iunie s'au prezentat la examenul de Fiziologie generală doi studenți și o studentă, cari au fost toți promovați.

Alăturerez aci un tablou conținând subiectele lecțiilor făcute și al lucrărilor practice executate de studenți, și un altul arătând personalul științific și administrativ care a funcționat în timpul anului școlar 1923—24.

Cursuri :

Obiectul Fiziologiei și raporturile ei cu celelalte științe. Materia vie în raport cu materia neorganică. Individualizarea materiei vii. Organizarea celulei. Starca fizică și constituția chimică a materiei vii. Hidrocarbonatele din punct de vedere biologic. Substanțele grase, rolul fiziologic. Lipoide. Proteinele. Proprietăți. Clasificarea. Hidroliza proteinelor. Producții de hidroliză. Constituția aminoacizilor. Sinteza peptidelor. Digestiunea bucală. Digestia stomacală. Digestia intestinală. Secrețiunea fierii. Absorbțiunea Intestinală. Respirațiunea. Schimburi gazoase. Respirația la păsări, reptile și batracieni. Respirația cutanată. Circulația sângelui. Schema circulațiunei la vertebrate. Sângele. Hemoglobina. Plasma sângelui. Compoziția. Coagularea sângelui. Fermentații plasmei. Funcțiunea inimii. Circulațiunea vasculară. Măsurarea presiunii arteriale. Nutrițiunea. Asimilațiunea și desasimilațiunea proteinelor, grăsimelor, Nucleoproteinelor și hidrocarbonatelor. Necesitatea sărurilor minerale în alimentație. Trebuința de vitamine. Secrețiuni interne. Excrețiunea. Eliminarea urinară, sudorală și pulmonară. Energetica ființelor vii. Formele de energie dezvoltate de organism și originea lor. Metabolismul. Determinarea ingestelor și egestelor. Funcțiunile de relațiune. Diferențiarrea și perfecționarea lor la animale. Fiziologia țesutului muscular. Proprietățile fiziologice generale ale sistemului nervos. Electricitatea nervoasă. Acte reflexe, instinctive, conștiente. Acte intelectuale.

Lucrări practice :

Reacțiunile hidrocarbonatelor. Dozarea glucozei. Reacțiunile proteinelor. Experiințe asupra grăsimelor. Microscopia laptelui. Separarea proteinelor din lapte. Evidențierea lactozei. Caracterele istologice ale glandei submaxilare, ficatului și pancreasului. Caracterele microscopice ale stomacului. Dozarea acidității sucului gastric. Separarea produșilor de digestie pepsică. Microscopia intestinului subțire. Dozarea alcalinității sucului pancreatic. Separarea și caracterizarea produșilor de digestie triptică. Reacțiunile sărurilor și pigmentilor fierii. Numărarea globurilor roși și albi din sânge. Spectroscopia hemoglobinei și derivaților ei. Dozarea cantității de

hemoglobină din sânge. Separarea proteinelor din plasma sângelui. Coagularea sângelui. Excitarea pneumogastricului și observarea inimilor limfatice la broască. Sfigmografie. Măsurarea presiunii arteriale la om. Structura istologică a glandei tiroide de cobai și a capsulei suprarenale de câne. Pneumografie. Structura istologică a rinichiului de șoarec. Analiza urinei. Inscrierea secusei musculare. Inscrierea tetanusului muscular. Electricitate musculară. Determinarea vitezei de propagare a undei nervoase.

g) Institutul de Geografie.

Director prof. G. VÂLSAN.

1. Raport asupra activității catedrei de Geografie generală, pe anul 1923-24.

George Vâlsan, profesor titular și director al Institutului de Geografie.

În anul 1923—24 s'au ținut două serii de cursuri:

1. Geografie umană, cu noțiuni de Antropologie și Preistorie privite din punct de vedere geografic.

2. Istoria descoperirii pământului și Istoria științelor geografice, cu lecțiuni asupra Istoriei geografiei românești.

Seminarii cu înaintați: monografii originale asupra diferitelor regiuni din țară.

Lucrări practice cu înaintați: interpretarea hărților topografice ale României, secțiuni morfologice și geologice.

Studii pe teren, cu ajutoare din fondul de excursii al catedrei. S'au studiat: Regiunea Agrieșului cu ținutul dintre Țibleș și Someșul Mare. Munții Codrului, Valea Târnavei Mari și a Vișei până în șesul Sibiului, viața pastorală în Munții Cibinului.

Excursiuni cu studenții în grup s'au făcut în împrejurimile Clujului.

Profesorul titular G. Vâlsan a cercetat amănunțit: Valca superioară a Prahovei și Dobrogea între Constanța și Mangalia. Din aceste cercetări s'a adus un important material fotografic și de observațiuni pe teren. Referate asupra rezultatelor obținute se vor publica în volumul II al „Lucrărilor Institutului de Geografie din Cluj“.

În primăvara anului 1924 a eșit de sub tipar volumul I al „Lucrărilor Institutului de Geografie“ pus sub direcțiunea d-lui G. Vâlsan. Acest volum de 350 pagini 8°, 54 fig. în text și 31 planșe cu 65 fotografii, text român și francez, cuprinde rezultatele

științifice ale excursiunilor făcute în campania 1921 sub conducerea d-lui profesor Em. de Martonne de la Sorbona (Paris).

În Iunie 1924 s'a trecut la Facultatea de Științe din Cluj primul doctorat în Geografie cu Istorie, de d. Romul Vuia, cu teza: Pădureni și Țara Hațegului, care se va publica în volumul II al „Lucrărilor Institutului de Geografie din Cluj“.

2. Geografia fizică și descriptivă.

Prof. Dr. V. MERUȚIU.

I. Cursuri.

Continente: Europa (2 ore săptămânal).

România: (2 ore săpt.) Cursurile s'au ținut în mod regulat tot anul.

II. Lucrări practice. (Ajutat de d. șef de lucrări A. Florinescu). (4 ore săptămânal).

S'au ținut cu studenții anului I și II dela Geografie și cu cei de a. III dela științe naturale, după următorul program:

a) După o expunere a principiilor de cartografie și cunoașterea semnelor convenționale pe hărți, fiecare student începe cu harta regiunii sale, pe care o desemnează.

b) Construcții de scări grafice.

c) Măriri și micșorări de hărți topografice sau din atlase.

d) Cunoașterea hărților în curbe de nivel și hașuri.

e) Copieri de curbe de nivel și trasarea lor în tuș.

f) Studiul formelor de teren profile.

III. Seminar.

Cunoașterea literaturii geografice. Recenzii din autorii mai însemnați. Cercetarea și rezumarea literaturii geografice străine referitoare la România, în deosebi a literaturii ungurești, mai puțin cunoscută Românilor. În afară de aceste, disertații de interes geografic, cu subiecte date.

IV. Excursiuni.

În afară de excursiuni mai mici, în apropierea Clujului s'au făcut și excursiuni mai mari.

În primăvara anului 1924, câțiva membri ai Inst. geografic, împreună cu prof. Meruțiu, după ce au luat parte la congresul de geografie ținut la Chișinău, au însoțit în călătoriile de studiu pe d. prof. de Martonne, prin Basarabia, Moldova și Transilvania, în deosebi în ținutul locuit mai mult de secui.

Au mai luat parte la aceste excursiuni d-nii profesori de

geografie dela Universitățile din București și Iași, d-nii Mehedinți și David, împreună cu asistenții d-lor, d. geolog I. Atanasiu (în toate excursiunile) iar în Transilvania începând dela Miercurca Ciuc însuși d. Prof. Mrazec, directorul Institutului geologic al României.

Aceste excursii, cari au durat două săptămâni au fost o continuare a campaniei de excursii din vara anului 1921 (a se vedea „Lucrările Institutului de geografie 1924“).

h) Institutul de Geologie-Paleontologie.

Director : Prof. Dr. I. P. VOITEȘTI.

Șef de lucrări : Ștef. MATEESCU.

Asistent : V. LUCA.

Preparator : I. MAXIM.

La Institutul de Geologie-Paleontologie s'au ținut, ca de obicei cele două cursuri, urmate imediat de lucrări practice : luni și miercuri, de la 2—3 1/2 cursuri, și de la 3 1/2—6 lucrări practice de Geologie cu studenții an. III-lea ; marți, de la 2—3 1/2 curs, și de la 3 1/2—6 lucrări practice, de Paleontologie cu studenții an. II-lea.

1. Cursul și lucrările practice de Geologie.

În 1923—24 s'au ținut în total 35 de prelegeri, în care s'au tratat toate capitolele cursului complet de Geologie Generală și de Geologie Stratigrafică, și 40 de ședințe de lucrări practice, frecventate în general de 10—14 studenți și studente.

2. Cursul și lucrările practice de Paleontologie.

În 1923—24 s'au ținut 19 prelegeri de Paleontologie, în care s'au tratat toate clasele de Nevertebrate, și 19 ședințe de lucrări practice, frecventate în general de 15—19 studenți și studente.

3. Excursiuni științifice cu studenții.

În cursul anului 1923—24 s'au făcut 2 excursiuni științifice cu studenții în Geologie-Paleontologie și în Mineralogie-Petrografie :

a) Una între 4 și 10 Decembre 1923, cu care ocaziune s'a arătat studenților structura geologică și exploatările din regiunile petrolifere Câmpina-Buștenari și Băicoi-Moroni; rafinăria Soc. „*Steara Romana*“ din Câmpina; atelierele mecanice ale Soc. „*Romano-Americană*“ din Ploești-Teleajan; masivul de sare și exploatarea

Salinei din Slănic-Prahova și Muzeul Institutului de Geologie și acela de Zoologie din București.

Excursiunea aceasta s'a făcut în locul celei din anul 1922 - 23 care, din cauza închiderii Universității nu s'a putut face.

b) A doua excursiune cu studenții uniți de la Geologie-Paleontologie și Mineralogie-Petrografie s'a făcut între 25 și 30 Iunie 1924 în regiunea basinelui de la Petroșani-Livezeni și în Valea Jiului între Petroșani și Lainici, cu care ocaziune studenții au putut studia structura basinelui și modul de exploatare al cărbunilor la Petroșani, Lupeni și Livezeni, precum și întreaga serie de șisturi cristaline în care-i săpată Valea Jiului până la Lainici.

4. *Lucrări științifice pe teren.*

În 1923 și 1924 personalul științific al Institutului de Geologie-Paleontologie a executat și lucrări pe teren, în vederea cunoașterii geologiei Țării, după cum urmează:

a) *Prof. Dr. I. P. Voitești.* În vara anului 1924 a studiat geologia regiunii de curbură a Subcarpaților și marginea Carpaților de la Mizil în Sud până la Moinești în Nord.

Însoțit de d-nii *Mateescu* și *Luca* a studiat anticlinalul de la Țigani, lângă Zalău, fiind chemat de Direcțiunea gazului metan, care are aci o sondă de explorare.

b) *Dl șef de lucrări Ștef. Mateescu.* A revăzut, pentru completare cu unele date necesare lucrării de teza pentru doctorat în geologie, regiunea Subcarpaților din Râmnicul Sărat și din Putna; a studiat Depresiunea Huedinului pe marginea de NE a Munților Apuseni, și Depresiunea Zalăului, la Nord de Munții Mezeșului și aceasta în vederea explorărilor pentru gaz metan ce Direcțiunea Gazului Metan execută în regiunea de la Țigani, lângă Zalău.

c) *Dl asistent Valeriu Luca*, atât singur, cât și împreună cu dl preparator *Ioan Maxim*, au studiat în vara anului 1923 raporturile geologie dintre Sedimentarul marginii occidentale a Basinelui Transilvaniei și Cristalinul Munților Apuseni din regiunea Turda - Mischiu - Buru - Șchiopi și Tur, județul Turda-Arieș.

Dl V. Luca în 1924 a continuat lucrarea de mai sus și a adunat material pentru studiul faunei și de Foraminifere din Mediterianul Basinelor Berchiș și Șchiopi, jud. Turda-Arieș, descoperite de d-sa.

5. *Muzeul Institutului de Geologie-Paleontologie.*

Colecțiunile de rocc ale Muzeului s'au îmbogățit în cursul

anului 1923—24 cu un număr însemnat de piese colectate atât în excursiunile cu studenți, cât și în excursiunile speciale ale personalului științific.

6. Biblioteca Institutului.

În cursul anului, de la 1 Septembrie 1923—1 Septembrie 1924, Biblioteca Institutului de Geologie-Paleontologie s'a îmbogățit cu 358 volume, dintre care 35 publicațiuni periodice și 252 volume.

7. Activitatea extrauniversitară a personalului științific.

a) În Mai 1924 dl Prof. Dr P. I. Voitești a fost solicitat de Școala Politehnică din Timișoara a face un curs de *Geologia Petrolului* cu elevii an III și IV; iar în Iunie 1924 a fost solicitat de Ministerul Sănătății Publice să face un studiu de detaliu asupra situației actuale și asupra mijloacelor de îndreptare a captării surselor de Băile Herculane, studiu consemnat într'un raport detaliat însoțit de o hartă geologică și profile.

b) Dl șef de lucrări Ștef. Mateescu a fost însărcinat cu suplinirea catedrei de Agro-Geologie de la Academia de Agricultură din Cluj.

i) Institutul de mineralogie și petrografie.

Prof. agr. VICTOR STANCIU.

I. Curs general de Mineralogie și Petrografie:

Joi și Vineri de la 2—3 $\frac{1}{2}$.

II. Lucrări practice de Mineralogie și Petrografie:

Joi și Vineri de la 3 $\frac{1}{2}$ —6.

Materia cursurilor.

Introducere. Împărțirea mineralogiei. Elemente de simetrie. Rețelele moleculare Bravais. Parametrii. Notația. Holoedria, Hemiedria, Tetartoedria. Sistemul cubic, tetragonal și rombic. Sistemul monoclin; triclin, hexagonal. Sistemul trigonal, Proiecțiuni. Calculul cristalelor din indicii fețelor. Zone, calculul zonelor. Maciele. Cristalogeneza. Creșterea cristalelor. Duritatea. Greutatea specifică. Cohesiune. Elasticitatea. Figuri de percusiune, figuri de coroziune. Fluorescență, Fosforescență, Electricitate, Galvanism, Magnetism.

Cristalografia optică. Propagarea undelor luminoase dintr'un mediu în altul. Indicele de refracție. Isotropie. Anizotropie. Cristale uniaxe și biaxe. Elipsoizii de viteză, elipsoizii de indici. Polarizația luminii

Microscopul polarizant. Interferența și culorile de interferență. Determinarea mineralelor la microscop. Extinctiuni. Figurile de interferență.

Zăcămintele de minereuri.

Mineralogeneza. I. Minerale primare. 2. Minerale secundare. I. Geneza directă. II. Geneza indirectă. I. Minerale plutonice. 1) Mineralizatorii, 2) Presiunea. II. Minerale de sublimare. III. Minerale hidatogene. IV. Minerale prin oxidare. Metamorfoza. Pneumatoliza. Metamorfoza dinamică. Dezagregarea. Pseudomorfoză. Paramorfoză.

Petrografia. Constituția generală a pământului. Rocă eruptivă, sedimentară, cristalofilienă. Separațiuni în rocă. Structura rocilor.

Mineralele constitutive ale rocilor. Feldspații: Ortoza, Celsianul. Microclin, Albit, Oligoclaz, Andezin, Labradorit. Bytownit, Anortit. Cuarțul: opal, cuarțit, tridimit, cristobalit. Feldspatoizii: Leucit, Nefelin. Cancrinit, Sodalit, Haüin, Nosean. Micele: Muscovit, Sericit, Lepidomelan, Lithiolit, Phlogopit, Biotit. Piroxenii: 1) Enstatit, Bronzit, Hypersten. 2) Diopsid, Fassait, Aegirin, Augit. Amfibolii: 1) Antophyllit, Gedrit. 2) Riebeckit, Arfwedsonit. Hornblendă comună, H. bazaltică, Tremolit. Actinolit. Peridot: Olivin, Forsterit. Hyalosiderit, Fayalit. Zircon: Cordierit-(Dichroit), Titanit-(Sfen), Turmalină. Beryll: Aquamarin, Smaragd, Topaz. Zeoliți: Analcim, Natrolit, Prehnit, Apofilit, Laumontit, Chabasit. Grenați: Pyrop, Almandin, Grossular, Spessartit, Melanit. Scapoliți: Dipir, Melilit, Epidot, Clorit, Pennin, Talc-(Steatit). Serpentin: Andaluzit, Sillimanit, Cyanit, Staurolit.

Clasificarea rocilor. Descrierea rocilor.

A) Rocă eruptivă:

Granitul, Sienitul, Trachitul, Dioritul, Gabroul, Porfirele, Porfiritele, Andesite, Dacite, Propilite, Tufuri, Cenușe, Sticle, Bazalte, Tufuri bazaltice, Diabaz, Piroxenite, Peridotite, Teralit, Plagioclazite.

B) Rocă sedimentară: I. Detritice. II. De precipitație.

C) Rocă metamorfică:

Șisturi cristaline.

Clasificarea mineralelor după sistemul lui Dana.

Elementele native.

Sulfuri, arseniuri, telururi: Galena, Argentit, Calcosin, Cinnabarit, Blenda, Pyrrhotin, Millerit, Nikelin, Pirit, Cobaltin, Smaltin, Cloantit, Marcasit, Arsenopirit, Löllingit, Silvanit, Krennerit, Hessit, Petzit, Nagyagit.

Sulfo-arseniuri și Sulfo-stibiuri: Calcopirit, Jamesonit, Bournonit, Pyrargirit, Proustit, Tetraedrit, Stephanit, Polibazit, Energit.

Oxizii: Arsenit, Senarmontit, Cuarț, Zircon, Rutil, Anataz, Brookit, Cassiterit, Piroluzit, Hausmanit, Braunit, Psilomelan, Corindon, Hematit, Magnetit, Ilmenit, Zincit, Opal, Manganit, Limonit, Diaspor, Bruceit, Hydrargilit, Göthit, Bauxit.

Halogenuri: Halit, Silvin, Fluorină, Cryolit, Atakamit.

Carbonați: Calcit, Magnezit, Dolomit, Rhodochrozit, Smithsonit, Sideroza, Aragonit, Stronțianit, Witherit, Cersit, Malachit, Azurit.

Sulfuri, cromuri, molybdenuri: Gossularit, Glauberit, Anhidrit, Gips, Baritină, Celestin, Anglezit, Kieserit, Alunit, Epsomit, Melanterit, Calcantit, Crocoit, Scheelit, Wulfenit.

Fosfuri, arseniați, antimoniati: Apatit, Vivianit, Erytrin, Piro-mo:phit, Annabergit, Wavelit, Libethenit.

Spineli — Cromit, Magnetit, Picotit, Hercinit, Gahnit.

Silicați: Cei tratați ca minerale constitutive ale rocilor.

Corpi organici: Ozokerit, Chihlimbar, Petrol, Asphalt, Cărbuni, Gaz natural.

Materia lucrărilor practice.

Desenul axonometric al formelor cristaline. Analiza formelor simple și a combinațiilor lor și gruparea lor în clasele de simetrie. Proiecțiune gnomică și lineară. Calculul zonelor și calculări de cristale. Proiecțiunea stereografică. Determinări de duritate. Determinări de densitate. Șlefuirea secțiunilor subțiri. Studiul microscopic al mineralelor în lumină naturală, și polarizată. Determinarea optică a mineralelor componente a rocilor. Calcularea după Osson a rocilor eruptive. Determinări de minerale. Analiza pirognostică. Lucrări de goniometrie cu goniometrul de contact și de reflexiune. Transcrierea valurilor diedre măsurate, în proiecția stereografică.

Excursiuni.

În cursul anului 1923--24 s'au făcut 2 excursiuni cu studenții uniți dela Mineralogie-Petrografie și Geologie-Paleontologie. În 4—10 Dec. 1923 s'a făcut excursiunea din regiunile petrolifere din valea Prahovei, iar între 25—30 Iunie 1924 în regiunea bazinului carbonifer Petroșani-Livezeni și Valea Jiului.

Lucrări științifice pe teren s'au făcut în regiunea Ghelarului (Calcarul dela Cerșior-Lelese) și în Munții Prelucii.

j) Institutul de Speologie.

Director prof. E. RACOVITĂ.

În raportul din anul trecut am dat lămuriri asupra organi-

zării Institutului, a materialului științific adunat și asupra activității personalului în cursul aceluși an. Anul acesta voi raporta numai asupra activității personalului, căci zestrea institutului n'a putut înregistra vre-o sporire notabilă din cauza fondurilor cu totul insuficiente de care am dispus.

A) Biblioteca. S'a continuat cu catalogarea Bibliotecilor Institutelor de Speologie (s'a ajuns la No. 2658), și de Zoologie s'a ajuns la No. 1797), iar din lipsă de fonduri n'am putut continua toate abonamentele la reviste nici cumpăra noile tratate apărute în cursul anului sau necesare cercetărilor.

B) Colecția de hărți geografice n'a înregistrat nici un spor din lipsa de fonduri.

C) Colecția fotografică a început să fie catalogată dar din lipsă de fonduri nu s'a putut continua.

D) Colecția biospeologică. S'a adăus acestei colecții materialul cules în 47 de peșteri.

E) Fauna Transilvaniei S'a cules mult material atât terestru cât și de apă dulce, dar acest material nefiind încă ales și preparat, nu pot indica date statistice.

F) Explorații Speologice și Faunistice.

a) Explorațiunea masivelor calcare din nordul Bihariei în regiunea cheilor Crișului. (10—15 Iunie 1924) R. Jeannel, P. A. Chappuis, Pușcariu V., H. Breuil și Roșca. 6 peșteri cercetate.

b) Cercetări în regiunea Hunedoarei. (17—29 Iunie 1924) R. Jeannel, P. A. Chappuis, V. Pușcariu, H. Breuil și Roșca. 20 de peșteri cercetate.

c) Cercetări în Banat la cheile Dunărei. (11 Iulie 1924). R. Jeannel. 1 peșteră cercetată.

d) Explorarea munților de la Trascău (Trascău, Bedeleu, Rămeți. Zalatna). (20 Iulie — 2 August 1924). R. Jeannel et P. A. Chappuis. 20 de peșteri cercetate.

e) Excursii în Munții Făgărașului: Negoii și Șerbota. Cercetări în regiunile subalpine și alpine. (12—25 August 1924) R. Jeannel.

f) Excursii în munții Bucegi și Piatra Craiului, cercetări în regiunile subalpine și alpine (27 August — la 6 Septembrie 1924). R. Jeannel.

k) Institutul Zoologic din Cluj.

Director, Profesor I. A. SCRIBAN.

Cursuri.

Auditoriu: Studenți Naturaliști anul I și II 30; studenți în

Farmacie anul I 25; Stud. în geogr. cu Naturale anul II 9.

1. Histologia: Celula și țesuturile în Seria animală.

2. Embriologie: Ou în seria Vertebratelor, Spermatozoidul, Nogeneză, Spermatogeneză, Segmentarea oului și legea de segment, dezvoltarea foițelor embrionare și embriologia organelor.

3. Organizația gener. și caract. generale embrionare ale Vertebratelor. Clasificația Vertebratelor: Ciclostomi, Pești, Batraciene, Reptilii, Păsări și Mamifere.

Organizația generală și clasificarea fiecărei grupe în parte. Anatomia comparată a Vertebratelor. Curs de completare cu studenții anului I și II 7 lecțiuni.

Lucrări practice.

Histologia: Diferite celule și țesuturi animale; Embriologie: ou, spermatozoid, segm. oului și foiței embrionare; morf. externă a Vertebratelor: Ciclostomi, Pești, Batracieni, Reptilii, Păsări și Mamifere. Anatomia comparată a Vertebratelor: Tegumentul și anexele, scheletul. Disecții: Pești, Batraciene și Mamifere.

Lucr. pract. de completare anul I și II Vertebrate.

Excursiuni Zoologice. S'au făcut de cătră Director și personalul științific la lacul Snagov, Comana, Valea Oltului și Lotrului, lacurile din sudul Basarabiei, lacul Sicului, apele sărate Cojocna etc. Lucrări științifice originale publicate:

1. Prof. I. A. Scriban, Direct. Instit. Zool. Sur la structure et la cyto-physiologie de la cellule adipeuse chez *Glossosiphonia* poludoza C. Rend. Soc. de Biol. Paris 1924. Tom. XC, Fasc. 14, Avril 1924.

2. Mue nouvelle méthode de coloration trichrome. C. Rend. Soc. Biol. Paris Tom XC 1924.

3. Teodor Bușniță, asistent. Contributions à l'étude anatomique et histo-physiologique du tube digestif chez *Misgurnus fossilis* L. Bulet. Soc. Științe, Cluj, Tom. II 1925.

1) Astronomia.

(3 ore pe săptămână).

Profesor: Dr. G. DEMETRESCU.

Curs predat în anul III de matematici de Dr. G. Demetrescu, profesor agregat de Astronomie:

Trigonometria sferică.

Desvoltări în serii uzitate în Astronomie.

Observații asupra calculului logaritmic.

Calcul de interpolație.

Metoda celor mai mici patrate.

* * *

Sfera cerească: mișcarea diurnă, diferite sisteme de coordonate și transformarea lor.

Instrumente astronomice.

Refracția astronomică.

Mișcarea Soarelui pe bolta cerească.

Precisiunea eclinoxilor și mutațiunea.

Mișcarea Soarelui pe ecliptică.

Măsura timpului. Calendar.

Paralaxa anuală a stelelor.

Principiul Doppler-Fizeau.

Planetele.

Publicații în anul școlar 1923—24:

1. Étude d'un objectif astrophotographique par la méthode des images extrafocales. Comparaison de quelques objectifs. (Revue d'Optique. Novembre et Décembre 1923).

2. Distanțele cerești și structura Universului. (1 volum în ediția Culturii Naționale).

m) Calcul diferențial și integral.

курс predat de

Profesor Dr. GHEORGHE BRATU.

Partea I. — Anul II.

(Curs: 3 ore pe săptămână; exerciții și probleme: 2 ore pe săptămână)

Numere iraționale. Continuitate. Limite. Șiruri.

Metoda infinitezimală. Funcții explicite. Derivate, diferențiale. Formula creșterilor finite. Derivate și diferențiale parțiale. Diferențială totală. Formula lui Taylor. Forme nedeterminate. Extreme.

Determinanți funcționali. Funcții implicite. Schimbarea variabilelor.

Integrale nedefinite. Integrale definite. Derivarea integralei.

Aria unei curbe plane. Lungimea arcului.

Integrarea funcțiilor raționale, iraționale, transcendente. Integrale eliptice și hypereliptice. Integrale curbilinii.

Integrale duble, triple, multiple. Formula lui Green.

Aria unei suprafețe curbe. Volume. Integrale de suprafață.

Serii. Convergență uniformă. Integrarea și derivarea seriilor.

Partea II. — Anul III.

(Curs: 2 ore pe săptămână; exerciții și probleme: 1 oră pe săptămână).

Ecuatii diferențiale de ordinul întâi și de ordin superior. Ecuatii diferențiale lineare. Wronskian. Ecuatii diferențiale lineare cu coeficienți constanți. Ecuatia lui Euler. Aplicații.

Sisteme de ecuații diferențiale de ordinul întâi și de ordin superior. Polinoame diferențiale.

Ecuatii cu derivate parțiale de ordinul întâi lineare și nelinere. Ecuatii cu diferențiale totale.

Ecuatii integrale. Ecuatiile lui Volterra și Fredholm. Aplicații.

n) Aplicațiile geometrice ale Calculului Diferențial și Integral

curs predat de Prof. Dr. A. ANGELESCU.

Anul II. Semestrul I.

2 ore curs și 1 oră seminar săptămânal.

Tangenta la o curbă. Cosinusi directori. Puncte singulare. Plan osculator. Plan osculator staționar. Teoria înfășurătoarelor. Înfășurătoarea unei familii de curbe plane, curbe strâmbe, de suprafețe depinzând de un parametru, de suprafețe depinzând de doi parametri. Curbura curbelor plane. Studiul unei curbe în vecinătatea unui punct. Curbura curbelor strâmbe. Torsiunea. Formulele lui Frenet. Desfășurată și desfășurătoare.

Curbura curbelor trasate pe o suprafață. Teorema lui Meunier. Indicatoare. Teorema lui Euler. Raze de curbura principale. Linii de curbura. Linii asimptotice. Formulele lui O. Rodrigues. Teorema lui Joachimsthal. Linii de nivel. Linii de cea mai mare pantă. Linii geodezice. Rețele conjugate.

Teoria funcțiilor

curs predat de Prof. Dr. A. ANGELESCU.

Anul III.

1 oră curs și 1 oră sem. în semestrul I; 2 ore curs și 1 oră sem. în semestrul II.

Funcțiuni de variabilă complexă. Generalități. Serii cu termeni complexi. Multiplicarea seriilor. Funcțiuni continue de variabilă complexă. Funcțiuni analitice. Funcțiuni olomorfe. Funcțiuni uniforme și multiforme. Studiul seriilor întregi. Funcția exponentială. Funcțiunile circulare. Funcțiuni inverse. Desvoltarea lui $\text{Log}(1+z)$. Formula binomului. Interpretarea geometrică a derivatei. Integrale definite luate între limite complexe. Schimbarea de variabila. Formulele lui Darboux și Weierstrass. Integrala lui Cauchy. Seria

lui Taylor. Teorema lui Liouville. Seria lui Laurent. Serii de funcțiuni olomorfe. Pol. Funcțiuni meromorfe. Puncte singulare esențiale. Teoremele lui Cauchy asupra zerurilor și polilor unei funcțiuni. Funcții întregi. Calculul reziduurilor și diversele sale aplicațiuni. Desvoltarea unei funcțiuni meromorfe în serie de fracțiuni raționale.

Analiză superioară.

Curs special predat de Prof. Dr. A. ANGELESCU în Semestrul II.

Integrale Euleriene. Funcțiuni ipergeometrice. Polinoame ipergeometrice. Polinoamele lui Jacobi. Clasa de polinoame a D-lui Appell. Polinoamele ortogonale și proprietățile lor fundamentale. Teorema lui Liouville și generalizarea ei. Polinoamele lui Laguerre. Funcțiuni biortogonale și exemplu de astfel de funcțiuni. Polinoamele lui Legendre. Polinoamele lui Gegenbauer. Integrala lui Poisson generalizată. Polinoamele lui Hermite. Polinoamele lui Kummer. Aplicațiuni ale polinoamelor ortogonale. Cuadraturi mecanice. Două probleme de minim. Convergența în medie.

o) Cursul de Algebră superioară.

(5 ore pe săptămână)

Profesor Dr. T. ANGHELUȚĂ.

Polinoame. Operații. Diviziunea. Cel mai mare divizor comun și cel mai mic multiplu comun a două polinoame. Teoremele lui Bézout și Euler. Descompunerea unei fracțiuni raționale. Analiza combinatoare. Aplicații: diverse însumări și puterea unui polinom. Rădăcina unui polinom. Limite de expresiuni ce rezultă din operațiile cu polinoame. Determinanți. Desvoltarea unui determinant după elementele unei linii și după Laplace. Aplicații, calcul de determinanți usuali și înmulțirea determinanților. Determinanți reciproci, teorema lui Laplace. Determinanți simetrici și antisimetrici. Motrice. Produsul a două motrice, teorema lui Cauchy-Binet. Ecuații lineare. Forme lineare. Substituții lineare, substituții ortogonale.

Derivate, formula lui Taylor, maximă și minimă; forme nedeterminate. Forme quadratiche. Reducerea la formă canonică prin metoda Gauss și a substituțiilor ortogonale. Proprietatea de invariant al discriminatului. Funcțiuni continue, numere iraționale. Probleme simple de analiză nedeterminată. Serii numerice. Criteriile clasice de convergență, criteriile de speța întâi și a doua. Serii absolut convergente și semiconvergente. Aplicații diverse. Teoria ecua-

țiilor algebrice. Teorema lui D'Alembert. Relațiile dintre coeficienți și rădăcini. Funcții simetrice raționale de rădăcinile unei ecuații. Formulele lui Newton. Rădăcini egale. Cazuri particulare. Eliminarea. Diferite metode. Transformarea ecuațiilor algebrice. Diferite aplicațiuni. Ecuații binome. Ecuații reciproce. Ecuații algebrice cu coeficienți reali. Separarea și calculul rădăcinilor. Ecuații simple transcendente.

p) Cursul de mecanică rațională.

(5 ore pe săptămână)

Profesor suplinitor Dr. T. ANGHELUȚĂ.

Cinematică. Viteasă. Accelerație. Mișcarea unei figuri invariabile în planul său. Compunerea mișcărilor infinitesimale. Scurtă privire asupra teoriei vectorilor. Mișcarea unui solid. Mișcarea relativă.

Principiile mecanicii. Statica. Echilibrul sistemelor invariabile. Echilibrul firului.

Dinamica punctului. Diverse probleme. Ecuațiile lui Lagrange. Principiul vitezelor virtuale. Aplicații.

Dinamica sistemelor. Teoreme generale. Aplicații la sisteme invariabile. Principiul lui d'Alembert. Ecuațiile lui Lagrange. Diverse aplicații.

q) Geometria Analitică.

(5 ore pe săptămână).

Profesor Dr. N. ABRAMESCU.

Introducere. Geometria pe o dreaptă. Axă orientată. Vectori. Diviziune armonică. Geometria plană. Coordonate carteziene. Coordonate polare. Punete. Direcții. Aplicații. Reprezentarea analitică a curbelor. Schimbarea sistemului de referințe. Relațiuni metrice. Aplicații. Curbele $f(x, y) = 0$. Linia dreaptă. Elemente de la infinit. Coordonate omogene. Elemente imaginare. Coordonate baricentrice. Sisteme de drepte. Raport anarmonic. Fascicol anarmonic. Cercul. Locuri geometrice. Omografie și involuție. Studiul curbelor de ordinul al doilea. Definiția elipsei, iperbolei, parabolei, ca locuri geometrice. Reducerea ecuații de gradul al doilea. Centre. Proprietăți generale ale conicelor. Intersecția unei drepte cu o conică. Tangente. Noțiuni asupra coordonatelor tangențiale. Noțiuni asupra curbelor înfășurătoare. Pol și polară. Asimptote. Diametrii. Axe-Focare. Conice omofocale. Determinarea conicelor prin condiții inițiale. Construcția conicelor. Proprietățile conicelor deduse din

ecuațiile simplificate. Noțiuni asupra construcției curbelor $y=f(x)$; $x=f(t)$, $y=g(t)$; $z=f(\omega)$, în coordonate polare; $f(x, y)=0$. Noțiuni asupra transformărilor plane. *Geometria în spațiu*. Reprezentarea liniilor și suprafețelor. Proiecțiuni. Puncte. Direcții. Schimbarea sistemului de referințe. Relații metrice. Substituții ortogonale. Clasificarea suprafețelor și liniilor. Planul și dreapta. Elemente dela infinit. Coordonate omogene. Elemente imaginare. Coordonate baricentrice. Sfera. Inversiune. Noțiuni asupra curbelor și suprafețelor. Locuri geometrice. Curbe străambe. Tangență și plan normal. Plan tangent la o suprafață. Generarea suprafețelor. Suprafețe riglate. Cilindre. Conuri. Conoizi. Suprafețe de rotație. Studiul suprafețelor de ordinul al doilea. Studiul sumar al celor cinci cuadrice după ecuațiile reduse. Proprietăți generale ale cuatricelor. Noțiuni asupra formelor cuadratice. Direcțiile asimptotice ale suprafețelor de ordinul al doilea. Plane tangente la cuadrice. Ecuația tangențială a unei cuadrice. Clasificarea cuatricelor. Reducerea ecuații de gradul al doilea. Pol și plane polare. Plane diametrale. Diametrii. Focare. Cuadrice omofocale. Generatoare rectilinii. Secțiuni circulare ale cuatricelor. Determinarea cuatricelor prin condiții inițiale. Proprietăți speciale ale cuatricelor după ecuațiile simplificate

r) Geometria Descriptivă.

(5 ore pe săptămână).

Profesor Dr. N. ABRAMESCU.

Generalități. Punct. Dreaptă. Plan. Intersecția planelor și dreptelor. Drepte și plane perpendiculare. Schimbarea planelor de proiecție. Rotația. Rabaterea în jurul unei orizontale. Rabaterea planului în jurul uneia din urmele sale. Probleme de unghiuri și distanțe. Reprezentarea poliedrelor. Secțiunea plană a poliedrelor; aplicații la prizmă și piramidă. Intersecția unui poliedru cu o dreaptă. Desfășurarea poliedrelor. Intersecția a două poliedre; aplicații la prizmă și piramidă. Umbra poliedrelor. Geometria cotate. Generalități asupra curbelor și suprafețelor. Proiecțiile cercului. Elemente de teoria suprafețelor. Generația suprafețelor. Clasificarea suprafețelor. Plan tangent. Punct conic. Plan tangent la suprafețe desfășurabile. Umbra suprafețelor. Contururile aparente a unei suprafețe. Plane tangente la con și cilindru. Umbra conurilor și cilindrelor. Secțiuni plane ale conului și cilindrului. Genul secțiunii. Intersecția conurilor sau cilindrelor cu o prizmă sau o piramidă.

Desfășurarea conului ; puncte de inflexiune. Intersecția conurilor și cilindrelor. Diferite cazuri. Ramuri infinite. Sfera. Contururi aparente. Intersecția cu o dreaptă. Secțiunea plană a sferei. Intersecția a două sfere și a trei sfere. Plane tangente la sferă ; într'un punct al sferei, dintr'un punct exterior, paralel cu o dreaptă, trecând printr'o dreaptă, comune în două sfere, la trei sfere. Sferă circumscrisă la un tetraedru, înscrisă într'un tetraedru. Cilindru de rotație. Con de rotație. Aplicații de construirea de drepte și plane făcând unghiuri date cu drepte și plane date. Rezolvarea triedrelor. Suprafețe de rotație. Torul. Intersecția unei suprafețe de rotație cu un con sau cilindru. Intersecția a două suprafețe de rotație ale căror axe se întâlnesc. Cazul când una din suprafețe e sferă. Cazul când suprafețele sunt de ordinul al doilea. Suprafața strâmbă (iperboloidul) de rotație. Paraboloidul iperbolic.

s) **Matematicii Generale.**

Prof. G. IUGA.

Generalități asupra operațiilor fundamentale ale algebrei. Frațiuni algebrice. Puteri și radicali. Ecuații algebrice de gradul I și II. Determinanți. Ecuații bipătrate, reciproce, binome și trinome. Cantități variabile și funcțiuni. Reprezentarea grafică. Continuitate. Inegalități. Progresii aritmetice și geometrice. Logaritmi. Teoreme asupra limitelor. Formula binomului. Triunghiul lui Pascal. Serii. Derivate. Variația funcțiunilor de o singură variabilă. Funcțiuni de funcțiune. Funcțiune compusă. Funcțiune implicită. Funcțiuni omogene.

Noțiuni de geometrie analitică în plan și în spațiu. Puncte, drepte, planuri. Conice și cadrice.

Formulele și seriile Taylor și Maclaurin. Forme nedeterminate.

Calculul cu cantități infinit de mici. Diferențiale de diferite ordine. Calculul diferențialelor pentru diverse tipuri de funcțiuni.

Integrala definită și nedefinită. Integralele funcțiunilor uzuale. Diverse metode elementare de integrațiune. Schimbarea de variabile. Cazurile când elementul diferențial sau limitele integrațiunii devin infinit de mari. Cadraturi și rectificări de curbe (coordonate carteziene și polare). Calcularea suprafețelor și volumurilor cu ajutorul integralelor simple, duble și triple. Integrale curbilinii. Noțiuni generale asupra ecuațiilor diferențiale. Integrarea ecuațiilor diferențiale în cazurile cele mai simple, în special a ecuațiilor lineare cu coeficienți constanți, cu sau fără membrul al doilea.

Diverse exerciții și aplicațiuni în lucrările de seminar săptămânale.

Publicații științifice.

Prof. A. Angelescu :

In Comptes rendus de l'Académie des Sciences, Paris :

1. Sur les fonctions génératrices des polynômes d'Hermite,
Tomul 177.

2. L'intégrale de Poisson dans le domaine complexe, Tomul 178.

In Journal de Mathématiques pures et appliquées, Paris :

3. Sur les zéros de certaines fonctions.

In Buletinul Societății de Științe din Cluj, Tomul 2:

4. Sur les fonctions génératrices des polynômes d'Hermite.

5. Sur une proposition de Stieltjés.

6. Sur certaines équations différentielles linéaires.

In Buletinul Societății de Științe din București, anul 25.

7. Sur une propriété fonctionnelle des spirales logarithmiques.

In Gazeta Matematică, vol. XXIX :

8. Asupra unei formule a lui Hermite.

9. Asupra unei proprietăți funcționale comune cercului și
spiralei logarithmice.

In Revista Matematică din Timișoara, Anul III :

10. Asupra unei formule de derivare.

Niculae Abramescu :

1. Résumé des principales propriétés des polynômes orthogonaux (Nouvelles Annales de Mathématiques, V série, tome II, p. 166—177, 1924).

2. Asupra unor ecuații din Calculul Vectorial (Buletinul de matematică pură și aplicată, anul III, No. 6, Februarie, 1924).

3. Asupra spiralei logarithmice (Gazeta Matematică, vol. 29, Mai; 1924).

4. Asupra unei teoreme a lui Hermite. (Gazeta Matematică, vol. 29, August; 1924).

Teodor Angheluță :

Une remarque sur l'intégrale de Poisson, Bulletin des sciences mathématiques 2 série t. XLVIII, Avril 1924.

Asupra determinantului simetric stâng, Gazeta Matematică pag. 324, vol. XXIX. (1924).

Asupra condițiilor de compatibilitate ale unui sistem linear Gazeta Matematică pag. 52. t. XXIX. (1924).

Observare asupra combinărilor, Gazeta Matematică pag. 289 t. XXIX. (1924).

Calculul unei clase de integrale definite, Gazeta Matematică (Octombrie 1924).

Așezarea în ordine naturală a rădăcinilor a două ecuații una de gradul al treilea și alta de gradul al doilea, Gazeta Matematică (Noembrie 1924).

G. A. Dima :

Lecțiuni de Fizică (Căldură, Electricitate statică).

I. Grințescu :

1. Botrychium virginianum (L.) Swartz în Transilvania Bulet. Soc. de Științe din Cluj, T. II, 2, pag. 21—22.

2. Contribution a l'étude du Mélèze des Carpathes, în colaborare cu dl G. P. Antonescu. Bul. Soc. de Științe din Cluj, T. II, 2, pag. 69—77.

3. Considérations Géo-Botaniques sur le mont Ceahlău, cu 2 planșe și figuri în text, Bul. Soc. de Științe din Cluj, T. II, 2, pag. 104—112.

G. Iuga :

Sur une propriété fonctionnelle de certaines courbes de l'espace (Bulet. Soc. de Științe din Cluj).

Prof. Augustin Maior :

Température et gravitation (Bul. Soc. de Științe din Cluj. T. II. 70—72, Ian. 1924)

Șef de lucrări V. Lupan :

Studiul fizicei și importanța lui (Anuarul liceului „P. Maior“ din Gherla pe an. șc. 1922/23).

Preparator Gh. Călugăreanu :

Sur une propriété des quadratiques (Bul. Soc. de Științe din Cluj. T. II. 63—69, Ian. 1924).

Dr. I. P.-Voitești :

1. The mode of appearance of the petroleum deposits in the carpathian regions with general consideration on the genesis of the petroleum and the salt of the actual deposits. Journal of the Institut. of Petroleum-Technologists, vol. 9, No. 38. London 1923.

2. Rapports géologiques entre les gisements de sel et ceux de pétrole. Annales des Mines de Roumanie, an. VII-e, București 1924.

3. Propuneri de reorganizare pentru învățământul primar și secundar. Cluj 1924.

4. Elemente de Geologie. Ediția II-a. Cluj 1924.

Comunicări în curs de publicație.

5. The Rock salt masses in the Rumanian carpathian regions considered from a geological point of view. Articol solicitat de Houston Geological Society. Houston, Texas, cu ocaziunea unui Congres special asupra Domurilor de sare de pe întreg pământul, ținut în Martie 1924.

6. Sur l'origine du pétrole et sa mise en gisement. Articol ce va apare în volumul omagial ce se publică în onoarea Prof. *Gorjanovici-Kramberger* sub direcția d-lui *Dr. B. Zarnik* din Zagreb.

7. Noțiuni de geologia petrolului. Bul. Muz. de Geologie-Mineralogie. Cluj (sub presă).

Dr. I. P.-Voitești și Ștef. Mateescu :

Comunicare preliminară asupra klippei de Paleogen din Răchitașu-Putna. Comunicată la 30 Mai 1924, Institut. Geologic al României, București.

Ștef. Mateescu :

1. Raport asupra cercetărilor geologice făcute în districtele Putna și Râmnicul Sărat în vara anului 1923. Comunicată în Noemvrie 1924 la Institutul Geologic al României, București.

2. Câteva observațiuni asupra geologiei și morfologiei depresiunii Huedinului (Nordvestul Transilvaniei). Ședința din 15 Mai 1924 a Soc. de Științe, Cluj.

3. Considerațiuni generale asupra eroziunii continentale, în regiunea de curbură sudestică a Carpaților Români, din timpul Tertiului și Cuaternarului. Comunicată la 30 Mai 1924 la Institut. Geologic al României, București.

Prof. E. G. Racoviță :

1. Diagnoses des genres *Asellus* et *Stenasellus*, et description de deux *Stenasellus* nouveaux. (Bull. Soc. des Sciences de Cluj, T. II, 2-e partie, p. 81—92. 14 fig.)

2. Notes sur les Isopodes 12. Morphologie et Morphogénie des pléopodes I et II des femelles des Asellides. (Arch. de Zool. exp. T. 62, Notes et Revue, No. 2, p. 35—60. fig. 152—158).

Prof. R. Jeannel :

1. Sur le mécanisme de l'isolement génital chez les cavernicoles. (C. R. Société Biologie XC, p. 533) 10 Février 1924.

2. Bathysciinae nouveaux de l'Italie. (Bolletino della Societa entomologica Italiana, LVI, p. 49—62, 19 fig. texte) (10 Avril 1924).

3. Coléoptères nouveaux de Catalogne. (Trab. Museo de Ciencias naturales de Barcelona, IV, No. 8, p. 1—18, 8 fig. texte) (25 Avril 1924).

4. L'Abcille. Journal d'Entomologie. Revistă ce aparține Societății franceze „Société entomologique de France“ și al cărei director este prof. R. Jeannel, a publicat în 1924: Vol. XXXII, fascicule 2 (p. 161—220 și p. I—IV) (Mai 1924).

Dr. P. A. Chappuis :

1. Sur la validité spécifique de deux Harpacticides. (Bul. Soc. de Științe din Cluj, II 2° partie, p. 17—20) (Décembre 1923).

2. Descriptions préliminaires de Copépodes nouveaux de Serbie (Bul. Soc. de Științe din Cluj, II, 2° partie, p. 27—45, avec 44 fig. texte) (Janvier 1924).

3. Sur quelque Harpacticides de la Nouvelle-Guinée et de Patagonie. (Bul. Soc. de Științe din Cluj, II, 2° partie, p. 95—103, avec 5 fig. texte) (Août 1924).

I. A. Scriban :

a) „Sur la structure et la cyto-physiologie de la cellule adipeuse chez *Glossosiphonia poludoza* C“.

C. Rend. Soc. de Biologie. Paris. 1924. Tom. XC, 1924, Fasc. 14, avril 1924.

b) Une nouvelle méthode de coloration trichrome. C. Rend. Soc. de Biologie. Paris. XC, pag. 531, 1924.

Teodor Bușniță, Asistent al Institutului Zoologic din Cluj:

a) „Contribuțiuni la studiul anatomiei și histo-fiziologiei tubului digestiv la *Misgurnus fossilis* L.“

Această lucrare originală a fost prezentată la teză de licență și va apare în curând în Buletinul Societății de Științe din Cluj.

G. Vâlsan :

1. Conferință despre Basarabia, în Aula Universității din Cluj, cu prilejul serbării unirii Basarabiei.

2. Hărți vechi necunoscute asupra țărilor românești, comunicare la Societatea de Științe din Cluj.

3. Cursul vechiu al Târnavei, comunicare la Societatea de Științe din Cluj.

4. A patra platformă în Carpații Meridionali, comunicare la Societatea de Științe din Cluj.

5. Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir, comunicare la Academia Română.

6. Menirea Etnografiei în România, comunicare la Societatea Etnografică Română.

7. Știri vechi despre Românii din Serbia, comunicare la Societatea Etnografică Română.

În revista „Cultura“ din Cluj, a publicat următoarele articole:

Menirea Etnografiei în România, Basarabia, Valea superioară a Prahovei.

VI.

Biblioteca Universității.

1. Personalul administrativ :

- Director general : Dr. Eügen Barbul, doctor în filosofie.
Director tehnic : Dr. Farcăș Gyalui, doctor în filosofie, docent.
Primbibliotecar : Anton Valentiny, profesor secundar.
„ Dr. Nicolae Ferenczi, doctor în filosofie.
Bibliotecar : Dr. Gheorghe Ioanoviciu, doctor în drept.
„ Dr. Sabin Mureșanu, prof. secundar, doctor în drept.
„ Ana Lendvay, profesoară secundară.
„ Ștefan Monoki, profesor secundar.
„ Dr. Ioan Roșiu, doctor în filosofie și teologie.
„ Vasile Lupan, profesor secundar.
„ Gabriela Barbu-Buda, licențiată în filosofie.
Arhivar : Ludovic Kelemen, profesor secundar.
Subbibliotecar : Ignatie Balogh, absolvent în științe.
„ Ioan Harduțiu, student în drept.
Subșef de birou : Bela Karl, absolvent în filosofie.
Impiegat cl. I. : Ioan Andrasovszky, absolvent în drept
„ cl. I. : Aurora Lăpușteanu, absolventă în filosofie.
Impiegat cl. II. : Anton Rohonyi, legător-șef.
„ cl. II. : Iolanta Fodor, învățătoare.
„ cl. II. : Olga Cermak.
Copist : Anton Tulbure, student în drept.
Dactilografă : Ghizela I. Meder.
„ Margareta B. Orban.
„ Edita Papp.
Mecanic-șef : Giulielm Anlauf.
Mecanic-fotograf : Stefan Balazs.
Tâmplar : Dumitru Russe.

2. Creșterea colecțiilor :

15233 volume și broșuri,
7530 numere reviste din țară,

49600 numere ziare din țară,
715 vol. reviste streine,
27 vol. ziare streine,
33 cărți vechi românești,
29 vol. manuscrise,
591 documente,
84 stampe, portrete, fotografii, icoane lucrate pe sticlă,
3 hărți,
44 medalii.

3. *Cetitori, cărți consultate :*

În cursul anului 1924 au consultat cărți și reviste 70549 cetitori, dintre cari 30197 în secția populară. Au fost consultate 100468 volume, 39 cărți vechi românești, 43 stampe și tablouri 1059 documente și 115 manuscrise.

Tabla de materii.

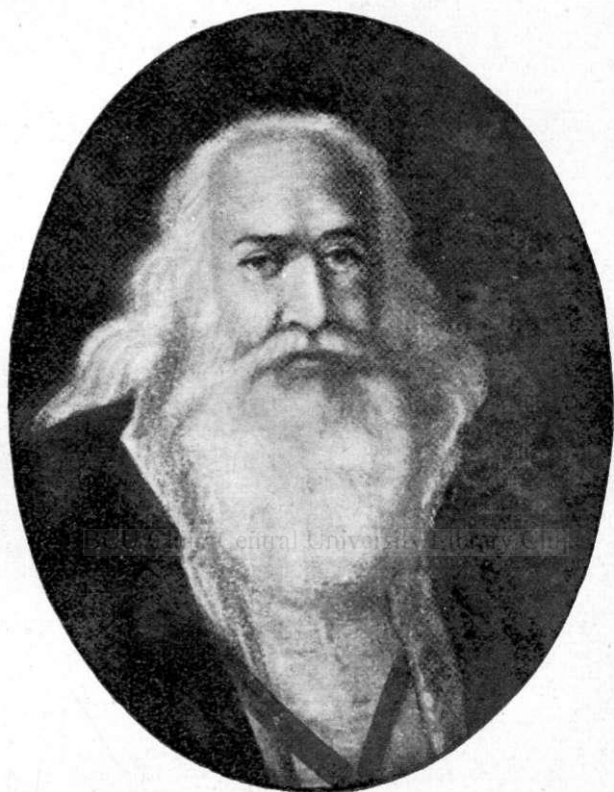
	Pagina
I. Cuvântarea inaugurală și raportul Rectorului	3
1. Academia grecească din București și școala lui Gh. Lazăr, — Cuvântare festivă	5
2. Raportul Rectorului	36
Personalul Rectoratului	40
Statistica generală a studenților Universității	41
II. Facultatea de Drept	43
1. Personalul didactic	45
2. Statistica studenților	47
3. Cursuri, conferințe, lucrări de Seminarium	48
4. Lucrări științifice	56
III. Facultatea de Medicină	57
A) Invățământul medical	59
1. Personalul didactic	59
2. Absolvenți doctori în anul 1923—4	70
3. Statistica studenților	74
4. Lecțiuni și lucrări practice, rapoarte	75
5. Lucrări științifice, Comunicări	100
B) Invățământul farmaceutic	111
1. Personalul didactic	111
Licențiatii în farmacie	112
2. Lecțiuni și lucrări practice	113
3. Lucrări științifice	120
IV. Facultatea de Filosofie și Litere	121
1. Personalul didactic	123
2. Statistica studenților	129
3. Cursurile	130
4. Lucrări, rapoarte	136
5. Lucrări științifice	149
V. Facultatea de Științe	155
1. Personalul didactic	157
2. Statistica studenților	163
3. Doctorii și licențiatii Facultății	164
4. Cursuri, lucrări, rapoarte	165
5. Publicații științifice	193
VI. Biblioteca Universității	198

Neofit Ducas
(1760-1845)

Arhimandritul Eufrosin Poteca

(1786-1859)